

METHODVS

EXPEDITÆ COMMVNIONIS
TVM PRO SACERDOTIBVS,
Tum pro omnibus fidelibus
communicaturis.

LIBER VNICVS

A V C T O R Æ

P. THOMA TAMBVRINO,
Siculo Caltanissettensi Theologo
Societatis I E S V;

*In quo omnes ferè conscientie casus ad Eucharistia
Sacramentum quâ ministrandum, quâ suscipiendum
spectantes breuiter clareque, ac, ut plurimum,
benigne deciduntur.*

OPVSCVLVM AVCTORIS SECVNDVM.
noua editio.

ANTVERPIÆ,
Apud IACOBVM MEYRSIVM,
ANNO M. DC. LVI.

INDEX

Capitum , & Paragraphorum

Libri de Communionē expedite
peragenda.

Intentio Operis, & dis-
positio. pag. 1.

De dispositione spiri-
tuali necessaria ad
sumptionem Sacra-
tissima Eucharistia,

Cap. 1.

pag. 3.

De statu gratia requisito. ibid.

An sit gravius peccatum accedere ad
Eucharistiam cum grauioribus pec-
catis , quam cum minus grauibus,
§. 2.

An addat nouum peccatum, qui com-
municat cum peccato mortali, quan-
do prohibetur à communionē ex prae-
cepto humano, §. 3.

7

De accedente ad communionem cum
peccato veniali, §. 4.

9

De actuali deuotione in sumente Sa-
cram

A 2

Index

<i>tram Eucharistiam, §. 5.</i>	11
<i>De confessione pramittenda communio- ni, ubi explicantur Tridentini ver- ba: Modo non desit copia con- fessoris urgente necessitate quā- primum confiteatur, §. 6.</i>	14
<i>Modo non desit copia Confessoris, nu. 18.</i>	15
<i>Urgente necessitate. n. 29.</i>	25
<i>Quamprimum confiteatur. numer. 45.</i>	36
<i>Quando debet elici actus contritionis ab eo siue Laico, siue Sacerdote, qui ur- gente necessitate, sine confessione ad Eucharistiam accedit, §. 7.</i>	40
<i>De eo, qui ante communionem recorda- tur peccati indirectè absoluti, §. 8.</i>	51
<i>An peccata negativè dubia sint ante communionem Sacerdoti aperiēda §. 9.</i>	54
<i>An sit casus in quo communicare quis sine confessione, & item sine contri- tione, atque adeo in peccato mortali possit. §. 10.</i>	58
<i>An liceat laico quotidiana communio. §. 11.</i>	62
<i>De dispositione corporali requisita an- te Sacratissimam Communionem, Cap. 2.</i>	

Capitulum, & Paragraphorum.

Cap. 2. 63

De munditie à pollutione, vel copula,
§. 1. ibid.

De munditie corporis externa, §. 2. 67

De superfluo mulierum ornatu, §. 3. 68

De vestibus externis: ubi an Sacerdos si-
ne stola, & eques cum gladio decen-
ter communicent. §. 4. 69

An corporis sanitas requiratur ab acce-
dente ad Communionem, §. 5. 71

De ieiunio naturali requisito ante com-
munionem. §. 6. 72

Quæ pertinent ad cibum. n. 17. 73

Quæ ad potum. n. 22. 77

Quæ ad naturam comestionis, vel
potationis. n. 23. ibid.

An somnus vel cibus digestus requi-
ratur ante Communionem, n. 27. 81

De tempore quo violatur ieiunium
naturale. n. 28. 82

De dubitante an solueris ieiunium na-
turale. Vbi de diversitate horologiorum.
§. 7. 83

Quando non ieiuno licet communi-
care. §. 8. 85

De communione in azymo, & fermenta-
to. §. 9. 86

An Sacerdos celebrare debeat in a-
zymo, vel fermentato. n. 2. 97

Index

<i>An laicus Græcus in azymo, & Latinus in fermentato licite communicare aliquando possit. n. 20.</i>	104
<i>De iis, quæ ad communionem pertinent postquam peracta est, Cap. 3.</i>	112
<i>An statim à communionem comedere liceat, §. 1.</i>	ibid.
<i>An statim ab accepta communionem expuere liceat, §. 2.</i>	113
<i>An aromata ruminare ad euocandum phlegma liceat statim à Communionem, §. 3.</i>	ibid.
<i>Quandonam liceat infirmo post peractam Communionem, euomere, §. 4.</i>	114
<i>An sit nouum, vel maius peccatum, illud, quod ipsa die Communionis committitur, §. 5.</i>	117
<i>An post peractam Communionem liceat eodem die ad uxorem accedere, §. 6.</i>	118
<i>De præcepto Communionis Paschalis, Cap. 4.</i>	119
<i>Explicatur prima clausula Canonis. Omnis Vtriusque sexus Fidelis: ubi quid de non baptizatis, energumenis, Stolidis, & similibus, §. 1.</i>	121
<i>De energumenis. n. 3.</i>	122
<i>De Fatuis, Stolidis, Surdis, Mutis. nu. 4.</i>	123
	Expli-

Capitulum, & Paragraphorum.

Explicatur secunda clausula eiusdē Canonis.

Postquam ad annos discretionis
peruenerit : ubi an impuberes sub-
dantur legibus, & poenis latis ab ho-
mine, §. 2. 125

*An pueri subiaceant legibus huma-
nis, quoad culpam. n. 7. 127*

*An subiaceant iisdem, quoad poenas.
n. 11. 130*

*Explicatur tertia clausula. Semel in
anno cōfiteatur: ubi obiter de præ-
cepto annua confessionis, §. 3. 136*

Quos obliget hoc præceptum. n. 19. 137

*De tempore huius obligationis. nu. 21.
139*

*Explicatur quarta clausula. Susci-
piens reuerēter ad minus in Pa-
scha Eucharistiæ Sacramentum.
Vbi de obligatione præueniēdi, & tol-
lendi impedimenta, de loco Commu-
nionis, de tempore, deque ministris,
præsertim Religiosis, §. 4. 149*

*De præuidente impedimentum. n. 37.
150.*

*De obligatione tollendi impedimentū.
num. 40. 151*

*Vbi communicandum in Paschate.
num. 42. 153*

Index

Explicatur quinta clausula. Nisi forte de proprij Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam, ad tempus, ab huiusmodi perceptione duxerit abstinendum. *Vbi quis hanc, & alibi, quàm in Parochia, communicandi licentiam concedere valeat. An Episcopus, Archipresbyter, Vicarius Generalis, Parochi Montis Regalenses, §. 5.* 164

Explicatur sexta clausula. Alioqui & viuens ab Ecclesiæ ingressu arceatur, & moriens Ecclesiastica careat sepultura, §. 6. 171

De praecepto Cõmunionis instante mortis periculo, Cap. 5. 173

An hoc praeceptum omnes in eo periculo obliget, §. 1. ibi.

An obliget eos, qui paulo ante periculum communicarunt, §. 2. 175

An obliget eum, qui communicauit in Paschate, §. 3. 177

An hoc praeceptum obliget petere Eucharistiam ab Hæretico, excommunicato, & similibus, si alius Sacerdos non adsit, §. 4. 178

An in eadem instantis mortis necessitate, possit quilibet Sacerdos etiam Religiosus ministrare Eucharistiam, §. 5.

, mCapitu & Paragraphorum.

§. 5.

180

*An qui mane, ex deuotione communi-
cauit, & deinde incidit in periculum
mortis, possit, eadem die, pro Viatico
communicare, §. 6.*

182

*De sumente Viaticum in mortali, deque
mortaliter peccate, post illud, §. 7.*

183

An pueri communicandi sint pro Viatico.

§. 8.

184

*An amentit temporaneo, ac phrenetico
dandum sit sacrum Viaticum, §. 9.*

186.

*Quando licet dare infirmo non ieiuno
communione, §. 10.*

188

*An qui semel Viatico refectus fuit possit
intra eandem aegritudinem saepius nō
ieiunus communicare. §. 11.*

192

*An, eadem die, qua quis occidendus est,
possit communicare: Et quid de infide-
li, qui eodem, quo baptizatus, die, est
suspendendus, §. 12.*

194

De ministro Communionis, Cap. 6.

195

*Quo habitu, qua hora, quibus circum-
stantijs est ministranda Eucharistia,*

§. 1.

196

*An ministrari Eucharistia possit indi-
gno, §. 2.*

198

Prima Regula. n. 12.

201

Secunda Regula. n. 13.

202

A 5

Ter-

<i>Index Capitum, & Paragr.</i>	
<i>Tertia Regula. n. 27.</i>	205
<i>Quarta Regula. n. 18.</i>	206
<i>De peccatore cognito in confessione, n. 20.</i>	207
<i>Quotupliciter peccat qui communicat indignum, n. 21.</i>	208
<i>Quam debeat poenitentiam exhibere siue publicus, siue occultus peccator ut ad Communionem admitti possit, §. 3.</i>	210
<i>An laicus, aut inferior Diacono ministrare unquam possit Eucharistiam, §. 4.</i>	212
<i>An extra sacrificium possit se ipsum Sacerdos communicare, §. 5.</i>	214
<i>An Sacerdos possit communicaturo ministrare partem suae Hostiae, §. 6.</i>	215
<i>An tēpore interdicti generalis ministrari Communio possit, §. 7.</i>	219

F I N I S.

APPROBATIO.

EGo infra scriptus ratam habeo
Methodum expeditæ communionis à
R. P. Tamburino conscriptam &
à variis Doctoribus approbatam: ac
permitto ipsam recudi quasi hodie
qui est 13. Iunij 1656. datam.

*C. Voochts Lib. Censor S. T. L.
nec non Archidiaconus
Antuerpiensis.*

Imprimatur si ita videbitur iis, ad
quos pertinet. Vincentius Carra-
fa Præp. Gener. S. I.

Impr. Salerno V. G. S. V.

Impr. de Denti Præf.

SVMMA PRIVILEGII.

PHILIPPVS Dei gratiâ Hispaniarum &
Indiarum, &c. Rex Catholicus, Archidux
Austria, Dux Burgundia, Brabantia, &c. Se-
renissimus Belgarum Princeps, diplomate suo
Regio sanxit, ne quis citra Iacobi Meursij,
Typographi Antuerpiensis, voluntatem, opu-
scula Theologica R.P. Thomæ Tambu-
rini Soc. IESV intra 12. annos proximos im-
primat, aut alibi locorum impressa in hanc
prouinciam importet, venaliaue exponat. Qui
secus faxit, confiscatione dictorum librorum, &
aliis grauibus poenis multabitur: sicuti latius
patet in litteris datis Bruxella, anno Domini
1656. 23. Aprilis.

Signat

Loyens.

L.I.

LIBER VNICVS

DE

SACRATISSIMA

COMMVNIONE

EXPEDITE PERAGENDA.

Intentio operis, & dispositio.

On sanè , frustra
amicos hortatus
sum , ipso præce-
dentis de Confes-
sione opusculi, in-
itio in prima edi-
tione, vt ad me aliquid referrent,
de eodem, si quid opus esset, locu-
pletando. Nam per familiaris qui-
dam meus, omni virtutum genere
æquè, ac singulari eruditione præ-
ditus, me, amicè monuit, vt quæ ad
Sacratissimam Synaxim facilè ex-
hibendam pertinent hic adnecte-
rem : ipsi enim methodo Confes-
sionis,

2.
fionis, quæ ad Sacramentum Eu-
charistiæ dignè suscipiendum ma-
ximè dirigitur, non vulgare sic ad-
derem complementum. Placuit ita
mihi ea monitio; vt mōrem statim
amico libenter gesserim: & iam de
Sacratissima Communionē expe-
ditè peragenda, ad Summi Dei ma-
iorem gloriam, quam ob oculos,
præ rebus omnibus, habere, sub-
misso animo profiteor, breuem tra-
ctationem in manus fidelium do.

Digeretur autem in aliquot capita.

- 1 De dispositione spiritali neces-
saria ante Communionem.
- 2 De dispositione corporali ante
eamdem.
- 3 De iis quæ pertinent ad eandem
peractam.
- 4 De præcepto Communionis Pa-
schalis.
- 5 De eodem, instante morte.
- 6 De ministro Communionis.

CAPVT I.

De dispositione spirituali necessaria ad sumptionem
Sacratissimæ Communionis.

§. I.

De Statu gratiæ requisito.

PRæter Baptismum, & Pœnitentiam, cætera quinque Sacramenta requirunt per se, in recipiente, statum gratiæ. *a* Et sanè ad Baptismum, & Pœnitentiam licet apta dispositio sit perfecta cōtritio; *b* est item apta, attritio. At ad cætera Sacramenta, & multo magis, propter maiorem Domino Sacramentorum debitam reuerentiam, ad Sacramētum Eucharistiæ suscipiēdum, requiritur status gratiæ: secus committitur peccatum sacrilegii: scilicet, vt sancta sanctè tractentur. Nam propterea illa duo vocantur Sacramenta mortuorum,

a Suarez
de Sacra.
idest 10.3.
in 3. par.
disp. 18.
sect 2. Cō-
ninc de
Sacram.
q. 62. ar. 13.
d. 2. Bonac.
de Sacra.
disp. 1. qu.
4. p. 2. n. 2.
b Suarez.
ib. disp. 28.
sec. 2.

c Suarez
Con Bo-
nac ib.

cætera verò, quinque vocantur Sa-
cramenta viuorum, nèpe viuorum
per gratiam, quæ est vita animæ.
Cuius differentiæ ratio c est, quia
Baptismus, & Pœnitentia sunt in-
stituta ad primam gratiam confe-
rendam: ergo illam supponere non
oportet: cætera verò cum sint insti-
tuta ad eandem augendam; illam
per se supponere debent.

b Suarez
de Sacr.
disp 7 sec.
2. & de
Euchar.
disp. 63.
sect. 1. §.
dico ter-
tio id quod
tamen
Hurtad.

2 Dixi (per se) nam, per acci-
dens, primam aliquando gratiam,
licet illam in anima nequaquã in-
ueniant, valent producere. Idque,
vniuersaliter, in omnibus, in illo
vnico euentu vsu venit; quãdo quis
bona fide, & sine fraude se existi-
mans esse in statu gratiæ, suscipit
aliquod ex illis viuorum Sacramen-
tis: tunc enim cum sola attritione
supernaturali, quæ semper requiri-
tur, vt tollatur obex gratiæ, ex vi
talium Sacramentorum, primæ gra-
tiæ animam sanctificantis ornamẽ-
tum acquirit. d Huius probabilis
doctrinæ ratio, pro modo, sit illa,
quia cum gratiæ augmentum ha-
beri non possit, nisi prima gratia
supponatur (ad augmentum enim

ne-

necessario supponi debet qualitas, quæ augenda est) certè nisi ipsa prima gratia haberetur, nihil haberetur gratiæ, contra finem, ad quem sunt instituta Sacramenta.

An sint casus, in quibus cū peccato mortali sibi cognito communicare non sit sacrilegium, dicemus infra §. 10.

disp. 8. de
Euch. diff.
8. & Vaf-
gu. 10. 3. in
par. idest
de Euch.

disp. 205. c.
4. & 5.
negant.

§. II.

An sit gravius peccatum accedere indigne ad Eucharistiam cum gravioribus peccatis, quàm cum minus gravibus.

3 **G**ravius esse mihi non est dubium, quia sumens magis irreuerenter se habet minoremque, quantum est ex parte sua, reddit eiusmodi Sacramenti significationem, quæ est, animam diuinæ gratiæ refectionibus enutrire.

a Delugo
de Euch.
disp. 14.
sect. 1. n. 60

4 Non puto tamen esse necesse maiorem hanc gravitatem explicare in Confessione, què admodum, nec quale peccati genus, siue luxuriæ, siue alterius: nec quo numero,

c Suarez
Con Bo-
nac ib.

cætera verò, quinque vocantur Sacramenta viuorum, nēpe viuorum per gratiam, quæ est vita animæ. Cuius differentiæ ratio c est, quia Baptismus, & Pœnitentia sunt instituta ad primam gratiam conferendam: ergo illam supponere non oportet: cætera verò cum sint instituta ad eandem augendam; illam per se supponere debent.

b Suarez
de Sacr.
disp 7 sec.
2. & de
Euchar.
disp. 63.
sect. 1. §.
dico ter-
tio id quod
tamen
Hurtad.

2 Dixi (per se) nam, per acci-
dens, primam aliquando gratiam,
licet illam in anima nequaquā in-
ueniant, valent producere. Idque,
vniuersaliter, in omnibus, in illo
vnico euentu vsu venit; quādo quis
bona fide, & sine fraude se existi-
mans esse in statu gratiæ, suscipit
aliquod ex illis viuorum Sacramē-
tis: tunc enim cum sola attritione
supernaturali, quæ semper requiri-
tur, vt tollatur obex gratiæ, ex vi
talium Sacramētorum, primæ gra-
tiæ animam sanctificantis ornamē-
tum acquirit. d Huius probabilis
doctrinæ ratio, pro modo, sit illa,
quia cum gratiæ augmentum ha-
beri non possit, nisi prima gratia
supponatur (ad augmentum enim

ne-

necessario supponi debet qualitas, quæ augenda est) certè nisi ipsa prima gratia haberetur, nihil haberetur gratiæ, contra finem, ad quem sunt instituta Sacramenta.

disp. 8. de
Euch. diff.
8. & Vas-
qu. 10. 3. in
par. idest
de Euch.

An sint casus, in quibus cū peccato mortali sibi cognito communicare non sit sacrilegium, dicemus infra §. 10.

disp. 20. c.
4. & 5.
negans.

§. II.

An sit gravius peccatum accedere indigne ad Eucharistiam cum gravioribus peccatis, quàm cum minus grauibus.

3 **G**rauius esse mihi non est dubium, quia sumens magis irreuerenter se habet minoremque, quantum est ex parte sua, reddit eiusmodi Sacramenti significationem, quæ est, animam diuinæ gratiæ refectionibus enutrire.

a Delugo
de Euch.
disp. 14.
sect. 1. n. 60.

4 Non puto tamen esse necesse maiorem hanc grauitatem explicare in Confessione, quæadmodum, nec quale peccati genus, siue luxuriæ, siue alterius: nec quo numero,

mero, siue plura, siue pauciora: satis enim est Laico dicere, Communicaui indignè mortaliter: & Sacerdoti, Celebraui indignè &c. Sanè pari modo sufficit in Confessione dicere, Sumpsi Eucharistiam non ieiunus: nec opus est explicare, idne post conuiuium fuerit, an post parcum assumptum cibum, quamuis enim concedamus maiorem *b* irreuerentiam committi, si ad Eucharistiam accedatur, post lautas epulas, quàm post modicum aquæ potum; tamen, quia sistitur in eadem irreuerentiæ specie, ex supra dicta opinione *c* de circumstantiis aggravantibus, non contrahitur obligatio eiusmodi grauiorem irreuerentiam in Confessione distinguendi. Ita se res habet in casu nostro.

*b Baldell.
de vitijs
& pecc.
lib. 2. disp.
36. n. 11.*

*c Lib. 2.
Methods
Cōfessionis
c. 1. §. 18.*

§. III.

*An addat nouum peccatum, qui com-
municat cum peccato mortali,
quando prohibetur à commu-
nione, ex praecepto
humano.*

EXēplo quæstionis statum fa-
cile percipies: fit v.g. quis ex-
communicatus, vel sit non ieiunus,
peccabit ne dupliciter, si commu-
nicet: vno quidem peccato, contra
diuinum, & naturale præceptum,
quo cauetur, ne sancta indignè tra-
ctentur: & altero item contra hu-
manum Ecclesiæ, quo prohibetur
ne excommunicatus, vel non ieiu-
nus ad Eucharistiam assumendam
accedat?.

6 Suarez *a* docet esse duo pec-
cata, quia sunt duæ deformitates.
b Hurtadus docet esse vnum dum-
taxat, quia quoties præcepta ex eo-
dem motiuo multiplicantur; pec-
catum contra ipsa commissum ne-
quaquam multiplicatur: Atqui idē
est motiuum illorum plurium præ-
cepto-

*a Suarez
disp. 66. de
Euch sect.
1. §. Dices
ergo.*

*b Hurtad.
disp. de
Euch 9.
diff. 2.*

ceptorum, nempe Religio, seu cultus, ex reuerentia, Christo Domino debitus: ergo &c.

7 Profectò cum hæc posterior sententia probabilitate magna firmetur, excipi sine scrupulo potest: & consequenter satis abundeque erit, sic te accusare, etiamsi excommunicatus ad Communionem accessisti: Communicaui indigne grauius, vel ego excommunicatus ad Eucharistiã accessi. Iam enim hoc pacto, non indoctus Confessarius intelliget te indignè grauius accessisse.

8 Quid, si, quamuis excommunicatus, fuisses tamen in statu gratiæ? id, quod tunc euenire poterit, quando non valuisti absolutionem excommunicationis obtinere, nec per te, vt non obtineres, stetit: si inquam, tunc accessisses ad Communionem excommunicatus; probe in Confessione tuum peccatum explicares, si diceres, excommunicatus accessi? Probe: & quia, iam existens propter ipsum accessum in peccato mortali, Eucharistię particeps fuisti: si quidem indignè

e Delugo
de Euch.
dis. 14.
sec. 1. n. 21.

nē grauit̃ ad Communionem,
 o ipso accedere ausus es, quod ex-
 ommunicatione commaculatus
 nimum ad illam, non vrgente ne-
 cessitate, accedendi habuisti: id e-
 nim grauit̃ prohibet Ecclesia. Di-
 ci (non vrgente necessitate) nam, vt
 ex infra dicendis §. 6. n. 26. collige-
 tur, illā vrgente, nec tuā culpā non
 absolutus, non peccasti Communi-
 cando, atque adeo Confessione nō
 indiges.

§. IV.

*De Accedente ad Communionem cum
 peccato veniali.*

9 **E** St ne peccatum accedere ad
 Sacratissimam Eucharistiam
 cum peccato veniali? *a Vasq.*
de Ench.
disp. 207.
n. 18.
 Vasquez & quem sequitur Ioa.
 Sancez. *b* docet non esse, veniale
 quidem, siue quis comitanter acce-
 dat cum affectu actuali ad veniale,
 siue cum venialibus habitualiter,
 siue aliqua displicentia de illis. Di-
 cit (comitanter) nam si quis acce-
 deret ad Eucharistiam, ob finē ve-
 niali-

*a Vasq.**de Ench.**disp. 207.**n. 18.**b Io Sancez.**in select.**disp. 22. n.**9. citans**Fillinc.**Hurt. Le-**desmarm**alios.*

nialiter malum, v.g. ob vanam gloriam : quia finis specificat actum; esse veniale non est dubium. Ratio principalis huius sententiæ illa est, quia veniale peccatum huius Sacramenti effectum præcipuum, non impedit, ut est communis Theologorum assensus: *c* peccatum enim veniale nequaquam opponitur gratiæ: & ex alia parte, non obligantur fideles ad procurandum omnem effectum, quem causare potest Eucharistia, nec ad omnem excogitabilem reuerentiam, quam religiosa pietas potest exhibere : si enim ad hoc obligarentur; peccaret venialiter Fidelis, nisi cum omnibus actibus, quos moraliter potest, sese disponeret, quod tamen nemo dicit: non igitur obligatur se disponere, omne veniale remouendo.

c Suarez
de Euch.
disp. 63.
sect. 3.

d Suarez
disp. 66.
sect. 1. §.
dicendum
in primis.
e Delugo
de Euch.
disp. 14.
sect. 2. n. 11.
210

10 Suarez, *d* quem sequitur Delugo, *e* putat esse veniale, nisi quando in peccatis habitualibus excusetur quis, quod non posset se facile recolligere, venialeque detestari. Ratio præcipua, quam hic inculcat Delugo, est, quia irreuerentia censenda est, cum eiusmodi maculis,

culis, quamuis leuibus, quasi cum veste nuptiali aliquantulum sordida, tanto conuiuio interesse.

II Verum enim verò cum certum sit fideles nequaquam obligari ad omnem excogitabilem reuerentiam, vt dictum est; deberet probare Delugo ad hanc specialem reuerentiam nullas veniales maculas habendi, obligari Fideles: quod Vasquez, spectata hominum fragilitate, venialiumque peccatorum tenuitate, negabit. Vtraque igitur sententia probabilitate non caret: quare complectere tutò, quam maius.

§. V.

De Actuali deuotione in sumente Sacram Eucharistiam.

12 **Q**uamuis per actualem deuotionē aptius anima disponatur, adeoque maiorem gratiam, vberioremq; participet, illaque semper sit optanda, & pro virili parte procuranda; tamē, sine actuali deuotione, dummodò sit
quis

a S. Tho. 3.
p. q. 79. ar.
8. in cor-
pore & ad
primum,
quem se-
quitur
Suarez,
Vasquez
Alij. Vide
Hurt. de
Euch. disp.
8. diff. 3.

quis in statu gratiæ, eiusdem aug-
mento ex opere operato non fru-
strabitur: & vnde sequitur minimè
peccare, ne venialiter quidè, eum,
qui illa actuali deuotione carens,
ritè communicat.

13 Non quod concedamus de
industria distractum ac profana ne-
gotia communicantem, immunem
fieri à peccato veniali: siquidem ab
eo illum liberare non possumus, id-
que ob defectum reuerentiæ debi-
tæ: Christum enim Dominum ho-
spitem recipi ab anima omnia alia
de industria, præter ipsum, vel ad
ipsum spectantia, cogitante, irre-
uerentia est. Sed dicimus actuali il-
la deuotione, saltem inuoluntariè
carentem, non frustrari augmento
gratiæ ex vi Sacramenti, nec ex hoc
capite, venialiter delinquere.

14 Dices. Paulo ante, tamquam
probabile, concessimus, non esse
peccatum veniale accedere ad Eu-
charistiam cum actuali peccato ve-
niali comitanter: ergo multo ma-
gis erit probabile, non esse veniale,
accedere cum voluntaria distra-
ctione, quæ frequentissimè de ma-
teria

teria solet esse indifferenti. Respon-
deo. Supra diximus non esse venia-
le cum affectu ad veniale commu-
nicare, ad quem affectum habendū
non est necesse, vt dum quis com-
municat, actu ad obiectum illius
peccati venialis cogitationem de-
figat, vt per se patet. Insuper ibi di-
ximus, quòd communicaturus, non
necessario, sub pœna venialis, ve-
niale excludere obligatur: quia ve-
niale nō opponitur gratiæ: & quia,
stante humana fragilitate, non pro-
batur ab aduersariis hanc peculiarē
reuerentiam excludendi affectum
ad venialia, omnino requiri à com-
municaturo: at nunc docemus om-
nem distractionem voluntariam es-
se sub pœna venialis excludendam:
& inde id probamus, quia irreuerē-
tiam clare olet, recipi Christū Do-
minum, tamquam hospitem, ab a-
nima voluntariē alia tractāte: qua-
re hæc distractio voluntaria vide-
tur immediatē attingere Christi
personam, vt ad te venientem: ille
autē affectus ad veniale non item.

§. VI.

*De Confessione pramittenda Commu-
nioni.*

*a Io. Me-
dina Codi-
ce ne Con-
fess. q. 17.
b Nauarr.
in initium
de Pæn.
dist. 5. in 3.
p. Glossa n.
31. & 32.
c Suarez,
Vasquez,
alijsque a-
pud Delu-
go disp. de
Euch. 14.
sect. 4. n.
69.
d Trid.
sess. 13 cap.
7. & c. 11.
e Dicto
c. 7.*

15 **S**ive sit præceptum humanum
Ecclesiasticum, vt tenet Ioa.
Medina, *a* & Nauarrus, *b* siue di-
uinum, vt alij *c* communiter meri-
tò tenent; certum est ex Tridenti-
no, *d* debere, sub mortali obliga-
tione, ante sumptionem Eucharis-
tiæ fieri Confessionem omnium
peccatorum, etiam ab eo qui putat
se esse perfectè contritum: sic enim
habent Tridentini Concilij verba.
*Nullus sibi conscius mortalis peccati,
quantumuis sibi contritus videatur,
absque pramissa Sacramentali Confes-
sione, ad Sacram Eucharistiam accede-
re audeat.*

16 Sed quoniam idem Conci-
lium sic paulo post *e* addit: *Modo
non desit copia Confessoris: quod si, neces-
sitate urgente, Sacerdos absque præuia
Confessione celebrauerit; quamprimum
confiteatur, idcò dantur casus, in
quibus fideles excusantur ab huius-
modi*

modi Confessione præmittenda, modo præmittant actum perfectæ contritionis, saltem existimatæ, si conscientia peccati mortalis grauentur: vt nimirum sic statum gratiæ Eucharistiam recipienti omninò necessarium, vt supra f diximus, f §. i. quantum possunt, acquirere conentur.

17 Vt autem hi casus ante oculos ponantur, tres illæ Tridentini clausulæ sunt nobis explicandæ, sigillatim. Primò illa, *modo non desit copia Confessoris*. Secundò, *urgente necessitate*. Tertiò, *quamprimum confiteatur*. Hæc enim tria simul cōcurrentia sunt omninò necessaria, vt cum sola contritione communices, Defectus Confessarij, Urgēs necessitas, & Voluntas quamprimum confitendi. Initium faciamus à primo.

Modo non desit copia Confessoris.

18 SI adsit Sacerdos mutus, vel carens iurisdictione, vel nolens audire, vel aliter impeditus; dicitur deesse copia Confessoris

Huc reducitur quando Religiosus habet casum reservatum, & Superior semel, & iterum requisitus negat pio Confessario licentiam, ut illum ab eo absoluat: siue quia Superior vult, ut poenitens sibi praesentetur: siue quia vult, ut petat per alium, cui ipse Superior magis confidit. Docet enim *a* Fagundez quod in tali casu dicitur huic Religioso deesse copia Confessoris. Ratio esse potest, quia dum eam licentiam petit per pium Confessarium, & est rationabilis causa non confitendi illi, quem Superior assignat; facit quantum moraliter obligatur: quare si non obtinet; perinde est, ac si abesset Confessor potens absolvere. De hoc iterum redibit sermo numer. 28. Item si timens graue malum, vel reuelationem Sigilli ab hoc, & alius absit; dicitur abesse Confessarius: sed in hoc euentu debes alia mortalia, si ea habes, confiteri; iis omissis, propter quae malum illud times. *b* Sola deuotio confitendi cum altero absente, vel si tibi adsit priuilegiatus, & absit tuus parochus, non sufficit, & ut dicatur deesse

a Fagund.
3. Eccl.
pra cap.

li. 3 cap 9.

n. 7. &

23. in edi-
tione Lug-
dunensi

1020. citās

D. Thom.

Henr. Ro-

driq. Sotū,

Siluestrū

aliosque.

b Delugo

disp. 24. de

Euch. sect.

§. n. 82.

c Delugo

ib. n. 106.

ibique

Suarez &

Vasquez.

deesse Confessor. Mora differendi Confessionē an sufficiat, vide mox num. 24.

19 Præterea si distet Confessarius tribus à te miliaribus; Cano sentit, quod desit: Alij sentiūt quòd etiam tunc, si non singulis diebus, saltem aliquoties, esset adeundus. Melius Suarez *d* & Vasquez docēt hoc esse relinquēdum arbitrio prudentis, cum dependeat à circumstantiis personæ, temporis, difficultatis itineris, &c.

*d Suarez,
& Vasqu.
apud eūd.
De lugo m.
8,*

20 Denique illud hic difficile est, & controuersum: Quomodo, scilicet, qui habet casum reseruatū, si solus adsit confessorius potens absolvere à non reseruatis, urgente necessitate, se gerere debeat. Tres sunt sententiæ. Prima Suarii, e docentis esse probabilius te debere confiteri tum mortalia reseruata tum non reseruata inferiori: nam directè lucraberis absolutio- nem non reseruatorum, reseruato- rum verò indirectè. Dicit (mortalia) nam si præter mortalia reseruata, solis venialibus graueris; certū est apud omnes, te tunc ad Confes-

*e Suarez,
disp. 66 de
Euch sect.
4 §.
Quartus
casus.*

f. Cokinb.

Ench disp.

80. n. 20.

& 21. in n.

Et disp. 8.

de pœn. n.

107.

g. Id non

esse contra

Trid. pro-

bat Delu-

go de Enc.

disp. 14.

sect 5. n. 97.

h. Coninch

de Euch.

q. 8. n. 20.

& disp. 8.

de pœn. n.

106.

tionem non obligari : quia pro re-
servatis non adest Confessarius le-
gitimus, pro venialibus Confessio-
ne non indiges. Potes tamen, *f* si
velis, idque, etiam simplici Sacer-
doti nullam habenti approbatio-
nem, confiteri: ut scilicet, dum ab-
solueris directè à venialibus (hæc e-
nim absolvere quilibet Sacerdos
potest) indirectè *g* à reservatis ab-
soluaris. Quæ sanè doctrina iuvabit
etiam vniuersaliter illos, qui qui-
buscumq; mortalibus grauati, val-
de difficilem experiuntur contri-
tionis actum: poterunt enim, immo
tenentur *h* quando eis legitimus
Confessor deest, & Communicare
ex necessitate urgente volunt, ritè
de venialibus, & mortalibus attri-
ti, simili simplici Sacerdotica con-
fiteri. Dixi (rite de venialibus, &
mortalibus attriti) si enim occurre-
ret, quod aliquis, attritus quidem
de mortalibus, & nullo modò de
venialibus, sic confiteretur; inuali-
dè confiteretur, & sacrilegè : nam
non accederet dispositus ad Sacra-
mentum : si enim nullam haberet
de venialibus sufficientem attritio-
nem;

nem; de illis validè non absolueretur directè: vndè nec indirectè de mortalibus. Lege quæ mox dicam in fine n. 22.

21 Secunda sententia est Vasquez i prædictæ Suarii sententiæ admodum contraria. Docet enim illum posse quidem Communicare cum sola contritione: non tamen posse confiteri inferiori, quamuis habeat peccata non reservata. Ratio est (inquit) quia inferior non potest absolvere validè à non reservatis illum, qui simul reservata confiteretur: siquidem nec absolutio, nec Cōfessio diuidi potest. Adde, quod sequeretur posse confiteri sola non reservata subticēdo reservata, quod negabat Suar. Quod autem hoc sequeretur patet: quorsum enim hic pœnitens dicat reservata illi, qui eorum iudex nec est, nec esse legitimè potest?

22 Tertia sententia, est Ioannis Delugo, k qui probabilius putat, te teneri quidem confiteri mortalia non reservata, inferiori, non verò confiteri mortalia reservata. Ratio prioris dicti est, quia tene-

i Vasquez
de Euch.
dis. 206 c.
2. nu. 7. &
to. 4. q. 91.
art. 3. dub.
9. Favens
Io. Sanch.
in select.
disp. 32. n.
10. &
Proposi-
tus 3. p. quæ
80. de
Euch. nu.
17 Hurtado
de pœn.
disp. 11.
diff. 14.

k Delugo
de Euch.
disp. 14.
sect. 5. ib.
n. 98.

mur præmittere Cōfessionem peccatorum integram, quantum possumus : at tunc illa non reseruata confiteri, possumus. Nec tamen dimidiamus Confessionem formaliter, sicuti non dimidiat Confessionem is, qui tacet peccatum Cōfessario, propter graue nocumentum, quod sibi timet, cætera autem rite confitetur. Ratio posterioris est illa eadem, quæ modo dicebatur, contra Suarium : Ad quid enim peccata reseruata huic aperis, qui nullam in illa exercere Iurisdictionem potest? Atque ex hoc sequitur, quod potes in prædicta necessitate (nam extra hanc, quia non valet dimidiari Confessio, non potes simplici Sacerdoti fateri venialia, tacendo mortalia reseruata & (ob paræ rationem) etiam non reseruata, à quibus absolueret talis Sacerdos directè non potest: nam sic indirectè à mortalibus absolueris. Quod est quid commodius, quam illud, quod diximus in fine nu. 20. vbi simplici Sacerdoti omnia mortalia erant aperienda.

Ibidem
n. 98.

23 Quod si obiicias: Qui habet
pec-

peccata reservata, & non reservata, non potest, ex communissima opinione, confiteri non reservata Inferiori, & reservata servare pro Superiore: de qua re nos etiam suo loco diximus, quia non potest dimidiari Confessio: ergo nec poterit in casu nostro. Respondet, doctrinam antecedentis veram esse in habente copiam Superioris: quia certum est non posse dimidiari Confessionem sine necessitate: at in casu nostro necessitas urget, de quo casu necessitatis tota hæc præsens disputatio tractat.

24 Confirmari id potest, quia non ignobiles auctores sentiunt, quod Sacerdos, vel alius copiam Superioris non habens, potest cum Inferiori confiteri subticendo reservata, ob id solum, ne multum differat Confessionem, vel Communionem: si quidem longa mora (inquiunt) est gravissima necessitas: tum quia est periculum moriendi in peccato: tum quia diu privari Dei amicitia est inæstimabile detrimentum. Aduertunt tamen non sufficere, si solum per unum, vel alte-

m In Methodo Confessionis l. 2. c. 10. §. 1. n. 27.

n Suarez to. 4. idest de pæn. disp. 23. sect. 2. n. 7. Granado in 3. p. cō- 17. 7. 17. 9. disp. 5. sect. 3. n. 22. a. pud Summā Dianā V. celebra- re Missam n. 4.

et Medoz-

za 1 2.

disp. 84.

sect. 7. §.

190.

rum diem differri oporteat, licet
sufficere inclinet Mendoza, quia
vna etiam nocte est periculum mo-
riendi: sed non placet: quia etiam
in vna hora est tale periculum. Si
hoc igitur non est dimidiare Con-
fessionem formaliter; nec erit in ca-
su nostro.

25. Hæ tres sententiæ omnes
sunt probabiles: quæ tibi commo-
dior cadet, eam amplectitor: sem-
per, vt certum est, cum onere sub-
dēdi peccata nondum directè ab-
soluta Confessario potenti ea direc-
tè absoluerē, quando illius aderit
tibi copia. Verum ad complementū
huius difficultatis aliquid de habē-
te excommunicationem adiunga-
mus.

26. Qui habet excommunica-
tionē siue reseruata, siue non re-
seruata; nec habet copiam poten-
tis illam absoluerē, urgente necessi-
tate, (qualem sine dubio respectu
excommunicati dicemus num. 44.
esse, si instet periculum grauis infā-
miæ) semel aut bis, celebrare, atque
adeò communicare posse, cum cō-
uisione, & tremore concedit Hen-
riquez.

riquez. p Alij tamen q communiter docent, semper, urgente necessitate, excommunicatum cum contritione communicare posse: atq; etiam si sit Sacerdos, sine metu incidendi in suspensionem, vel irregularitatem, posse celebrare. Ratio est: quia præceptum Ecclesiæ, quæ censuram imponit, non obligat cum tanto detrimento, ut sunt omnia præcepta humana.

p Henr.
quez lib 8.
de Euch.
c. 47.
q Suarez
de pæn.
disp. 31.
sec. 3. n. 6.
Coninch.
disp. 8. n. 10.
107. alios
referentes.

27 Sed hic suboritur quæstio. An hic excommunicatus, sicuti potest contritus communicare, sic possit confiteri non reservata, ut ab illis directè absolvatur, & indirectè à reservatis: cum tamen semper, ut certum est, remaneat excommunicatus, quia supponimus non adesse Confessarium potentem liberare pœnitentem à prædicta censura. Negat Vasquez r quia excommunicatus, non præmissa absolutione à censura, non potest validè ab ullo peccato absolui. Concedunt Suarez, s & Sanchez, t quia putant contrarium hoc est, posse validè absolui. Vtrumque probabile.

r Vasquez
de pæn. q.
109. art. 3.
dub. 9. n. 10.
8.

s Suarez
de pæn.
disp. 31.
sect 3. n. 10.
t Sanchez
lib 2. in
Decal c. 8.
n. 5.

Id, quod diximus de habente ex-

u Hurta-
 dus de En-
 char. d. sp.
 9 diff. 17.
 Ausla 2.
 p c. 8. alios
 citans
 Laym, lib.
 3. sec. 5. tr.
 3. p. 3. c. 12.
 n. 6.

x Fagun-
 dez 3. Ec-
 cl. praecep.
 lib 3. ca. 9.
 num 17. in
 praedicta
 impr.
 Lugd.

communicationem, dicendum etiā
 est de suspensio, vel irregulari: vrgē-
 te enim simili necessitate, possunt
 celebrare, & propter eandem ra-
 tionem: quia nimirum hæc simili-
 ter sunt impedimenta inducta à le-
 gibus ecclesiasticis, quæ in eo casu
 necessitatis non obligant.

28 Petes denique, ille Religio-
 sus, de quo num. 18. meminimus, si,
 modo ibi dicto, nō obtinet à Supe-
 riore per pium illum Confessarium
 licentiam, vt absoluator à casu, vel
 excommunicatione reservata, po-
 test ne (si instet infamia, ni commu-
 nicet) confiteri, & absolui directè à
 prædicto pio Confessario, vel alio
 inferiori? Respondeo: posse incli-
 nat Fagundez, & ex præsumpta li-
 centia Generalis, vel Papæ. Mihi
 id difficile videtur, quia rationes,
 quas affert, quasque latè discutere
 non est nostri instituti, nō sunt tan-
 ti ponderis, vt vincant illam effica-
 cissimam, nèpe quod talis Inferior,
 actu caret iurisdictione in illa re-
 servata. Et dum Generalis, vel Pa-
 pa ratam semper habent talem re-
 servationem; non videtur præsumi
 cam

eam velle tollere independenter à Superiore, cui reseruarunt, & propterea fortasse in sequenti editione deleta fuit illa doctrina Fagundez, immo ipsemet se de hoc retractavit. to. i. in Decal. lib. i. cap. 45. n. 20. fine. Ille igitur Religiosus in eo casu, vel se conterat, & communicet: vel, iuxta sententias supra allatas, confiteatur ita, vt directè absolua- tur à non reseruatis, & indirectè à reseruatis, semper cum onere subdendi clauibus nondum directè absoluta. vt dixi nu. 25.

Vrgente necessitate.

29 **I**N triplici casu Doctores a cō-
muniter conueniunt in hac re,
adesse vrgentem necessitatem. Pri-
mò quando instat alicui mors:
hic enim, si non potest absolutio-
nem Sacramētalem obtinere; prae-
missa contritione, potest Commu-
nicare.

a Lege
Delugo de
Euch. disp.
14. sect. 5.
n. 107.

30 Secundò potest item Sacer-
dos carens copia Confessarij cum
contritione celebrare, atque adeo
Communicare, ad dandum viati-
cum

cum alteri, qui existit in periculo mortis, si forte, aliunde non suppetant particulæ consecratæ.

31 Tertiò potest eadem facultate vti is, qui incurreret infamiã, aut detrimētum, nisi Communicaret. Ratio horum est, quia, quæ necessitates sunt, si hæ non sunt?

Iam verò quo ad primum, nihil est, quod addere præterea oporteat.

32 Quoad secundum, aduertat curiosus solutionem cuiusdam obiectionis. Cur enim possit omitti confessio à Sacerdote ad dandum viaticum: non possit autem ab eodem, ex receptissima opinione, propter eandem causam dandi viatici, celebrari sine vestibus sacris, vel sine vtraque specie, vel, ut multi tenent (de qua re infra cap. 2. §. 8. numer. 32.) à non ieiuno? & tamen hæc sunt præcepta ecclesiastica: illud, de præmittenda Confessione ante Communionem, participat de Diuino. Respondeo negando adesse præceptum vel diuinum, vel humanum, vel alio modo, urgēte necessitate, ut patet ex citato Trindē-

tino

tino benè perpenſo. At, cetera illa præcepta eccleſiaſtica cum tanto rigore ſunt impoſita, non autē cum eodem illud de præmittenda Confefſione ante Communionem: quia in Communionem compenſatur ſatis ſuperque reuerentia Chriſto debita per contritionem, per quam anima ſtatum gratiæ recuperat: at in illis alijs caſibus, Eccleſia ita iudicante, non eſt vnde reuerētia compenſetur. Hæc reſponſio videtur expeditior, quàm eæ, quas aliqui hic conantur afferre. *b*

33 Quoad tertium caſum, in quo ſunt duo capita, infamia, & detrimētum; vt magis explicetur, hæc habe.

Primo *c* poteſt Sacerdos, præmiſſa contritione, ſine confefſione, ſi abſit Confefſor, celebrare, quando Miſſæ ſacrificium omittere, ſine infamiæ nota, non poteſt. Quod idem eſt de Laico, vel Religioſo, quibus iuxta ſupradicta, de eſt copia Confefſoris, ſi pari modo non poſſent abſque nota à Communionem ceſſare. Hinc ſi quis ad Altare ante linteum cōmunicaturus mortal

b Lege
Delugo

*diſp. de
Euch. 14.
ſect 5. à n.
108.*

c Henr li.
8 c 4. nro.
3.

talis

d' Villalobos in Manuali c. 2. n. 14. circa med.

talis peccati commissi post legitimam confessionem, recorderetur (quando ex eodem Henriquez non debet à Sacerdote communicante audiri) si recedendo timet notam infamiae, quam, si coram aliis communicet, moraliter semper timere meritò potest, ut docet Villalobos, d. se se conterere poterit, atque communicare. Quod si eiusmodi peccatum, cuius tunc recordatur, sit ex commissis ante legitimam confessionem, atque adeo indirectè absolutum, dicam infra §. 8.

e Delugo ex Vasqu. de Euch. disp. 14. sect. 5. num. 13.

f Henr. li. 3 c. 4. n. 3.

34 Secundò, idem dic de Sacerdote, qui recorderetur se esse in peccato mortali, vel dum vestitur sacris vestibus, vel dum celebrat siue ante consecrationem, siue post: semper enim pari modo, si diuertere minus potest, ut certè si incæpit f Missam, numquam saltem propter reuerentiam Sacrificij, potest diuertere ad quærendum Confessorem; se conterat, Sacrificium incipiat, vel prosequatur. At si posset (ut in Missa Solèni dum fit concio, vel cantatur Gloria) breuiter cum suo Diacono v. gr. qui esset Sacerdos

dos Confessarius confiteri; deberet utique: *g* quia tunc cessat excusatio ducta vel ab infamia, vel ab irreuerentia.

g Laym.
li 5. tit. c. 4.
6. n. 5.

35 Quòd si in prædictis casibus recordetur Sacerdos se esse excommunicatum, suspensum, interdictum, irregularem; idem dicendum est: siue recordetur post consecrationē, quod communiter admittitur, siue ante, quod multi probabilissimè concedunt: & rectè Sāctus Bonaventura *h* obseruat inchoatam missam semper esse perficiendam: quia ferè numquam omitti solet sine scandalo, hoc est sine nota, adde, & sine irreuerentia.

h S. Bonavent.
apud Bonac. de Euch. disp.
4. q. 6. p. 1.
n. 15. & 16.
& apud Coninc. de Euch. q. 8.
art. 3. dub. 2. n. 16.
i Zambra-
nus de Sa-
cr. poen. c.
4 dub. 6. n.
6. & 7.

36 Alium casum ponit Zābra-nus, *i* in quo utimur hac doctrina, propter notam, vel infamiam. Etenim, si vocetur Sacerdos ad communicandum infirmum, qui dicat se velle reconciliari, inueniaturque pluries Sacramentum Pœnitentiæ inualidè suscepisse, vel quid simile, vnde Confessarius breui illum expedire, atque absolvere non valeat, quid agendum? Enimuerò, si ægri-tudo

tudo eo periculi peruenerit, ut mors iure timeatur; præmittenda est confessio breuiuscula, cumque accusatione generali absoluator, communiceturque infirmus hac lege, ut promittat se vocaturum Confessarium cum quo confessionem perficiat. Quod si morbus non id periculi afferat, nec per illam breuē moram confessio absolui queat, non est præmittenda confessio, sed cum contritione, pari que dicta promissione accersendi Confessarium, communicetur. Ratio prioris dicti est, quia sic euitantur incommoda, dum infirmo non negatur communio: cessat infamiae nota: præmittiturque confessio, tunc moraliter possibilis. Ratio posterioris est, quia ex vna parte non est necessitas præpoperæ, seu dimidiatæ confessionis, & ex alia scandalum seu infamia vitatur. Hæc probabili- ter ex Zambrano.

l Grana-
in 3. p. cō-
tr 7. disp.
5 sect. 3. n.
20.

37 Quod dictum est de Infirmis; extendit Granado, / ad quemlibet communicare, atque adeo celebrare volentem. Si enim non potest omitti Communio, sine scandalo,

dalo, & aliunde sit necessitas confessionis adeo longæ, vt tunc perfici non possit; posset pœnitens communicare præmissa cōtritione. Immo probabile iudicat, si contritio, propter eius difficultates timere-
tur non elicienda, posse attritum confessionem dimidiatam præmit-
tere, cum onere proseguendi post-
ea confessionem, & absolui, ac
communicare. Id, quod, propter
paritatem rationis, erit etiam pro-
babile pro infirmo modo dicto in
fine numeri præcedentis, & confir-
mari poterit ex dictis numero 20.
& 22.

38 Hęc pertinent ad caput in-
famix. Sequuntur ea, quæ pertinet
ad detrimentum, siue spirituale, si-
ue temporale.

Tertiò igitur, vt in die Festo alij
Missam audiant, siue parochus, siue
non parochus potest cum contri-
tione, si desit Confessor, celebrare:
idemque erit, vt ipsemet Sacerdos
satisfaciat præcepto de audiēdo sa-
cro. Ratio est, quia Ecclesia pia
mater, & Dominus misericors Pa-
ter noster, non iudicantur velle eos

pri-

*m Delugo
dis. 14. de
Euch. sect.
5. n. 114.
Fag. pra-
eep. 3. lib 3.
c. 9. n. 5.*

priuare bono Sacrificij Missæ, eo-
die, quo ipsa sub obligatione præ-
cipitur. Nam quamuis opinio con-
traria sit probabilior: quia nō appa-
ret in relinquente tunc Missam no-
tabile damnum, & aliundè præce-
ptum de audienda Missa non obli-
gat, nisi debito modo; hæc tamen,
saltem propter authoritatem ex-
trinsecam Doctorum eam appro-
bantium, *m* probabilis est. Non
obligatur autem in tali casu Sacer-
dos ille celebrare: quia potest te-
nere prædictam opinionem, quod
non possit: sicuti in simili dicemus
num. 42.

*n Bonac.
disp. 4. de
Sac. q. 6.
p. 1. n. 23.*

39 Quid de illis, qui celebrant
ex onere capellaniæ, vel ex indigē-
tia eleemosynæ ad sui necessitatem,
& sustentationem? Aliqui cū Bona-
cina *n* ad hos etiā extendunt hanc
facultatem celebrandi sine confes-
sione, cum contritione, si desit Cō-
fessor, etiam cessante notæ pericu-
lo: quia iudicatur adesse sufficiens
necessitas. Aduertit tamen ibidem
Bonacina id esse cū grano salis in-
telligendum: nec tanta licentia fa-
cilè concedenda: tū quia onera Ca-
pel-

bellaniæ intelliguntur data sub debita decentia, & poterit illis melius postea, vel per se, in statu gratiæ, vel per alium satisfieri: tū quia poterit aliunde ille Sacerdos sibi de alimentis prouidere. Hæc ille. Ego sanè in habente onera Missarum sufficientem necessitatem non agnosco: in Sacerdote inope, tū demum agnoscerem; cum ageretur de extrema, vel certè multum graui necessitate.

40 Ut obseruet quis præceptū Communionis Paschalis, uti potest prædicta o facultate: quia sufficiens necessitas iudicanda est, saltem semel in anno, Diuino illo cibo nutriri, ac refici, & sine controuersia maior, quam Missæ interesse die festiuo.

41 Sed age iam, si potest debetne? Ex doctrina Doctorum p sequitur debere: in tantum enim excusaretur ab obseruando præcepto Communionis; quia licitè non posset, sed iam potest: ergo non excusatur. Ex alio capite, sic, obligaremus illum ad habendam contritionē, quæ satis difficilis est, nec im-

o *Henry. l. 8 de Euch. c. 46. n. 4. Coninch. disp. 80. de Euch. nu. 17.*

p *Vide in simili Ludou. à Cruce in exposit. Bull. Cruc. disp. 1. dub. 4. à n. 5.*

imponenda noua onera Fidelibus, sine euidentibus rationibus, sunt. Propterea iudico non esse improbabile, tunc posse quidem, sed nequaquam obligari.

¶ Suarez
apud De-
lugo disp.
14. de
Ench. sect.
5. n. 116.

42 Adde, quod Suarez *q* tenet probabilius esse, quod non possit, ne dum, quod non debeat: quia lex, inquit, non obligat ad Communio- nem, nisi quando hæc debito, legi- timoque modo haberi potest. Quæ quidem opinio, cum sit tanti viri, & tam bona ratione firmata, proba- bilis est. Quare quilibet, & multo magis ille, cui difficilis res est sese conterere; sequi poterit hanc Suarij opinionem, & à Communionem se continere: sicuti in simili diximus num. 38.

43 Denique, quid dicendum ut obseruet quis votum, aut præcep- tum merè humanum?

¶ Delugo
ib. n. 117.

Dico non posse *r* ex hoc solo ca- pite. Ratio est, quia vota, vel præ- cepta merè humana non nisi de re- bus intelliguntur, quæ modo debi- to, legitimoque possunt impleri. Adde in his non adesse necessitatē illam, quam spectauit Ecclesiā in
Com-

Communionem Paschatis: spectavit enim necessitatem cibi, alimenti-que spiritualis, non cuiuscumque; sed eius, de quo Christus Dominus cum tanto rigore dixit: *Nisi manducaueritis carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis*. Nam propterea nos modo notanter addidimus illam vocem (merè humana) & similiter præceptum de audienda Missa, ex probabiliore sententia, non afferre tantam necessitatem iudicauimus supra nu. 38.

44 Petes hæ necessitates, sunt-ue etiam respectu excommunicationis? Respondeo / Coninchius sentit maiorem necessitatem requiri ad communicandum in excommunicato, quam in mero peccatore: quia Ecclesia expressè excommunicatum arcet à Communionem. At verò Vasquez & dicit se non inuenire differentiam: immò, si qua esset, maius impedimētum afferret peccatum, quod inducit impedimentum de iure diuino, quàm afferat excommunicatio, quæ de iure ecclesiastico.

f Coninch.
de pæn.
disp 8. nu.
107.

t Vasquez
de Euch.
dis 208. c.
3. n. 13. quæ
sequitur
Delugo de
Euch. dis.
14. sec. 5.
n. 104.

Dico in hanc sententiam. Eccle-
sia

ſia prohibet excommunicatō ne communicet, nec celebret. Quando ergo talis prohibitio non obligat; poterit communicare, vel celebrare: quando obligat; non poterit. Quoniam igitur quando inſtat graue nocumentum non obligat (quale ſine dubio in omnium ſententia eſt inſtans mors, grauis infamia, & Miſſa inchoata) poterit celebrare, vel communicare, deficientēte Confellario, cum Cōtritione. At quia in aliis caſibus, præter hos tres dictos, non apparet regulariter graue damnum, tale, quod excommunicatum eximat à prohibitione communicādi, vel celebrandi; ideo nequaquam poterit.

Quam primum confiteatur.

45 **Q** Vi, vrgente neceſſitate, elicto contritionis actu, ſine confeſſione communicauit; exploratum, certumque eſt ſuo tempore, hoc eſt regulariter, vel ante aliam Communionem, vel quando vrgēbit neceſſitas implendi præceptum de annua confeſſione, habita copia
Con-

Confessoris, debere sua peccata mortalia subdere clauibus. At quia loquens Concilium de communicante sine confessione, urgente necessitate; addit Confessionem Sacramentalem quamprimum postea esse faciendam; ideo id nunc explicandum erit.

46 Et primò quidem, hoc, siue præceptum, siue consilium, non extendi ad laicos, immò nec ad Sacerdotes extra Missam communicantes, a certum sit. Ratio est, quia Concilium cum vniuersaliter in præcedentibus, pro omnibus fidelibus, locutum fuerit; deinde subdit in hanc sententiam: *Quod si necessitate urgente Sacerdos, absque præuia cōfessione, celebrauerit; quàm primum cōfiteatur.* Nota illud *Sacerdos*, & illud *celebrauerit*. Ratio etiam existit cōgrua: siquidē maius periculum indignè accedendi subest in Sacerdotibus, qui quotidie celebrare solēt, quàm in cæteris.

47 Deinde, est ne id præceptum latum à Tridentino, an consilium, dumtaxat? si prius; Sacerdos quàm primum non confitendo, peccabit:

C

si po-

a Suarez
de Euch.
disp. 66.
sect. 7.
Vasq. de
Euch. dis.
208. c. 3. n.
23. Ioa.
Sanchez
in Sel. dis.
32. n. 12.

si posterius, non item.

b Io. Sancius in Se-
lect. diss.

32. n. 12.

c Castrop.
de legib.

diss 1. p. 9.

n. 3. fine.

d Delugo
de Euch.

diss 14.

sec. 7. init.

e Cap. om-
nis virius-
que sexus
de pœn. &
remiss.

Theologi communiter (præter duos, vel tres mox adducendos nu. 48.) Suarez, Vasquez, Reginaldus, Coninch, Filliucius, Hurtadus, Bonacina, quos Ioa. Sancius, b sequitur, citatque: quibus adde Castropalaum, c ac Delugo, d asserunt esse præceptum sub mortali. Et Delugo quidem id confirmat duabus rationibus. Primò quia in hoc sensu præcepti videntur hæc Concilij verba explicari in regulis Missalis Romani: in quo, pro illis verbis *quamprimum confiteatur* ponuntur hæc: *quamprimum debet confiteri*, illud autem *debet* clarius (inquit Delugo) exprimit obligationem. Secundo quia si ea Concilij verba præceptum non continent; idem esset dicendum de plerisque præceptis, quæ ab eodem Tridentino in decretis de reformatione, per similia verba, ponuntur. Immo, non aliis verbis impositum fuit præceptum annuæ confessionis, e nisi per illa: *semel in anno confiteatur*. Hæc ille.

48 Nihilominus aliqui non agno-

agnoscunt in his verbis præceptū obligans, sed solum consilium piū, piamque adhortationē: & ad summum, si est præceptum; esse solum putant, sub veniali. Ita tenet Petrus Ledesma, *f* & Henricus Villalobos, *g* quibus possem libenter addere Stephanum Fagundez, *h* qui, quamuis in his Concilij verbis obligationē agnoscat; tamen illam particulam *quamprimum* ita intelligit; vt dicat, Sacerdotem postea posse confiteri, quando voluerit iterum celebrare, etiam si id fuerit post duos, vel tres menses: paremque in hoc facit Sacerdotem cum Laicis: vtrique enim ante nouam Communionem præmittere confessionem debent. Merito ergo cōnumerare hunc authorem possem inter eos, qui eiusmodi præceptum non agnoscunt: cum obligationem, quam ait se agnoscere, ita explicet, vt in praxi vix agnoscere videatur. Scio à Ioa. Sancio *i* absolutē citari Stephanum Fagundez pro sententia Ledesmae, & Villalobos: sed si attente Stephanum legas; aduerteres ab ipso supponi quidem præceptū,

f Ledesma
in *Sūma*
de *Euch.*

p. 1. c. 11.
ante 9 cō-
clusionem.

g Villalo-
bos in *Sū-*
ma p. 1. ar.

7. diff. 37.
n. 7. & in
Man c. 4.

n. 24 cir-
ca finem.

h Fagun.
præcep *Eco-*
cl tract. 3.
lib. 3. c. 8. n.

9.

i Ioa San-
chez. dis.
32. c. 1. n. 1.
2.

sed dicto modo explicari.

49 Equidem non possum priorē sententiam agnoscentem in illis verbis præceptum sub mortali, nō fateri probabilem esse: aio tamen, & hanc non agnoscentem esse probabilem.

Primò quia illud imperatiuum, *confiteatur quamprimum*, solum esse videtur exhortatio: cum enim potuerit Concilium vti grauioribus verbis imperium explicantibus: vt v. gra. iubemus, præcipimus &c. tamen ab huiusmodi præcipiendi rigore se tēperauit. Signum ergo est verè non imposuisse præceptum. Adde, quod Doctores quærunt vniuersaliter, an verba imperatiui modi, & in actu exercito præceptū indicantia, absolutè prolata, præceptum contineant, qualia sunt: Facite, caute, soluite, abstineant omnes, nemo audeat, & his æquipollentia. Et Primò sunt aliqui, qui putant probabiliter, hæc nequaquam cōtinere præceptum, sed consilium. Alij *m* Secundò probabiliter censent quidem præceptum continere, sed solum sub veniali, nō

I Caet. Ca
stro &
Carbo cit.
à Castrop.
de legib.
diff. 1. p. 9.
nu. 3.
m Na-
uarrus
Sayr. cit.
ibid. ab
eod.

autem sub mortali. Alij *n* denique
Tertiò probabiliter item dicunt,
prædicta imperatiua verba, tunc so-
lum præceptum indicare sub mor-
tali, quando sunt in materia graui.
nec alias opiniones probabiles in-
uenies de hac re. Iam, Si sequamur
primam opinionem; sanè in re no-
stra, hoc est in illo *confiteatur quam-*
primum, non inueniemus nisi confi-
lium. Si sequamur secundam; non
erit nisi obligatio sub veniali. Si se-
quamur tertiam; non erit mortale:
quia vt probabimus mox num. 54.
materia, in casu nostro, non est gra-
uis.

50 Secundò. In casu dubio, an
verba aliqua legis præceptum obli-
gans importent, an consilium; tan-
quam regulam certam ponunt Do-
ctores reputanda esse consilia, &
non præcepta. Et ratio est, quia cū
lex sit grauis, & onerosa; semper in
benigniore subditorum partem
est intelligenda. Adde, quod in du-
bio melior est conditio possidētis:
ergo in dubio, lex ne sit obligans,
an non obligans; melior erit condi-
tio humanæ libertatis, quæ à tali

n Th Sā-
chez quē
citāt &
sequitur
idem Ca-
strop ibid.

o Sanchez
lib 6. in
Decal. ca.
4. n. 66.
p Cast. r.
disp. 1. de
leg. p. 9. n.
1.
q l. inter
pretatione
& l. si
Præses, ff.
de pœnis, c.
in pœnis de
reg iur. in
6. tradit.
que Say-
rus lib. 3.
clauu. c. 7.
nu. 29. &
Sanchez
ibid. d. nu.
66.
i Nauarr.
in Sum-
ma c. 23.
nu. 62. in
fine.

obligatione immunis est: ergo ob-
ligans non erit. Ita Sanchez, o Ca-
strop. p alii que. Et generaliter quo-
ties verba legis intelligi possunt de
obligatione veniali, non debent ad
mortale extēdi: quia semper in du-
bio, & in pœnis benignior inter-
pretatio facienda est. q His ex do-
ctrina eorūdem, qui in nostro casu
nobiscum non sunt, positis, sic sub-
sumo: Illa verba Concilij *quampri-
mum consueatur* dubia sunt, an im-
portent præceptum, an consilium,
ergo consilium. Rursus eadem ver-
ba possunt commodissimè intelli-
gi de obligatione sub veniali: ergo
non de mortali.

si Tertiò quia optabile est, vt
enixè optat Nauarrus, r à legisla-
toribus neminem obligari ad pec-
catum: & iuuat tot humanas leges
sub præcepto obligantes diminue-
re, ne tanta præceptorum multitu-
dine Hebræis peiores efficiamur.
quare hoc, de quo agimus præce-
ptum, etiam diminuerè opere præ-
tium est. Nec Nauarri solum est e-
iusmodi desiderium, sed S. Augu-
stini, sed S. Thomæ: ecquos autem

Do-

Doctores, quæ sapiëntiæ lumina no-
mino, cum hos appello? Audi San-
ctum Thomam, *ſ In quibus quidam*
legibus humanis, etiam Augustinus
ait eſſe moderationem attendendam, ne
conuerſatio fidelium oneroſa reddatur.
Hæc S. Thomas. Et paulò poſt,
tolerabiliorem vocat Iudæorum
conditionem, quam illius Eccle-
ſiæ, in qua legum moderatio non
adeſt.

ſ S. Tho. p.
2. qu. 107.
art. 4. in
corp.
ſ S. Aug.
q. 119 c. 19.

ſ2 Nec obſtant rationes in op-
poſitum numer. 47. adductæ. Non
prima: quia ſcilicet Miſſale Roma-
num loco illius *quamprimum conſi-*
teatur, habet, *quamprimum debet cõ-*
fiteri: non obſtat inquam. Primo
quia ipſemet Delugo *u* in eodem
tomo de Euchariftia ait Miſſalis
Romani rubricas, regulas, ſeu di-
ſpoſitiones non obligare ad morta-
le, niſi aliquod contineant, quod
vel ratione materiæ, vel aliunde
graue ſit. Secundò quia quamuis x
aliqui citandi doceant, per illud
verbum *debet* importari in legibus
neceſſitatem præcepti mortalis; ta-
men aliqui *aa* negant, & ſolum per
illud concedunt importari debitũ

u Delugo
de Euch.
diſp. 2.
ſec. 4. nn.
104.
x Vaſquez
& Sæchez
adducti à
Caſtrop.
diſp. 1. de
leg. p. 9. n.
2.
aa Quor
tacito no-
mine citat
idem ibi-
dem.

bb Vasqu.
 & San-
 chez quos
 citat se-
 quiturque
 Castr. de
 leg. disp. 1,
 p. 9. n. 2.
 co Apud
 Sà v. lex
 nu. 6. & a-
 pud San-
 chez, li. 6.
 in dec. ca
 4 n. 37.
 dd Quos
 citat se-
 quiturque
 Bon. dis. 1.
 q. 1. p. 7. §.
 4. n. 9.

conuenientia, & honestatis. Secun-
 dum hos igitur Doctores, verbum
 illud *debet confiteri* in Missali posi-
 tum, obligationem mortalem mi-
 nimè denotabit. Sanè, quod hoc
 verbum *debet* non indicet graue sal-
 tem præceptum, inde mihi persua-
 deo: quia inuenire solidum disci-
 men ignoro, cur verbum, *oportet*,
 non ostendat obligationem grauè,
 vt docent ipsemet Vasquez, San-
 chez, Castropalaus, bb ostendat ve-
 rò illud verbum *debet*. Nonne per-
 inde est dicere, *oportet quamprimum*
confiteri, ac *debet quamprimum con-*
fiteri? Rationabilius ergo, licet mi-
 nus verè, aliqui, cc tum illud *de-*
bet, tum illud *oportet* grauem obli-
 gationem æquè importare existi-
 marunt.

§3 At, inquires, cum aduersa-
 riis, dd de leuitate verbi *oportet* col-
 ligimus ex sacris litteris, & Cano-
 nibus. Instar omnium sit illud Da-
 nielis 3. *non oportet, nos, de hac re, re-*
spondere tibi: & illud ex distinct. 4.
 canon. Non liceat: vbi dicitur *non*
oportere Clericos, vel Religiosos prandere
ante tertiam. Egregie; nam ego etiā
 de

de leuitate verbi *debet* colligo, ne longius abeam, ex sequenti dist. S. can. Ad eius: in quo dicitur: *Mulier nisi purgationis dies transeant, viro suo admisceri non debet*: vbi non nisi consilium, seu debitum eiusdem conuenientiae, & honestatis, & non praecepti, significatur, vt ipsemet Sanchez, *ee* cum aliis merito docet. Rursum ex dist. 1. cap. Vestimenta: vbi Pontifex de vestibus Ecclesiasticis sic dicit. *Qua neque ab aliis debent contingi, aut ferri nisi à sacris hominibus*. Quem textum expendens Suarez ff sic habet: *Qua verba aut praeceptum non continent, quia illud verbū (non debent) non videtur in rigore significare obligationem, sed decentiam quandam: aut non intelliguntur &c.* Et in sacris quidem literis per idem verbum *debet* conuenientiam, decentiamque notari, solemne est Matth. nu. 3. *Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me?* Ioannis 13. *& vos debetis alter alterius lavare pedes.* Tobiae 10. *Te non debuimus dimittere ire à nobis: & similia passim.*

*ee Lib. 9.
de matr.
disp 22. n.
11.
ff Suarez
de Euch.
disp. 81. sec.
8 & Tertius
exemplū.*

54 Neque vrget secunda ratio, quatenus Delugo docet si illa ver-

ba *quamprimum confiteatur* non continent præceptum; idem fore dicendum de aliis multis præceptis, quæ sub hac forma indicuntur : & signanter de illo annuæ confessionis, *semel in anno confiteatur*, non urget, inquam, nam cætera præcepta prolata sub hac forma, si gravitatē mortalem continent; non est ex vi verbi, sed vel ex materiæ gravitate, vel ex adiuncta pœna, vel ex aliis capitibus: de quibus quomodo sint signa prohibitionis mortalis, disputatur in tractatione de legibus, & nos aliqua afferemus in 3. opusc. de Sacrificio Missæ lib. 3. cap. 1. §. 8. Id, quod etiam patet, in ipso eodē exemplo allato à Delugo de annua cōfessione: quæ & ex se est res multum gravis, & habet adnexam gravem pœnam. *Alioquin* (sunt verba citati Canonis Omnis utriusque sexus) *& vivens ab Ecclesia ingressus arceatur, & moriens ecclesiastica carens sepultura.* In casu autem nostro, nec vlla prorsus additur pœna, neque eius materia admodum gravis bene perpendenti apparet. Quid enim magni ponderis habet, ut qui, iam
cum

cum Contritione communicauit, atque adeo piè, prudenterque censetur esse in statu gratiæ, tam citò ad Confessarium confugiat, solum vt subdat clauibus illa peccata, quæ, iam siue ex Contritione, siue ex Sacramento bona fide suscepto esse remissa supponuntur? Præstabit id, sine vllò inconuenienti, suo tempore: solum autem ex consilio bono, sanctoque statim in reuerentiâ Sacrificij peracti. Id quod indicare dumtaxat rectè voluit Tridentinũ. Verum contra nostrum institutum hætenus aliquântulum spatiatos esse, sit satis.

§§ Demum igitur superesset hic discutiendum, an hoc Tridentini dictum intelligatur de Sacerdote habente copiam Confessoris, sed ex mera malitia, sine confessione, celebrante. Item, an de Sacerdote qui post incæptam Missam recordatur se esse in peccato mortali. Præterea an de Sacerdote peccante intra ipsam Missam : & de aliis similibus casibus. Vt etiam, ad quod tempus se extendat illud *quamprimum* ad duos, ad tres, ad plures ne dies? Que

gg Delu
go de Eu-
char. disp.
14 sec. 7.

omnia fusè apud Doctores gg in
quæstionem adducuntur. Sed quo-
niam nos probabile duximus, hoc
non esse nisi consilium; illa quæ-
rere superfluum existimamus: vno
enim verbo quæstiones omnes am-
putauimus: Ad nihil ex obligatio-
ne teneris.

§. VII.

*Quando debet elici actus contritionis ab
eo siue laico, siue Sacerdote, qui,
urgente necessitate, sine confes-
sione ad Eucharistiam
accedit.*

a Delugo
de Euch.
disp. 12.
sect. 2. nu.
29. Hur-
radus de
Euch. dis.
8. diff. 2.
initio alij
que.

56 **D**E Laico non est difficul-
tas: satis enim est si eliciat
immediatè ante ipsam sumptionē:
& quia sumptio, seu manducatio
substantialiter fit, cum cibum de-
glutimus, seu traicimus, non autē
dum ille est in ore, & quando solum
initiatiuè est sumptio; ideò proba-
bilissimum puto, satis esse, si actus
contritionis fiat, cum in ore habe-
tur Sacratissima Hostia. Certum ta-
men est peccare eum, qui, sine de-
termi-

terminatione eliciendi actum contritionis, accedit: esto deinde mutatus se iustificet. Immo addo eum, qui cum intentione se per contritionem iustificandi intra illam morulam, qua Sacratissima Hostia est in ore, communicat, difficulter non peccaturum: quia in magnum periculum actum contritionis eo brevi tempore non eliciendi, se volens coniicit. Vtui tamen erit doctrina data in aliquo raro casu, quo receptus in ore Christus Dominus forte ipso diuino tactu peccatricem illam animam illuminare, atque convertere non dedignabitur.

§ 7 De Sacerdote videtur maior aliqua difficultas, si post inceptam Missam, se esse macula mortali sordidum recordatur. Respondeo tamen facile, *b* debere actum contritionis elicere ante consecrationem (& aptissimum tempus iudicandum est in Memento) si peccati recordetur ante illam: si verò post consecrationem peccatum in mentem veniat; satis erit, si sese conterat immediate, ante consumptionem. Ratio viriusque est, quia præceptum

exi-

*b Ex De-
lugo disp.
4. de Ess-
ch. sect. 6.
n. 134.*

existendi in gratia vrget quando conficitur, & quando suscipitur Sacramentum.

51 Dices. At Sacerdos post consecrationem, ante consumptionem, necesse habet tangere Sacratissimū Christi corpus. Respondeo, quamuis aliqui in peccato mortali illud attingere, mortale propter irreuerentiam esse autument; probabilius tamen est, non esse, nisi ad summum veniale. Ratio est quia non est censenda tanta irreuerentia, vt ad mortale pertingat.

59 Confirmatur, quia quamuis nonnulli asserant d Sacerdotem mortali crimine deturpatum mortaliter delinquere, si Eucharistiam Fidelibus porrigat; tamen aliqui e meritò id negant: quia tunc Sacerdos non conficit Sacramētum, sed solum dispensat consecratum, ad quod tāta dignitas nequaquam requiritur. Idemque est de Diacono quando, ex speciali Sacerdotis cōmissione, Sacram Eucharistiam aliis porrigit: siquidem tunc non cōficit, sed solum dispensat. Si ergo probabile id est; quāto magis probabi-

c Hurlad.
de Euch.
diss. 9.
diff 1. ali-
que.

d Laymā
lib. 9. c. 5. n.
8.

e Vasquez
quē citat
et sequi-
tur Delm-
go diss. 8.
de Sacra-
mentis in
som. sec. 9.

babile fiet mortalem culpam non esse, solum attingere.

§. VIII.

De eo, qui ante Communionem recordatur peccati indirectè absoluti.

60 **C**onfitetur, exempli gratia, quis ritè peccata, cui tamè à confessione in mentem redit aliquod graue à se commissum, quod, ex inculpata obliuione, Confessori non aperuit: hic obligabitur ne, sub mortali, ante Communionem præmittere actum Contritionis, si ei defuit copia Confessarij? Rursus, obligabitur ne, si Confessorem in pròptu habeat, talis peccati obliti cōfessionem ante eandem Communionem præmittere? Vel si non habeat, solum ne urgente necessitate, an verò etiam, illa non urgente, cōmunicare poterit?

61 Ad primum: si dolor, & sub quo facta fuit huiusmodi confessio, nō fuit vniuersalis de omnibus peccatis, ~~vel~~ ex motiuo vniuersali, quod

*a Delugo
dis. 14. de
Euch. sec.
6. à n. 121.*

quod se extenderet ad hoc etiam peccatum; certum videtur, quod debeat elicere actum contritionis inuoluentis hoc peccatum: siquidē hoc nondum retractatum, non potuit, ne indirectē quidem, remitti: atque adeo remanet in pœnitente necessitas se iustificandi. At, si fuit vniuersalis, vel ex motiuo vniuersali, non obligabitur ad nouum cōtritionis actum: quia iam statum gratiæ per remissionem indirectam prædicti peccati obliti, & directam aliorum, quæ fuerunt Confessori manifestata, recuperauit.

62 Ad secundum: propter eandem rationem, primo aspectu, videtur nec obligari eiusmodi pœnitentem ad præmittendam confessionē, nec indigere necessitatis vrgentis ad hoc, vt sine confessione communicare possit: præmittitur enim cōfessio, vt dignitatem gratiæ communicaturus acquirat: hic autem iam, per confessionem prædictam, gratiæ ornatum obtinuit: & ex alia parte præceptum, de præmittenda confessione ante Communionem, iam obseruauit. Hoc ergo peccatū, quod

quod menti de nouo fuit oblatum, suo tempore, post peractam Communionem, subdi clauibus ab ipso poterit. Sanè, ita primo, vt dixi, aspectu, ex vi argumenti, dicendum esset: nisi obstaret praxis Fidelium, ex qua colligimus *b* præceptum, de præmittenda ante Communionem confessione, non esse solum de præmittenda confessione integra formaliter, sed etiam, vbi aduertimus, materialiter.

*b Delugo
ibid. nro.
126.*

63 Solum eos liberandos à præmittenda confessione talis peccati obliti cenſeo, qui vel actu celebrant, vel ante altare ad linteum communicaturi expectant: hos enim, etiã si nullam notam infamiæ incurrant; non obligo *c* ad recedendũ, quamuis breui reuersuros. Ratio est, quia ex vna parte irreuerenter se gerent inchoatam quasi actionem, sine clara necessitate, relinquendo: sicuti non bene moratè se gereret, qui inuitatus à Rege, vbi sedit ad mensam, vellet, vel ad breue tempus, recedere: & ex alia parte, non apparet clara necessitas: quia hic iam est iustus, beneque dispositus, pro-

*c Henriq.
& Victo-
ria apud
Fagund. 3.
Eccl præ-
cept. lib. 3.
c. 9 n. 14.*

propter absolutionem indirectam
 talis peccati. Et aduerte, quòd idè
 non tenebitur actum contritionis
 tunc elicere: quia iam, vt diximus,
 iustus est: solum igitur habeat vo-
 luntatem illud oblitum suo tem-
 pore clauibus subdendi.

§. IX.

*An peccata negative dubia sint ante
 Communionem, necessario Sa-
 cerdoti aperienda.*

a Lib. 1. c.
 1. § 3.

b num. 16.

64 **Q**Uale sit hoc dubium nega-
 tiuum dixi in Methodo
 Confessionis. a Et quidem esse hu-
 iusmodi peccata mortalia dubia
 necessario clauibus subiicienda; ibi-
 dem b resoluius: vbi solum scrup-
 pulosos, & timoratos excusauimus,
 quia pro his peccata dubia pro
 nullis habenda sunt. Quoniam igitur
 ante Communionem sunt ma-
 nifestanda Sacerdoti omnia ea pec-
 cata, quæ necessario clauibus sub-
 denda sunt; cum talia sint peccata
 dubia, erunt etiam & ipsa ante Cõ-
 munionem, aperienda: esto pariter
 à tali

à tali onere eximi debeant prædicti scrupulosi.

65 Verum negari non potest omnes Auctores sentire in aliquo casu ad id non teneri habentes aliquod peccatum dubium. Nimirum, cum, deponitur dubium, vel ex probabilibus rationibus, aut etiam ex aliqua ignorantia inuincibili.

66 Sed Obiicies contra hanc limitationē; Nam si in aliquo casu non tenemur ante sumptionem Eucharistiæ peccata dubia fateri, sequitur, quod neque absolute obligamur eadem clauibus subiicere: quod tamen falsum censetur, tum ex vniuersali praxi Fidelium, tum ex efficacibus rationibus alias in Methodo Confessionis à nobis allatis, Respondetur tamen sequelam esse falsam, eo quod in eo casu, in quo deponitur dubium, accedimus ad Eucharistiam sine vlllo dubio.

Obiicies iterum, quia si quis dubius alicuius peccati mortalis reciperet Eucharistiam, etiam si deponat dubium, exponit se periculo peccandi mortaliter, si forte re ipsa illud peccatum ipsi dubium, sit co-
ram

c Trid.
sess. 13. c. 7.

d §. 4. n. 9.

ram Deo certum: quia irreuerenter
se geret. Sed responderi potest hanc
non fore irreuerentiam mortalem,
quia non est contra dispositionem
requisitam à S. Paulo dum dicit:
*Probet autem se ipsum homo, & sic de
pane illo edat, & de calice bibat &c.*
quam dispositionem Tridentinum
c explicat de peccatis, quorum quis
sibi conscius est: qualia nō sunt du-
bia practicè deposito dubio. Quod
autem maior reuerentia sit, ea du-
dubia ante Communionē confite-
ri, sanè fatemur, sed non obligari
nos totam possibilem reuerentiam
ad hoc Sacramentum afferre dixi-
mus supra. d

68 Addimus deinde, hoc esse
verum, nō solum cum quis sibi per-
suadet se non esse in peccato mor-
tali, deponendo practicè dubium,
sed etiam, si quis putat ex ignoran-
tia aliqua inuincibili licere sibi sine
mortali peccato cum illo dubio re-
cipere hoc Sacramentum: id enim
non erit irreuerenter formaliter se-
se gerere in recipienda Eucharistia,
& euitabitur peccatum. Quod si il-
lud peccatum dubium, sit certum
coram

coram Deo, esto quod fortasse non recuperabitur gratia: satis tamē hic nobis est, quod non committatur nouum peccatum, vt in simili dicemus infra. e

e §. 12. n. n.

72.

69 Denique id ipsum affirmamus, si hic dubius de suo peccato dubium practicē deponendo, eliciat actum contritionis, & postea communicet: iam enim ex vna parte non se gerit irreuerenter, quia putat se esse in statu gratiæ, & ex altera parte nō obligatur ante Cōmunionē fateri peccatum dubium, cuius (in casu posito) non est vllō pacto conscius.

70 Quare hominem habētem dubium alicuius peccati mortalis, sine vllō periculo peccandi existimo accedere posse ad Eucharistiā, etiam non præmissa confessione in casibus explicatis: puta cum deponitur practicē dubiū, vel per ignorantiam inuincibilem creditur id esse licitum.

§. X.

*An sit casus, in quo communicare quis,
sine confessione, & etiam sine con-
tritione, atque adeo in peccato
mortali possit.*

71 **H** Vc facere videntur ea, quæ
numer. 36. & 37. diximus de
non potente elicere actum Con-
tritionis: cui nihilominus dimidiatā
confessionem exhibere concessum
sit: sed tamen fortior nunc est ca-
sus: agimus enim de eo, qui nec Cō-
tritionem eliciendi virtutē habet,
nec cōfessione vlla, etiam dimidia-
ta, gaudere potest.

Tam benigna sunt viscera Mise-
ricordiæ Domini, vt non dedigne-
tur excusare aliquando peruicaciā
nostram. Inuenio enim vnum, vel
alterum casum, in quo quis purissi-
mam Communionem in peccato
sumere, sine peccato possit.

72 Etenim, ex supradictis con-
stat, Sacerdotem, qui, incepta bona
fide Missa, recordatur se mortalis
culpæ reum, debere elicere actum,
saltem

altē à se existimatæ Contritionis. Sed iam, si nō possit, seu experiatur actum illum sibi valde esse difficilē, quid agat? Confiteri non potest, conteri nequaquam valet, Sacrificium inchoatum relinquere, ob infamiam inde sibi resultantem, difficillimum est. Quid ergo ab anima sic affecta superest extorquendum? Probabile esse ex aliquorum *a* sententia iudico, hunc non peccaturū mortaliter, si cum huiusmodi conscientia peccati mortalis, & cum eo dolore quem tunc potest elicere, Missam prosequatur, consecret, cōmunicetque. Ratio est, quia præceptum dignè communicandi non videtur tam arctè Fideles astringere, ut cogat Sacerdotem, cum tanto suo dedecore, ab incepto sacrificio discedere. Tunc autem eiusmodi Sacerdos non acquireret gratiam, sed tamen non peccabit.

73 Idemque erit de laico, *b* qui iam iam recepturus sacram Synaxim ante linteum, nec sub aliquo prætextu se se remouere valēs, peccati mortalis recordetur, nec conteri possit. Par enim est ratio. No-
tent

*a Vasquez
de Euch.*

dis. 207. c.

1. m. 3. 4.

Hurtad.

*disp. 9. de
Euch. diff.*

*1. Delugo
de Sacr.*

disp. 9. sec.

1. m. 8.

b Ibidem.

*c Vt notat
pro scrup-
ulosi S.
Bonac. a-
pud Bo-
nac. disp.
4. de Eu-
ch. q. 6 p. 1.
n. 19.*

tent c hanc doctrinam scrupulosi,
animoque semper timidi: qui, quā-
uis verè eliciant cōtritionis actum;
numquam tamen se elicuisse sibi
persuadent.

74 Quid si Sacerdos, de quo
loquimur, posset vno ex sequenti-
bus modis ab incepto sacrificio de-
sistere? Nam si esset v. gr. in Sacello
priuato, Missæ ministro puero so-
lum assistente, à quo notam pati nō
esset valdè laborandum, cum sine
gravi infamia ab Altari sese subdu-
cere facilè posset; obligaturne se
subducere? Deinde si posset deli-
quium simulare, vel quid simile; il-
lumne ad similem fictionem ob-
stringemus.

75 Respondeo ad eiusmodi de-
liquij prætextum arctare illum non
possum: quia est remedium nimis
extraordinarium, ac pluribus in-
conuenientiis obnoxium, ad quod
non tenemur. Illud de puero sic tē-
pero, vt, si posset Sacerdos de illo,
siue quocumque aliō ministro fide-
re, spemque haberet, intra tempus
competens, se recolligendi, atque
adeo se conterendi, existimem de-
bere

bere Sacerdotem vel non curare Missam aliquantulum extendere, vel aliò, si facile posset, ministrum, intra illud competens tempus, rediturum, mittere: relinquare autem Sacrum nullo modo approbo. Ratio est, quia in priori modo saluatur infamiae nota, in posteriore non item; nam minister, quamvis vnicus, & licet puer, semper posset obloqui contra Sacerdotem sacrificiũ interrumpentem. Multo magis id non esset faciendum, facta consecratione, ne sacrificium imperfectum relinqueretur.

76 Iam vero alium casum afferunt Doctores, *d* in quo excusatur à sacrilegio peccator, si communicet. Nam si v.g. irruente Paganorum, vel Hæreticorum multitudine in Ecclesiam, timeretur Sanctissimæ Eucharistiæ contemptus; tunc Fidelis quicumque existens in mortali, nec illa subita irruptione potes se se facile conterere, posset (immo addo libens, quod deberet) ad vitandam iniuriam, quæ timeretur tanto Sacramento, illud assumere: sicut etiam posset, deberetque non

D

iciu-

d Delugo
dis. 14. de
Euch. sect.
1. n. 3. Dia.
na p. 5. tr.
13. res. 74.
fine.

e Vasquez
apud De-
lugo de
Euch disp.
15. sect. 4.
n. 87.
f De qua
idem De-
lugo disp.
18. sect. 1.
n. 290.

ieiunus. Immo e & laico Sacratif-
simum Christi corpus tangere, idē-
que instar Mariæ f Scotiæ Reginę,
suis se manibus communicare, sine
vlla hæsitatione, in similibus casi-
bus liceret.

§. XI.

*An liceat laico quotidiana Com-
munionio.*

77 **H**Vc reducimus difficulta-
tem hanc : quia ad Com-
munionem adeo frequentem ma-
gna certè spiritualis dispositio re-
quiritur.

a Io. San-
chez in
sel. disp. 22.
b Ioa. De-
lugo disp.
17. de Eu-
ch. sec. 2.

Iam, licere Communionē quo-
tidianam laico, etiam vxorato, im-
mo eam vetare illi nec Confessa-
rium, nec Superiorem posse, quia
eam Christus Dominus omnibus,
qui peccati mortalis sibi consciij nō
sunt, siue cum magno, siue cū par-
uo deuotionis affectu, liberaliter
concessit; docet cum paucis Ioan-
nes Sanchez. a Negat cum aliis
multis, Ioannes Delugo, b solum-
que concedit maximo feruoris spi-
ritu

ritu accensis, Sanctæque Cathari-
næ similibus. Lege eos, si hanc quæ-
stionem discussam videre in animo
est. Nos breuiter negantem senten-
tiam amplectimur: quia putamus
id cedere maiori reuerentiæ debi-
tæ Christo Domino, ac Regi no-
stro. Affirmans opinio illud à Con-
fessariis obtineat, vt Fidelibus Sa-
cram Communionem appetenti-
bus, siue etiam solum petentibus,
se se faciles, in posterum, exhibeāt.

CAPVT II.

De Dispositione corporali re-
quisita ante Sacratissimam
Communionem.

§. I.

*De Munditie à Pollutione, vel
Copula.*

PRæmittimus tamquam cer-
tum, non esse mortale a post-
peractam rite pœnitentiam
de peccato, eodem, etiam, quo pa-
tra-

a Sanchez
l. 9. de ma-
tr. dis. 130
quidquid
dicat Na-

*uarr. in
Manual.
ca. 21. n. 51.
putans esse
mortale
etiam post
confessionē
debitam,
qui tamē
in 2. edi-
tione mu-
tauit sen-
tentiam.
b Delugo
dis 15. sec.
1. à nu. 9.
Sanchez
ib alios
citantes.
c Ibidem,
quidquid
dicat Ioa.
Sanchez
in sol. dis.
23. n. 3.
d Ibidem.*

tratum est, die, communicare: iam enim, sic, non indignè grauitèr ad Sacram Eucharistiam acceditur.

2 Porro, quoad decentiam: Pollutio inuoluntaria neminem ex iis, qui benè affecti sunt circa spiritalia, retardare vnquam debet *b* à Communionis accessu. Qui maxime ab huiusmodi pollutione, in imaginatiua turbaretur; esset ob reuerentiā consulendus differre *c* in alium diem, nisi id sæpius accideret, periculumque esset spirituales profectum aliqua ratione impediendi: vel nisi aliqua ex rationibus, sequenti numero dicendis, Communionem, concederet.

3 Pollutio voluntaria, vel copula illicita, etiam post congruam pœnitentiam, melius, propter eandem reuerentiam, impedit Communionem *d* illius diei: nisi fortè nota, vel infamia, vel Iubilæum, vel Festum solemne, vel quid simile, concedendam suadeat. Fateor interim, maiorem rationem requiri post illicitam copulam, quā post simplicem, ultro volitam, pollutionem: licet enim hæc grauior culpa sit;

fit; illa nihilominus, cum sit magis externa, ac magis voluntaria, magis distrahit.

4 Copula licita melius, & regulariter impediet, e nisi festum, nota, vel simile quid, ut modo diximus, obstant.

5 Aduerte denique minorem causam requiri *f* ad concedendam Communionem, si eiusmodi copula oritur ex amore prolis, quam si ex cupiditate voluptatis, & multo satis minorem, si est non petita, sed reddita: ita ut in hoc casu merum communicandi desiderium sufficiens causa videatur: siquidem tunc prætectu Communionis, non erat coniux repellendus: & nunc, ob actum redditæ iustitiæ, minus est vxoratus à Communionis refectione remouendus. Adde hic illud; quod modò dictum est capite præced. §. II. fine.

Denique est ne peccatum veniale accedere ad Eucharistiam postquam eadem die coniux delectationis causa debitum exegit? Esse docet Sanchez, *g* & Marchinus. *h* Ratio est (inquit Marchin.) quia ap-

e *Iidem,*
quidem
quidquid
dicat
lo. San-
chez, ibid.
f Delugo
ib. ar. 14.

g Sanchez,
lib 9. de
matr disp.
13. nu 7.
h Mar-
chin de
ord. 37. 3 p.
3 ca 1. nu.
16.

paret aliqua irreuerentia sic accedendo. Audio. At etiam, qui causa voluptatis vespere ante Communionem comedisset, peccaret venialiter, mane accedendo ad Eucharistiam: & sic de similibus, quod non admittimus. Puto igitur, ex suppositione, quod in tali copula, vel cibo quis venialiter peccauerit; esse iudicandum sicuti supra cap. I. §. 4. iudicauimus, esse, vel non esse veniale accedere ad Eucharistiam cum veniali. Illud addendo in materia luxuriæ facilius mentem à sacris ministeriis auocari, quam in aliis materiis: ac propterea facilius incidere sic posse modo supradicto in veniale, accedendo ad Eucharistiam cum hoc speciali peccato veniali. Ad quod certè respexit Sanchez dum castigatè loquens, dixit, debitum exigentem ex voluptate, regulariter, peccare venialiter accedendo eodem die Communionem, nisi aliqua causa excuset: quia (inquit) oritur magna distractio, mentisque hebetudo. Nota illud (regulariter.)

*1 Supra e.
1. §. 5. à n.
13.*

*1 Sanchez
loco citat.*

§. I I.

De Munditia Corporis externa.

6 **N**ullæ fordes corporeæ, unde nec menstrua, secundum se, Communioni impedimento sunt. *a Delugo d. f. 15 de Euch. sec. 1. n. 15.*
a Præstat tamen propter decen-
 tiam, eas, quantum modestè fieri
 potest, amouere. Si tales sint, vt
 horrorem aspicientibus pariant, à
 Communione publice exhibenda,
 decens est abstinere, nam sic intel-
 ligendus est Canon, *Tua nos*, de
 Clerico ægrotante, qui, propter le-
 pram, à Communione prohibetur:
 intelligendus, inquam, in publico.
 Nec tamen, si id in publico fiat sine
 scandalo (quod tamen, vix, hac no-
 stra ætate, quando res suo pondere
 iam expensæ, vel ipsi populo notæ
 sunt, posse esse puto) peccaretur: ta-
 lis enim Canon in usu non est.

§. III.

De superfluo Mulierum ornatu.

7 **Q**uid de muliebri purpurif-
so, cerussa, & ornamentis?
Respondeo si fucus ille, & cætera
ornamenta vanitate afficiantur
mortaliter peccaminosa; fore cul-
pam sacrilegè mortalem, certum,
exploratumque est. Si venialiter;
dic illud, quod supra cap. i. §. 4. dixi-
mus de accedente ad Communio-
nem, cum affectu ad peccatum ve-
niale. Si nullam peccaminosam re-
doleant, vt subinde accidit fæminis
timoratis, bono fine, propter viri sui
oculos, vel iuxta ritum patriæ sese
ornantibus; nulla erit culpa: quia,
nisi aliud addatur; non est vnde ea
contrahi possit. Fateor, regulariter,
vix, à veniali excusari eas, quæ, tam
anxiè faciem dealbant (vtinam eo-
dem modo conscientiam) si non ex
alio capite, certè ex eo, quòd illud
tempus, quod expenderunt ad se
comendas (de quo scitè Poëta, *Dū
comuntur, dum peñuntur, annus est*)
ad

ad animam piis virtutum actibus exornandam, vel certè ad vtiliora negotia expedienda, consumere debuissent.

§. IV.

De Vestibus externis: ubi, an Sacerdos sine stola, & Eques cum gladio decenter communicent.

8 **M**illos Religiosos facio, qui certo vestimentorum genere induti, obstringuntur, saltem in publico, ad Communionem accedere. Regulas quisque consulat suas.

8 Porro, cum certum sit, vestes non esse hic valde attendendas: nō enim corporis ornatum, sed animæ pulchritudinem exposcit hoc Sacramentum; tamen modesto quisque, honestoque ornatu, propter reverentiam, vti, quantum potest, congruum est.

10 Sed hic in proprio loco quaeritur. Primò An cum Sacerdos, extra sacrificium communicat, Stolam circa collum tenere, sub obli-

D 5

gatio-

gatione, oporteat. Respondeo Id congruum quidem est: in cap. enim Ecclesiastica distinct. 23. ita præcipitur. Quia tamen & res non est (extra Sacrificium) ex se grauis, & decretum illud, quoad hoc, vfu iam est abrogatum obligatio peccati nõ adest. *a*

*a Azor 1.
p. lib. 10 c.
28. qu. 12.
Gauant.
in Comen-
tar. ad
Rub. Mis-
salis tom.
1. p. 4. Tit.
8 n. 7.
b Io San-
chez in
select. disp.
45. n. 3.*

II Quæritur Secundo an decen-ter Fidelis accedat ad Sacram Eu-charistiam, armatus ense, & pugio-ne: vt si sit Eques Religiosus S. Ioã-nis, S. Iacobi, Alcantaræ, & simi-lium? Respondeo, decenter: *b* quia hæc sunt ipsorum insignia, & qui-dem ad propugnandum pro fide. Cæteris laicis, idem conceditur, quia non est vnde appareat irreue-rentia.

*c Diana
p. 3. tra. 2.
resol 30 si-
ne.*

12 Addunt tamen aliqui *c* id fieri debere, cessante scādalo: quod tamen rarò cessare putant. Equidẽ licet sim omnibus auctor, vt pro-pter modestam humilitatem illa in-strumenta deponant; tamen, si se-cus fiat, non puto facilẽ affuturum scandalum, saltem graue: nisi fortẽ aliquam rudis homuncionis leuem admirationem, de qua non est val-
dẽ

de laborandum. Consuetudo autem, quæ alicubi viget ea deponendi, nil aliud ostendit, nisi prædictam modestiam, à qua ortum eam consuetudinem habuisse, & non nisi decentiæ obligationem afferre, iam omnes ferè norunt.

§. V.

*An Corporis sanitas requiratur ab
accedente ad Eucharis-
tiam.*

13 **N**ulla ex se requiritur. Solum
ergo à Communione ar-
cendi sunt infirmi illi, in quibus, ra-
tione vomitus, vel frequentis tus-
sis, aliqua irreuerentia Sacræ Ho-
stiae rationabiliter timetur. De le-
proso vide supra §. 2.

14 Verum, quoad eiusmodi In-
firmos, quæ nam sunt diligentiæ ex-
hibendæ? sanè, si infirmus, & post
sumptum cibum, etiam modicum,
statim eum sursum, vel deorsum,
expellat; ne communicetur. Si verò
modicum cibum, vel particulam
non consecratam, cum qua fieri ex-

a Io. Sane-
chez in
select. disp.
38. n. 2.

perientia potest, retineat; concedendum est ei sacrum Viaticum. Quod si non ex assumpto cibo, sed ex ipsa ægritudinis vi, vomitum patiatur; communicandus non est, nisi, per sex circiter horas, vomitus cessauerit, & medicus, vel si hic absit, astantes iudicauerint, saltem per horam ab assumpta Eucharistia, infirmum non vomiturum, nam tunc communicari poterit. Quod si deinde, per accidens redeat vomitus, & Sacra Hostia expellatur; reponatur in loco aliquo sacro, ac species, vbi corruptæ fuerint, in sacrum recondantur. Cætera, quæ ad Infirmi Communionem pertinent, dicemus infra suo loco cap. 5. vide item c. 3. §. 4.

§. VI.

*De ieiunio naturali requisito ante
Communionem.*

a Delugo
dis 15. de
Euch sect.
2.

15 **D**Vo mox dicenda requiruntur a ad hoc vt violetur ieiunium naturale, dictum naturale ad differentiam Ieiunij Ecclesiastici,
ci,

ei, quod Ecclesia præcipit obseruari in diebus Ieiuniorum. Eo violato, ad Sacram Communionē extra casum necessitatis, de quo dicemus mox, §. 8. accēdere, sacrilegiū mortale esse (& quidem per nos vnum) *b* ignorat nemo.

16 Primò, igitur requiritur, quòd quicumque cibus, vel potus sumatur: cibus autē, & potus est ille, qui in stomacho alteratur, seu digeritur, vel ad digestionem pertinet. Secundò quòd id fiat per actionem, quæ sit comestio, vel potatio: quæ talis non est, nisi quid ex prædictis cibo, & potu assumatur, & in stomachum traiciatur. Iam destinate de singulis.

b Vt supra diximus c. 1. §. 3.

Quæ pertinent ad cibum.

17 **D**Ixi (quicumque cibus) si quidem etiam modicissimus cibus, vt modicum granum anisi, ex proposito deglutitum, violat *c* ieiunium hoc: nam, ex Concilio Toletano, cibus, vel potus, quālibet minimus, ante Communionē, prohibetur.

c Delugo ib n. 22. & 27. & Hurtad de Euch disp. 9. diff. 15.

18 Dixi

*d Delugo
cit n. 32.*

*e Prap in
3 p. qu. 80.
ar. 8. dub
c. n. 39.*

*f Delugo
ib. dicto n.
32.*

18 Dixi iterum (cibus) ossicu-
lum enim siue fructuum, siue alte-
rius generis, frustum ligni solidi,
moneta aurea, globulus plumbeus,
frustum unguis, filum ex ferro, vel
serico, vel lana, & similia, non vio-
lant, *d* etiam in magna quantita-
te: non enim sunt cibus. Et non
mediocre signum, quod in stoma-
cho non alterentur, est, quia eadem
integra, vt deglutiuntur, a quolibet,
etiam valido stomacho, egeruntur
in excrementis: contra, violat Ta-
baccum per os assumptum, si de-
glutiat, *e* pillulae ad medicamen-
ta, & similia: quia sunt cibi, quam-
uis medicinales: quibus semper est
immixta aliqua tenuis particula ap-
ta ad digestionem, nutritionem-
que.

19 His violentibus addo libens
papyrus, *f* seu chartam, & filum
ex lino: ducunt enim originem ex
herbis, & sunt in substantia herbae,
quae digeruntur: vt etiam est mu-
sca, culex, & vermiculi, digeruntur
enim & ipsi. Nec valet cum aliqui-
bus dicere, papyrus, & filum ex
lino non esse cibum humanum, non
in-

inquam, id valet dicere: nam nec fœnum, & palea v.gr. sunt cibus humanus, & tamen, quia digeruntur, violant. Huc item reduco terram, seu cretam, quam fœminæ, ob delectationem, vel ad diminuendum colorem, comedunt: cum enim non sit purum elementum, puto alterari in stomacho, & consequenter violari ieiunium. Et sanè quis neget pulverem ex lapide Bezzuar, vel ex terra Cypria, etiam si solus, sine iusculo deglutiatur, cum sumatur per modum cibi medicinalis, soluere ieiunium? par autem videtur ratio in terra, seu creta.

Dices cum aliquibus. Terra, & similia in magna quantitate non vitiant ieiunium ecclesiasticum: ergo in minima non violant naturale. Respondeo nego consequentiam: nam terra, & similia non violant ieiunium ecclesiasticum, quia modicissimum est illud quod in ipsis, etiam acceptis in magna quantitate, inest nutritiui, seu digestibilis: sicuti euenire in cibis medicinalibus modo dixi n.18. At hoc modicissimum, quod ibi inest, satis est ad violandū ieiun-

g Summa
Dian. V.
Comm. 16.
nionis di-
spositio n.
33.

ieiunium naturale, ad quod violandum sufficit quodlibet modicum, ut vidimus n. 17.

Idem ib.

20 A cera non violari ieiunium nec naturale, nec ecclesiasticum, etiam in magna quantitate assumpta, docet Summa Diana, *h* citatque pro se Ioannem Delugo disp. 15. de Eucharistia sect. 2. numer. 29. Sed ibi Delugo iuncto num. 25. meminit cretæ non ceræ in meo codice, quæ satis diuersa sunt: magis tamen acquiesco, quòd frangat ieiunium, sicuti dixi de ipsa creta, & terra: immo rationabilius, quia magis alterabilis, & partibus aliquibus mellis immista semper est.

*i Ioa Sanchez in
select. disp.
42. num. 23.
fine.*

21 Si quis deglutiat auellanam, vel pineam nucem cum cortice integram, frangere ieiunium docet Ioannes Sanchez: *i* quia est materia comestibilis, & per accidens non alteratur. De qua doctrina ego dubito: quia ut traicitur, nec est alterabilis, nec digestibilis.

Que

Quæ pertinent ad Potum.

22 **D**Ixi deinde de requisitis
ad violandum ieiunium
(Potus) quia gutta aquæ de in-
dustria sumpta, violat hoc ieiu-
nium, sicuti violari à modico anifi-
grano, paulo ante diximus: ille
enim est cibus modicus, hic modi-
cus potus. Violat etiam potio me-
dicinalis, aurum item potabile, vt
etiam sanguis, k quem fugeret quis
ex suo verb. gra. digito vulnerato:
quia hæc per modum potus assu-
muntur. Si à te hauriatur aqua (im-
mo & quodlibet aliud) & statim à
stomacho eiiciatur; iudicandus es
non ieiunus, saltem ex eo capite:
quia semper remanet aliquid in
stomacho.

k Delugo
ib. n. 32.

*Quæ pertinent ad naturam Comestio-
nis, vel Potationis.*

23 **D**Ixi denique (quæ sit come-
stio, vel potatio) quia Pri-
mò gutta l aquæ, quæ commisce-
tur salivæ, dum os abluis, vel gutta
iuseuli

l Idem
Delugo
n. 23.

m Idem
ibid.

n Idem ib.

o Idem n.
33 & Hur-
rad. de
Euch. disp.
9 diff. 15.
p Delugo
ib. n. 230.

q Grana-
do in 3 pa.
contr. 6.
rr. 10. disp.
8 nu. 4.
r Colligi-
tur ex
Snar. de
Euch. disp.
68. sect. 4.
§. Quæres
rursus.
s Granado
ibid.

t Colligi-
tur ex De-
lugo n. 330.

iufculi *m* quando illud gustas, an
fit benè præparatum, immistumq;
salivæ traicis, vel sanguis, *n* qui ex
capite fluit in os, & immistus item
salivæ deglutitur, non violant. Se-
cundò eodem modo culex, vel mu-
sca, *o* vel pulvis, quæ casu in os
volitant, & casu traiciuntur. Ter-
tiò sanguis vel humor *p* descendēs,
etiam in magna quantitate, ex ca-
pite, vel gingivis, etiam non salivæ
immistus, si deglutiatur. Quartò
sumptio Tabacchi per nares, siue in
folio, siue in pulvere, siue in fu-
mo, *q* immo & aliquantulum aquæ
attractæ *r* per nares, non solvunt
ieiunium, quia hæc omnia non sunt
comestio, vel potatio: sed prima est
traiectio salivæ, secunda est respira-
tio, tertia est fluxus, quarta est at-
tractio, seu afflatio narium. Deni-
que odor quilibet *s* non violat ieiu-
nium: quia, præter quam quod
non est cibus, vel potus; non sumi-
tur per comestionem, potationem-
ue, sed per prædictam narium affla-
tionem.

24 Contra musca, vel culex, *r*
si ea de industria comedas, vel etiā
po-

potēs ea expuere, nihilominus tra-
iicis; violant ieiunium: quia ex vna
parte hæc digeruntur, suntque vt
modo diximus, cibus, & ex alia hæc
est propria comestio: quod enim
inuoluntariè ab extrinseco vene-
rint, non obstat: nam etiamsi inuo-
luntariè ægrotus per vim cibetur, &
decidens in flumen aquam inuitus
bibat, non propterea erit ieiunus.
Adde quod tu iam voluntariè traii-
cis: vnde hæc non erit respiratio, si-
cuti esse modo diximus, quando ca-
su, ex vi ipsius respirationis, prædi-
cta musca traiicitur.

25 Præterea non violant ieiū-
nium frustula, quæ in dentibus re-
manent ex reliquiis cœnæ, si non de
industria deglutiuntur: *u* si quidem
sic non fit comestio: nam vel cum
saliva, vel ex respiratione traiiciun-
tur. Violant tamen *x* si deglutiuntur
ex industria: quia sic æquivalent
comestioni: & parum facit, quod
non hoc die, sed externo assumptæ
fuerint, dummodo comedantur: quo
pacto, propter eandem rationem,
etiam violatur ieiunium à saccaro,
seu tabellis, *y* ad raucedinem auer-

u Delugo
ib. nu. 36.
Vasq. de
Euch. disp.
211 ca. m.
30 Hur-
rad. de
Euch. disp.
9. diff. 15.
x Idem.
y Delugo
n. 26. &
27.

ten-

tendam, positis in ore vesperi ante cubitum, sed quæ post mediam noctem liquefiant, & traiciantur in stomachum. Aliqui docent per prædictas cibi reliquias nunquam violari ieiunium: quod sanè, saltem propter auctoritatē extrinsecam non ignobilium Doctorum & non est improbabile. Id quod, ne ad prædictas tabellas extendas velim: quia in his, cū volūtariè assumptæ fuerint, magis clarè apparet ratio comestionis.

26 Denique Aromata in ore tenere, immo, & conterere, vt frequenter fit in Mastice, & in Tabacco ad confortandum caput, vel ad phlegmaticum humorem euacuandum, si non deglutiantur, non nocent ieiunio: *aa* quia eiusmodi actio comestio nullatenus est. Quod si aliquid ex his descendat cum salivâ, vt certè semper euenire oportet, cum cohiberi non possit, quin descendat salivâ illis aromatibus affecta; non affert *bb* impedimentum ieiunio: siquidem, non est per modum cibi, vel potus, sed per modum salivæ, seu commistim cū salivâ. Illud, quod aliquis addit, quod
vide-

*z Tabiena
Henriqu.
Io à Cruce
Diana
Suarez.
Rodrigu.
Cominch.
Alyque.*

*aa Bozac.
de Sacr.
disp. 4. q. 11.
6. p. 2. n. 9.*

*bb Tanne.
rus 10. 4.
disp. 5. q. 8.
ar 8 not. 1.*

videlicet, si dum prædicta aromata in ore quis voluit, granum aliquod casu in stomachum descendat, non solvatur ieiunium; mihi difficile est: quia hæc est vera, licet non volita comestio. Neque eadem est ratio de musca in os volitante, & casu deglutita: hæc enim actio nullo modo est comestio, sed respiratio: cum granum illud in ore contritum, volutatum, & in stomachum, quamvis contra voluntatem traiectum, comestio fit, & non sola respiratio, ut de decidente in flumen, & aquam inuoluntarie deglutiente diximus numero 24.

An somnus, vel cibus digestus requirantur ante Communionem.

27 **D**Vo denique aduerte Primò minimè requiri, quod post cibum, ante mediam noctem, assumptum, homo dormierit, vel cibum digesserit: hæc enim non sunt in præcepto. Ex quo olim consului cuidam, qui cæterum non infirmus, maximam tamen famem facile patiebatur, nec sese cohibere
per

cc Deluge
ib n. 39.

per quatuor horas sine cibo poterat: consului, inquam, ut immediatè ante mediam noctem se cibo reficeret, & antequam illæ horæ elaborerentur, quamuis nondum digesto cibo, ritè communicaret.

De Tempore, quo violatur ieiunium naturale.

dd Sanchez lib. 2.
de matr.
disp. 4^a. n.
40. Delugo
disp. 15.
de Euch.
sec. 2. nu.
27. & 40.

28 **A** Duerte Secundò, tempus, quo ieiunium, de quo agimus, violatur, esse quando quid cõ-meditur, vel bibitur post mediam noctem, quæ per horologium mediam noctẽ notans significatur per primum pulsum dd campanæ: & (si tale horologium quadrantes ante horarum pulsum notat) per primũ pulsum primi quadrantis: tunc enim notatur incipere dies sequens. Vnde, si fortè tunc es in actu bibendi, & prosequaris post dictum primũ pulsum; iam naturale ieiunium violasti. Nec enim sequor vnum, aut alterum dicentes, initium sequentis diei incipere post vltimum prædictæ campanæ pulsum.

Consulto dixi (per Horologium me-

mediam noctē signans) nam communia apud nos Italos Horologia eiusmodi nequaquam sunt, solent enim per sonitum notare diei, noctisque tempus semihora post exactum solis euolantis cursum: *ee* unde fit ut hæc à nobis in re nostra, & in notatione meridiei sit detrahenda. Si v. gra. in nocte vel die Æquinoctij Horologium Italicum det signum sex horarum, media nox, vel Meridies vere in nostris regionibus sit hora Italica quinta cū dimidia: unde ea nocte non poterit amplius frangi ieiunium à communicaturo die sequenti.

*ee Vide
Pellizz.
in similis
T. 1. Man.
Reg. Tr. 56
c. 8. n. 105.*

§. VII.

*De dubitante an soluerit Ieiunium
naturale. Vbi de diuersitate
Horologiorum.*

29 **S**I dubitas, an sis ieiunus, ex eo quia nescis comederis ne, an non; communicare tibi conceditur. *a* At si certus quod comederis, dubitas num comestio fuerit ante mediam noctem, an post illam; nō conceditur,

*a Layman
lib. 1. tra. 1.
c. 5. §. 4. n.
36. Delugo
diff. 15. de
Euch. sec.
2. n. 42. &
43. Io. Sá-
cez. in sol.
diff. 42. n.
9.*

b Sanchez
lib. 2. de
matr. disp.
41 nu. 40.
Delugo
cit. Fag.
in præc.
Eccl. 3. lib.
3. c. 5. n. 18.
c Layman
l. c. Baun.
Auctor
casuum
Bonon.
quibus
Adde
Dianā p.
3. rr. 4. ref.
29. & Ioa.
Sanc. in
sel. disp.
42. cit.
d Delugo
cit. nu. 45.
quamvis
id neget
Merolla,
& Salas
apud Dia-
nam p. 4.
rr. 3. ref.
19.
c Lege
Castr. tom.

ceditur. *b* Ratio est, quia hic est possessio pro præcepto: ibi pro tua libertate.

Scio aliquos in utroque casu cōcedere Communionem: quia in utroque putant stari debere pro libertate, communicandi: & sane, propter auctoritatem horum Doctorum, *c* probabile id existimandum est. Adde, posse defendi, libertatem esse priorem præcepto, atque adeo debere prævalere.

30 Dixi (si dubitas) nam si sint plura horologia, nisi cōstet esse falsa, potes *d* quodlibet sequi: tunc enim non dubitas, sed habes probabilitatem (quam illud tale horologium tibi facit) non fuisse mediam noctem quando comedisti, quia nō fuerat datum signum ultimi horologii. Licere autem cuique facere id, quod probabile est, communis est sententia Doctorum. *e*

§. VIII.

*Quando non ieiuno licet Com-
municare.*

31 **I**N aliquibus casibus id licet.
Primò instante morte pro Via-
tico : id quod satis sit hic innuisse:
nam cætera, quæ ad id spectant, di-
cemus infra proprio in loco cap. 5.
præsertim, §. 10.

32 Secundò Sacerdoti, etiam
ad dandum Viaticum alteri mori-
bundo licere non ieiuno celebrare,
si non adsint aliæ particulæ conse-
cratæ, docent plures, plurimi verò
negant. utriusque probabiliter: *a* illi,
quia, iudicant præceptum de ieiunio,
ante Communionem, non esse
ita rigidè latum ab Ecclesia, ut ve-
lit moriturum relinquere sine Via-
tico: hi quia putant satis esse, si cō-
cedatur ipsi infirmo tale priuilegiū,
non verò aliis propter ipsum.

33 Tertiò propter scandalum,
vel infamiam. *b* Vnde qui stat ad
Altare ante linteum, recordaturque
se non esse ieiunum, si discedere si-

*a Apud
Delugo
dis. 15. de
Euch. sec.
3. n. 67.*

*b Aliqui
apud Præ-
po. in 3. p.
qu. 80. ar.
8. dub. 2.
n. 49.*

E

ne

ne infamiae nota non potest, communicare poterit. Ratio est, quia praecepta humana cum tanto rigore obligare non solent : nam propter eandem rationem, si Sacerdos in Altari ante consecrationem se similiter non esse ieiunum recordatur; si sine nota non potest (quam raro effugere valet, ut diximus cap. praecedenti §. 6. numer. 35.) prosequi Sacrificium poterit. *c* Dico ante consecrationem : nam si postea, nullo modo, etiam non instante infamia, potest discedere, cum sacrificium inchoatum perficere oporteat.

c Suarez
de Euch.
disp. 68.

sect. 5. fin.
Vasqu. de
Euch. disp.
211. n. 48.

d In Mis.
sali Pij V.
de defe-

ctib. in
Missa oc-
curr. ex

D. Th. 3. p.
q. 83. ar. 6.
ad quar-
tum.

e Missal.
Clementis

VIII. ib. ex
Scot. in 4.

dist. 8. q. 3.

f Delugo
disp. 15. sec.
A n. 75.

34 Quarto Sacerdos, si in Calice, pro vino posuit aquam, vel acetum, idque post eius sumptionem cognouit; potest, immo debet, ad sacrificium perficiendum, iterum consecrare, vel vinum *d* tantum, vel aliam item Hostiam, & vinum, *e* ac sumere. Si talem defectum cognoscit, dum habet in ore, illam aquam, seu acetum illud; non oblige *f* ea ab ore proiicere : quia esset irreuerentia, & fortè periculum proiiciendi aliquod fragmentum assumptæ

Ho-

Hostiæ. Deglutiat igitur, & postea, posito iterum vino, consecret, ut dictum est.

Quid in dubio, an sit acetum? Respondeo, si in tale dubium incidas post sumptionem Calicis, teneas fuisse vinum: quia possidet substantia vini, & pro ipso est præsumendum. Idem puto si dubium aduer-
tas post consecrationē, ne sine bono fundamento turbetur Sacrificium, eiusque ordo: & ex alia parte iam possidet substantia vini. At si dubites ante consecrationem; vel deponere debes dubium, vel mutare vinum: ne exponas te periculo non consecrandi. Quod si non inuenitur aliud vinum, vel non nisi difficillimè, si non est inceptus Canon, desistas: si est inceptus, præsumas esse vinum, & progreditor: nam tunc, cum prope censeatur incepta substantia Sacrificij; melius est deposito dubio illud perfici, quàm incomplementū sine dubio, & certo pati. Acetum autem illud (si fortè aliquod superfuerit) vel sumas post sumptionem corporis, & sanguinis, vel alicubi reuerenter ser-

ues, stupa, seu linteolo imbibitum, donec ficcetur: quando erit comburendū, & in sacrarium proiiciendum. Immò si fuerit certò acetum; poterit *g* alij sumendum tradi.

g In rubr.
Missalis de
defectu pa-
nis n. 5.

h Sylve-
ster V.
Euch. 3. §.
8.

i Delugo
dicta dis.
15. n. 82.
l Idem ib.

m Grana-
dus in 3 p.
contr. 6.
27. 10. disp.
8. n. 11.

35 Quintò, Idem Sacerdos si post assumptam ablutionē, aduertit in patena fragmentum sui Sacrificij siue paruum, siue magnum adesse; illud, quāuis non sit ieiunus,umat: *h* quia pertinet ad idem Sacrificiū. Idem dic si aduertat, finita Missa immo, & postquam alios, licet multos, communicauerit, *i* sed in eodem altari. Quid autem si aduertat in Sacristia? Non potest sumere: *l* quia iam penitus est absolutum Sacrificium. Nec tamen est improbabile *m* ex Granado, quod possit, si nondum vestibus sacris est spoliatus: quia adhuc iudicatur non absoluisse totaliter Sacrificium. Dixi (fragmentum sui sacrificij) nam si sit fragmentum ex alio sacrificio; nunquam potest sumere, post ablutionē: quia cessat prædicta ratio. Quid igitur de illo fiet, vt etiam de illo inuēto, post spoliatas sacras vestes, in Sacristia?

36 Respondeo cum distinctione *n* Si in illa Ecclesia seruatur Sanctissimum Sacramentum, vel, si post Missam à te celebratā, sit alius Sacerdos celebraturus; illud fragmentum detur consumendum huic Sacerdoti, vel seruetur in pixide, seu in Calice, superposita Patena. Si aliquid ex his sine irreuerentia haberi non potest; assumat ipsemet Sacerdos, etiam si non ieiunus sit. Ratio est, quia sic nunc dictat reuerentia, vt potius sumatur à non ieiuno, quam irreuerenter quocumque in loco seruetur. Laico, *o* qui iam, communicauit, nullo modo est danda, saltem cum interuallo: quia sic bis communicaret: dari autē tutò poterit communicaturo simul cum alia particula: quia tunc est vna moraliter communio.

37 Quod dictum est, si adest sacrarium debere in eodem seruari, vel, si adest Sacerdos sacrificaturus, debere eidem dari fragmentum inuentum alterius sacrificij: intelligit meritò Fagundez, p si prædictum fragmentum sit vel integra particula, vel notabile, & grandiusculum:

E 3

nam

n Fagundez
præc. Eccl.
3. lib. 3. ca.
§. n. 30.

o Idem ib.
n. 31.

p Fagundez
1. Eccl.
præcep. 13.
c. 18. n. 1.

nam si sit paruum; probabilissimum est, posse à non ieiuno Sacerdote, post ablutionem, dum adhuc est in Altari, absumi. Ratio est, quia talia parua fragmenta facile deperduntur, & maior reuerentia erit, si assumantur à non ieiuno Sacerdote, quam si cum tali periculo in sacrario conseruetur, vel cum eodem periculo, dentur Sacerdoti sacrificaturo. ¶ Vnde infert, quod potest Sacerdos sine vlllo scrupulo Pixidem purificare, & sumere reliquias illius, dum est in Altari, post ablutionem, si ante ex inaduertentia non purificauit: reputatur enim id totum vna sacrificij moralis cōsumptio.

q Fagun-
dez nu. 3.
citans
Henriqu.

38 Siste autem hic paulisper (amice lector) nam quæ num. 33. de fragmento propriij sacrificij dicta sunt, ex Suarii, Henriquez, Fagundez, Bonacinæ, & aliorumque doctrina probabiliore dicta sunt. Cæterum Marchinus ꝑ contēdit etiam reliquias alterius sacrificij siue minimas, siue grandiusculas, posse Sacerdotem sumere, si eas aduertat in Altari, finita Missa, etiam post mul-

r Citati à
Marchi-
no mox
citando.
1 March.
ord. tr. 3. p.
3 ca. 3. nu.
63.

multos communicatos. Ratio, propter quam mihi videtur probabilis, & tuta hæc opinio (quamvis Marchinus huius rationis vix meminērit) est, quia diuersitas ministri, & sacrificij nō videtur obstare: cū omnes sint Christi ministri, vnumquē sit veluti specie sacrificium. Et sic ieiunus Sacerdos potest sumere Hostiam à se consecratam, & simul aliam præconsecratā ab alio Sacerdote, atque adeo nō sui sacrificij, vt omnes concedimus, idque ob illam rationem, quia est idem Christi minister, eademq; Eucharistia; ita, ob eandem rationem, poterit sumere reliquias quascūque post Missam. Nam eo ipso, quod sunt consecratæ à ministro Christi, habent relationem ad quemcunque Sacerdotem, qui pariter est minister Christi, & possunt dici reliquię sacrificij cuiuscunque Sacerdotis, cum sint reliquię continentes eundē Christum. Non potest autem vllus Sacerdos Hostiam grandem, seu Particulam integram consecratam aduertenter relictam sumere post ablutionem: quia, quamvis sit sui sacrificij, eum-

demque Christum continens ; non est tamen materialiter reliquia, seu fragmentum: ad solas enim reliquias siue magnas, siue paruas, ex usu Ecclesiæ, & omnium Sacerdotum praxi, extenditur illa facultas ea sumendi post ablutionem.

39 Confirmat Marchinus eandem suam sententiam. Primò quia sic audiuit practicari in multis Religionibus eximie doctrine, & sanctitatis. Secundò, quia difficile est rectè scire, an illæ reliquie inuentæ post ablutionem sint ex præconsecratis ab alio, vel à se ipso: cum sæpius in Patena, vel Calice reperiantur etiam particule consecratæ ab alio. Tertiò in die Parasceves, post sumptionem ablutionis, Sacerdos consumit reliquias præconsecratas die præcedenti, si quæ in Patena, vel Calice remaneant: ergo idem licebit omni tempore. Hæc ille.

40 Hinc collige eam necessitatem asseruandi maiusculum fragmentum in Sacrario, dictam num. 36. solum debere intelligi de tali fragmento siue sui, siue alieni Sacrificij

ficij inuēto, poſt ſpoliatas ſacras veſtes. Nam fragmentum eiufmodi inuentum in Altari ſiue ſui, ſiue alieni Sacrificij; poteſt, vt dictū eſt, ex hac Marchini probabili ſententia, aſſumi à Sacerdote in prædicto Altari, etiam poſt finitam Miſſam, multoſque communicatos. At idem fragmentum ſiue ſui, ſiue alieni Sacrificij inuentum in Sacriſtia ante ſpoliatas ſacras veſtes idem Marchinus negat poſſe à Sacerdote ſumi: quia poſtquam ab Altari receſſit, iudicatur (ait) completum Sacrificium. Verum an ex eo, quod ſupra num. 35. ex Granado attulimus, aliud ſequi probabiliter dici poſſit, tu conſidera.

41 Poteſt ſexto à non ieiuno ſacra Euchariftia ſumi, quoties id debita Chriſto reuerentia requirit. Hinc ſi timetur ab Hæreticis conculcanda, vt ſupra dixi cap. i. num. 76. vel ab animali bruto comedenda, vel aliquo modo comburenda, vel quid ſimile; fatius erit à non ieiuno Fidei abſumi, quam talia per-mitti.

42 Septimò huc reduci poteſt

E s

quam

quando Sacerdos aduertit particulam Hostiæ infusam in Calice ipsi Calici adhæsisse, nec cū vino consecrato simul ebibisse: tunc enim vel potest digito ad labrū Calicis adducere, vel melius, propter maiorem decentiam, potest semel, bis, ter, & quoties opus ē fuerit infundere vinum purificationis, & simul cum illo absumere, quamuis timeatur, vel occurrat prius descendere in stomachum vinū illud, quàm Sacram Hostiam.

† *Fag. 3.*

Eccl præc.

lib. 3, c. 6.

n. 4.

u *Vide*

Delugo de

Euch. dis.

1. sec. 4.

n. 79.

43 Simile quid licet in laicis infirmis, quibus, post sumptam particulam, simul cum ablutione, vel paulo post, licebit reliquias Sacramenti inuentas in Calice, vel pixide tradere, vt de praxi timoratorū testatur Marchinus. *¶* Ratio esse potest quia cum admodum parua mora illa sit, censetur eadem moraliter comestio: & ex alia parte, in tali occasione infirmorum, sic expeditius cum decetia consumuntur illæ sacræ reliquię.

a *March.*

17. 3. p. 3. c.

3 n. 18.

44 Octauò, huc item reducitur quando Sacerdos, post consecrationē vnius, vel vtriusque speciei re-

pen-

pentinè moritur, vel Sacrificium persequi non potest: Tunc enim, si nō adsit alius Sacerdos ieiunus, debet *b* à non ieiuno perfici Sacrificium. Nam id exposcit reuerentia tanto Sacrificio debita, vt nimirum imperfectum non relinquatur.

45 Si Sacerdoti iniiceretur mortis metus cadēs in constantem virum, si non ieiunus celebret, idque non in contemptū Religionis, sed v. gr. vt alij audirent Missam, potest *c* is Sacerdos sic celebrare. Ratio est, quia ex vna parte non cum tanto dispēdio obligant præcepta humana: & ex alia huius, de quo loquimur, violatio, non videtur, ne implicite quidem, inuoluere talem irreuerentiam, vt timeatur de aliquo virtuali contemptu. *d* Nam si esset in contemptum, nullo pacto profectò liceret: quia tunc esset intrinsecè malum, & ex nullo timore vel mali, vel mortis admittendum.

46 Denique si petas, quisnam dispensare possit in huiusmodi præcepto ieiunij naturalis ante Communionem? Respondeo, solum Summum Pontificem, ex com-

b In rubric. Missal. de defectibus occurrentibus n. 3.

Eag 3 *Eccl* præc. li.

3. c. 5 n. 3.

27. & passim *Doctores*.

c Ochagana de Sacra cr. tra. 9.

12 n. 15.

d Delugo de Euch.

disp. 15 sect. 2. n. 55.

e Delugo
ib.

f Famia-
nus Stra-
da. De
Bello Bel-
gico lib. 1.
dec. 1.

muni Doctorum sententia : qui ta-
men de facto, vt aduertit Delugo, e-
nec ipse dispensare solet. Rectè au-
tem dictum est (solet) siquidem di-
spensasse aliquando, nempè Impe-
ratori Carolo V. tradit f Famianus
Strada.

§. IX.

*De Communionem in azymo, & in
fermentato.*

a S. Th. 3.
p. 2. 74. ar.
4. & ibid.
Theolog.
Suar. de
Euch. disp.
44. sec. 3.
Laym lib.
3. tr. 4. c. 2.
n. 4. alijq.

CVM certū sit, & fusè à The-
ologis & probatum, tum a-
zymum, tum fermentatum panem
esse materiam consecrabilem, quo-
ad validitatem Sacramenti: Græ-
cam vero Ecclesiam in fermentato,
Latinam in azymo ritè consecrare:
atque adeo Fideles vtriusque Ec-
clesiæ suo quisque ritu sacram En-
charistiam sumere consueuisse; ali-
qua, quæ possunt in praxi occurre-
re, operæ pretiū est explicare: præ-
sertim nobis in Sicilia scribingentibus,
vbi multi (etiam integra Oppida)
sub Græco ritu catholicè viuunt.
Id, quod tamen, vt distinctius ex-
plice-

plicetur, alius est repetenda disputatio, nimirum ab ipso ritu consecrandi in azymo, vel fermentato, ut facilius ad Communionem in iisdem explicandam, quæ ad nos pertinet, accedamus.

*An Sacerdos celebrare debeat in azymo,
vel fermentato.*

2 Certum est primò, ex necessitate præcepti, à quolibet Sacerdote, *b* iuxta propriæ Ecclesiæ consuetudinem, hoc est, à Græco in Græca Ecclesia fermentatum, à Latino in Latina Ecclesia azymū assumi debere ad consecrandum: si secus fiat, peccari mortaliter. Ratio est sensus Ecclesiæ semper consuetudinem hanc gravissimam in utroque respectu ritui iudicantis. Adde Concilij *c* Florētini auctoritatem. Adde & Pij V. constitutionem *d* ibi. Ne Græci Latino more, & Latini Græco ritu Missas, & alia divina officia celebrent.

3 Hinc infert *e* Suarez, & Layman *f* neque in casu necessitatis dandi ægroto Viaticum, quando deest

*b S. Thomæ
Suar. Lay-
man cit.
aliq. more
citandi.*

*c Concil.
Flor. in la-
teris unio-
ni.*

*d Pius V.
constit. 12.*

*e Suar. de
Euch. disp.
44. sect. 3.
in fine.*

*f Layman
lib. 5. tit. 4.
c. 2. n. 4.*

deest materia proprii ritus; & sup-
 petit alia, licitū esse Græco in azy-
 mo, Latino in fermentato consecra-
 re. Ratio est; quia ad Ecclesiæ ma-
 iestatem, tantiquē mysterii reuerē-
 tiam spectat, ut nō nisi seruatis Ec-
 clesiarum antiquis ritibus, qui gra-
 uissimi, & strictissimi iuris semper
 iudicati sunt, (qualis est hic sine
 controuersia) conficiatur. Neque e-
 nim propter necessitates priuatas
 debent publicæ, & vniuersales, gra-
 uesque consuetudines negligi. Bo-
 num igitur Religionis publicū, de-
 bet præferri bono spirituali parti-
 culari moribūdi: multo magis, quia
 Eucharistiæ sumptio non est ita ab-
 solutē necessaria ad salutem, sicuti
 Pœnitentia, & Baptismus.

*g Supra c.
 1. §. 1, n. 2.*

4 Quid si aliud Sacramentum
 talis infirmus, v.g. Pœnitētiā ha-
 bere non potuerit, ita ut credatur
 posse, ex probabili sententia *g* iudi-
 cari ponendum in gratia per rece-
 ptionem Eucharistiæ? Respondeo,
 neque esse puto permittēdum: quia
 non est aperienda via ad tam grauē
 consuetudinem deferendam: nam
 si etiam aperietur via ad faciendū

sa-

sacrum in simili necessitate, sine
 ullis vestibus sacris, sub vespèras,
 in vna tantum specie, imò & con-
 secrare sine Missa &c. Imputet igitur
 sibi infirmus, si nolit (cum Dei
 gratia semper præsto sit) sese con-
 terere, & sic iustificari. In tanta ne-
 cessitate inclinarem ad id, ad quod
 etiam, pro ordinario Viatico, vide-
 tur inclinare Suarez, *h* vt nimirum *h* Suarez,
 possit Græcus in Ecclesia Græca *dicta sect.*
 celebrare in azymo, non vero La- *3 fine.*
 tinus in fermentato. Ratio est, quia
 minus est recedere à consuetudine
 partis, quàm à consuetudine capi-
 tis: Quoniam ergo Græcus recede-
 ret à more Ecclesiæ Græcæ, quæ est
 membrum, seu pars: Latinus verò
 à more Ecclesiæ Latinæ, quæ est
 caput; videtur Græcus posse excu-
 sari in tanta necessitate ad conse-
 crandum in azymo, non vero Lati-
 nus in fermentato.

5 Certum est secundò, cum so-
 leant in Ecclesia Latina esse aliqua
 tēpla, vbi Græcis Græco ritu, & in
 Ecclesia Græca, vbi Latinis Latino
 more celebrare conceditur; cer-
 tum inquam est quēlibet in dictis
 respe-

*I Suarez
ib §. illud
viro.*

respectiue templis, etiam si solum per transitum ibidem inueniatur, debere à suum ritum seruare. Ratio est, quia ij tunc perinde se habent, ac si in propria Ecclesia versarētur: propterea enim hoc priuilegium habendi ibi sua templa concessum censetur, vt quilibet suum illæsum custodiat ritum. Quamobrem: quia Panormi v.gra. existit templum S. Sophiæ, & Messanæ tēplum S. Catharinæ, vbi Græci Græco ritu celebrant; non poterit Græcus in iis Ciuitatibus, nisi more Græco sacrificare.

*I Suarez
ib Continc.
de Euch.
q. 74 art.
q. dub. 3. n.
119.*

6 Quod si contingat, quòd Latinus celebrare velit in dictis eisdē templis Græcorum, non poterit nisi more Latino sacrificare, & similiter si contingat quòd Græcus ibidem habitans celebrare velit in templis Latinorum; more Græco celebrare oportebit. Ratio est, quia cum ibi habeant sua templa; iudicantur esse in sua Ecclesia, & per accidens est, quod nunc sacrificent in templo alieno. Atque id quod dicimus quando in nostris Regionibus existunt Græca templa; dicendum

erit de Regionibus Orientalibus, quando ibi adfunt templa Latina. Et quidē ita observari vidi in Oppido La Piana in Diœcesi Montis Regalis, vbi sunt sua tēpla pro Græcis, & sua pro Latinis. Nam quando accidit vt Latinus Missam celebret in templo Græcorum, & Græcus in tēplo Latinorum; suum ritum quisque custodit.

7 Difficultas igitur superest, quid dicendum quando Græcus Sacerdos inuenitur in partibus Occidentalibus, Latinus vero in Orientalibus, vbi sui ritus templa non adfint?

Dico esse distinguendum: nam vel hic Græcus, Latinusue mutauit omnino domicilium, animo scilicet ibi perpetuò manendi, vel non mutauit domicilium, sed est ibi per transitum, seu etiam per habitationem alicuius temporis. Si primum debet in ritu Ecclesiæ, vbi sedem fixit, celebrare, nec potest *m* in suo, sine Pontificis priuilegio. Ratio est, quia iam est membrum Ecclesiæ, in qua firmam posuit sedem sui domicilij: ergo eiusdem Ecclesiæ mo-

res

*m Suarez
ib. §. dicto
Illud vero
in fine.*

*n. Suarez
dicto § II.
Iud vero
Coninch,
de Euch.
q. 74. ar.
4. dub. 3. n.
117.
o lidē ib.
p Coninch.
d. q. 74. ar.
4. dub. 3.
Castrop.
tr. 1. de leg.
disp. 1. par.
24. §. 3. n.
11. Merolla
disp. 4. de
leg. c. 3. sec.
4. n. 5, 6.*

res excipere tenetur. Ita Suarez, & Coninch loquentes de Sacerdoti Græco, eademque est ratio de Latino. Si secundum, licet possit *n* conformem se reddere cum ritu loci, in quo est, & consequenter Græcus in azymo, & Latinus in fermentato cōsecrare; non tamē obligatur, o cum possit in suo ritu persistere, si libeat. Ratio est, quia est probabilissima opinio, p quemlibet transeuntem per aliquem locum posse, sed non tene-ri se accomodare cum consuetudinibus loci, per quem transit.

8 Aduerto Primò melius, & expeditius esse, si in suo ritu quis celebret. Ratio est, quia hæ nō sunt cōsuetudines propriæ locorum, sed vniuersales vtriusque Ecclesiæ, quas prestat obseruari à quolibet, quamdiu est eiusdem Ecclesiæ mēbrum & pars: at talis supponitur in casu nostro, cū nondum mutauerit absolute domicilium. Adde consuetudinem, quæ sic iam videtur esse introducta, fundaturque in eo, quod difficile esset Græco transeunti etiam cū aliqua mora per regiones Latinas, ritus, & ordinem, ceremoniasq; Latinas

Latinas ediscere: & similiter Latino
Per regiones Græcas. Suas ergo
Quisque Missas & expeditius recita-
 bit, & melius in suo ritu cōsecrabit.
Quod certè videtur insinuari à Le-
 one IX. q̄ ibi. Vt quisque iuxta suæ
 Ecclesiæ ritum celebrare sinatur,
 etiam si in alieno solo versetur.

9 Aduerto Secundò licet in aliis
 casibus peregrinus teneatur ⁊ legi-
 bus loci se accomodare, quando nō
 est in tali loco per breuē transitum,
 sed per aliquod notabile tēpus, puta
 per maiorem anni partem: dantque
 exēplum Doctores de studiosis ex-
 traneis, qui verè dicuntur habitare
 in ea vrbe vbi student, non tamen
 habere domicilium: licet, inquam,
 ita sit in aliis casibus; tamen in hac
 nostra materia, nisi Græcus, Lati-
 nusue fixam sedem, modo supra di-
 cto posuerit, quamuis per aliquod
 tempus notabile ibidē fuerit; non
 tenetur, licet possit, loci celebrandi
 ritum excipere. Id quod licet non
 tam clarè docuerit Suarez, s̄clarius
 docet Coninch, ⁊ & merito: nam
 rationes, modo numero præcedēti
 allatae, id etiam probant.

q̄ Leo IX.
 in ep̄st̄ ad
 Michael.

Constit. 29.
 ⁊ Sanchez
 Lessius
 Suar aliq̄-
 que apud
 Merollam
 cit. sec. 3.
 n. 533.

⁊ Suarez
 dicto §. 11.
 lnd vero.
 ⁊ Coninch
 d dub 3. n.
 118.

An

An laicus Græcus in azymo, & Latinus in fermentato licitè communicare aliquando possit.

a Fag. 3.
Eccl. prac.
lib. 2. ca. 2.

n. 5. & 6.

b S. Th. 3.

p. 9. 74 ar.

4.

c Caiet. 1b.

d Suar. d.

5. Illud
vero.

e Tolet. li.

2. c. 25. nu.

6.

f Henriq.

de Euch.

lib. 8 c. 10.

g Bell. lib.

4. de Eu-

ch. c. 8.

10 **F**agundez a docet Græcum communicando in azymo, & Latinum in fermentato peccare mortaliter, citatque S. Tho. b Caiet. c Suarium. d Idem repetit paulo post, etiam si communicare velint ex deuotione: & præter dictos citat Tolet. e Henriquez f & Belarminum: g qui omnes à me diligenter visi in citatis à Fagundez locis, id non dicunt: loquuntur enim de Sacerdotibus consecrantibus, nec mentionem faciunt de laico communicante: & licet à consecratione potuerit trahi consequentia ad Communionem; illam tamen ij Doctores non deduxerunt, nec certè absolute erat deducenda, vt ex dicendis patebit.

11 Dico Primo laicus Græcus in partibus Oriētalibus, Latinus in occidentalibus peccatum mortale regulariter cōmittit, ni communi-
cet in suo ritu. Ratio est prædicta
Eccle-

Ecclesiarum consuetudo, quæ sine dubio propter connexionem, quæ est inter consecrandum, & communicandum, huc se debet extendere, quando aliquid in contrarium non adest.

12 Dixi (regulariter, & quando quid non est in contrarium) si quidem hic potest esse casus: qui, quamvis rarissimè contingat; ostēdit tamē diuersitatem obligationis, quam contrahimus in communicādo, ab ea, quam contrahimus in cōsecrando. Fac enim in Oriē tali Ecclesia adesse Græcum moribundum (& idem in hoc casu erit in Occidē tali de Latino) qui indigeat Viatico, nec adsit ibi, nisi Sacerdos Latinus peregrinus, qui Sacrum confecerit in azymo: poterit ne hic Græcus infirmus communicari pro Viatico in azymo? Profecto posse puto. Ratio est Primò: quia consuetudo grauiissima seruandi hos vniuersales ritus de azymo, vel fermentato, pro consecratione à Doctoribus citatis adducitur: pro laica Cōmunionē, nequaquam. Et ipse Pius V. *h supra allatus dum sic inhibet:*

*h Pius V.
constit. 12.*

Ne

Ne Græci præcipuè vxorati, Latino more, & Latini Græcoritu Missas, & alia diuina officia celebrent, vel celebrare faciant: clarè de consecratione loquitur, non de laica Communione. Secundò, quia fauet disparitas non mediocris: continet enim longè quid minus de ritu Ecclesiæ laica Communio, quàm Sacrificium: hoc enim est ex se publicum, illa priuata: hoc inuoluit sexcentas ceremonias, illa satis pauca: in hoc conficitur Sanctissimum Christi Corpus, adeoque conficitur Sacramentum, in illo, solum quod confectum est, distribuitur, &c. Tertio, quia casus propositus tam rarus est; vt non potuerit tam sæpè euenisse, vt consuetudinem induxerit: Quarto non possum mihi persuadere piam matrem Ecclesiam inui tam censi in communicando ægroto, per alienum ritum catholicum, vnde nullum scandalum, nulla irreuerentia, nullus nouus ritus inducendus timeatur: & vnde denique, propter raritatem euentus, nulla ansa tribui præsumatur vniuersales consuetudines non seruādi:

di: quæ omnia timeri facilius poterant in consecrando per alienum ritum, vt supra num. 3. dictum est.

13 Dico Secundò, Græcum in Latina Ecclesia, vbi templa sunt Græcorum, & Latinum in Ecclesia Græca, vbi templa sunt Latino- rum, ex antiquiore consuetudine debuisse in suo ritu communicare: sed ex consuetudine recentiore saltem in nostris his Siciliae partibus, eos aliter obseruare, non immerito, posse. Ratio prioris partis est, quia, vt supra i diximus, ad hoc concessa sunt illa templa alieni ritus, vt quisque suum seruet: intellige cum exceptione dicta numero præcedente. *i Supra n. 5.*

14 Ratio posterioris partis est ea, quam proponendo casum, de quo olim Messanæ interrogatus fui, iã subdo. In nostro Domus professæ templo singulis mensibus celebratur sollemnis Fidelium Communio, ex priuilegio Summi Pontificis cōcesso, in eam formam, vt qui ibidē Sacram Eucharistiam suscipit, Indulgentiam plenissimam lucretur. Græci ergo nonnulli Græco more
Mes-

Messanæ viuentes, solitique in fermentato apud templum S. Catharinę, vbi Gręcus ritus seruatur, communicare, interrogauerunt nostros, an possent apud nostrum Societatis templum Eucharistiam in azymo recipere, Indulgentiamque lucrari? Ex Fagundez num. 10. allato, videbatur multis, negatiuè esse respondendum: Nihilominus putavi non esse illos tanto bono defraudandos, atque adeo posse. Motus fui Primò, quia Pontifex, dum eam Indulgentiam omnibus Fidelibus concedit, non videtur velle excludere Gręcos ibidem commorantes: quare cum ex alia parte determinet locum communionis, vbi non nisi in azymo Eucharistia distribuitur; videtur implicite concedere facultatē in illa communicādi. Secundò quia non solum in hoc casu, sed etiam nulla interueniente causa, Panormi, vbi nihilominus existit templum Sanctę Sophię, in quo seruatur pro Orientalibus orientalis ritus, Auditores nostrarum scholarum Gręci Gręco ritu viuentes, passim, in nostris Congregationibus, templis-
que

que communicant, perinde ac ceteri Latini, in azymo : id quod, cum ego obseruassem, atque à P. Francisco Scorso nostræ Societatis viro docto, & erudito, qui vni ex iis Congregationibus Philosophorū præerat, inquisissem: atque is, mea interrogatione motus, ab ipsis Græcis esset rem sciscitatus; responderunt se sine scrupulo semper ita fecisse, nec esse à sua consuetudine repellendos : quare nec nos repulimus. Tertiò, quia cum ego minimus Theologi munere immerito fungerer apud Illustrissimum Archiepiscopum Montis Regalis Dominum D. Ioannem de Torrefiglia, in visitatione Oppidi La Piana eius Diœcesis, adueri Græcos non infrequenter in Ecclesia Latina (quæ ibi cum suo Archipresbytero, seu Parocho Latino pro Latinis residet) in azymis sine vlllo scrupulo communicare : non vero è contra Latinos in templis Græcorum in fermentato. Quare rationem diuersitatis inquirere volui : responderuntque ij Sacerdotes id fieri, quia cum sit vniuersalior ritus Romanus,

F

bus,

nus, quàm Græcus ; licet Græco Romanum, vtpotè vniuersaliorem, sequi: non verò Romano Græcum. Hæc illi. Sed licet ratio hæc nimis probet, probat enim Græcos etiam in Ecclesia Græca existentes, ad libitum, Latinos ritus sequi posse; tamen, & tangit rationem, quam ex Suario supra numer. 4. diximus : & satis mihi est, vsurpationem illam Græcorum communicandi aliquādo in azymo, non statim, vt omnino illegitimam, esse damnandam. Nam propterea, me auctore, à tali consuetudine Illustrissimus Præsul oppidanos illos nequaquam dimouit.

Haftenus de resolutione Messanæ data: ex qua, quod probare intendebamus, iam probatum manet.

15 Dico Tertio, de Græco versante inter Latinos, vbi nullum existit templum Græcum, & de Latino versante inter Græcos, vbi nullū adest Latinum templum, esse distinguendum. Si enim Fidelis mutauit domicilium: debet regulariter cōmunicare ritu domicilij. Ratio

tio est eadem, ac dicta supra numer. 7. quia scilicet factus est pars illius Ecclesiæ, in qua sedem fixit. Dictū autem est (regulariter) propter illa, quæ dicta sunt numer. 12. Si verò domicilium nō mutauit, sed est iter agens, vel incola per aliquod tempus; poterit communicare, vt libet, vel in azymo, vel in fermentato. Ratio est eadem, quæ dicta est eodem numer. 7. quia scilicet probabile est Peregrino dari facultatem, sed non obligationem sequendi ritus loci. Ex defectu tamen proprii ritus oriri solet, vt is astrictus sit communicare semper in alieno, quando suus non adest. Ita Montis Regalis, vbi nullum est templum Græci ritus, Græci adolescentes, ex dicto Oppido La Piana, alias Græco ritui addictissimi, in azymo, semper, more Latinorum, cum fermentato careant, communicant.

CAPVT III.

De iis, quæ ad Communionem
pertinent, postquam
peracta est.

§. I.

*An statim à Communionem comedere
liceat.*

*a Valentia
aliq. quos
estat &
sequitur
Layman l.
3. r. 4. c. 6.
p. 23. fin &
March de
ord. r. 3. p.
3. r. 3. fine.*

Icer maximè consulendum
fit à peracta Communionem,
non statim ad comedendum
euolare; tamen id in præcepto non
est. *a* Nec obstat capitulum Tri-
bus gradibus de Consec. distinct. 2.
vbi ei, qui mane sumpsit Euchari-
stiam, præcipitur ieiunium vsque
ad sextam: & ei, qui sumpsit tertia,
vel quarta hora, idem præcipitur
vsque ad vesperam: non obstat, in-
quam, quia, is Canon iam est vsu
abrogatus. Facit ad hoc id quod di-
cam mox §. 4. n. 4. fine

§. II.

§. II.

*An statim ab accepta Communionem
expuere liceat.*

2 **C**erte congruum est expecta-
re aliquantisper : diu enim
necesse non est: cum species Sacra-
mentales, natura sua, in stomacho
cito corrumpantur, de qua re vide
§. 4. numer. 4. nihilominus, statim
postquam non est periculum, quod
aliquod fragmentum in ore re-
manferit, expuere, non est illicitum:
quia nullum hac de re præce-
ptum extat.

a March.
ib.

§. III.

*An aromata ruminare, ad euocandum
phlegma liceat, statim
à Communionem.*

3 **L**icere, sicut licet expuere, se-
cluso metu fragmenti in ore
relicti, quia nullum præceptum est
in oppositum, colligi potest ex mo-
do dictis §. præcedenti. Et Confir-

a S. Greg.
Hom. 10.
lib. 1. in E.
zech. ante
medium.

matur: nam sputū, seu saliuā ex capite defluit in os: vt habet, præter Medicos, S. Gregorius. & Nō est igitur cur timeatur irreuerentia sacris speciebus, quæ, dū indigestæ sunt, in stomacho resident. Illud autem phlegma, quod Mastice, Pipere, Tabaco, vel simili euocatur; sputum est, & saliuā. Nam si quando adhibeatur aliquid eiusmodi, vt vomitus à stomacho excitetur; longè alia ratio est: de quo iam subdo.

§. IV.

Quando nam liceat Infirmo post peractam Communionem, euomere.

4 **A**ccidit nonnūquam, vt sumpta Communionē, indigeat quis vomitum prouocare. Quando nam id licebit?

a Io. Sanchez in select. disp.
38. n. 1.

Puto licere post horam: quia tunc sacræ species digestæ & regulariter sunt. Dixi (regulariter) nam ceterum in valido stomacho, vel in minori quantitate, citius: in infirmiore, vel in maiori quātitate, tardius

dius digestio illarum fieri poterit. Noui ego infirmum, qui integrum sacrum orbē, post mediam horam, & aliquanto plus, superueniente singultu, euomuit. Si quando ergo tibi post horam prouocanti, id etiam occurrat; per accidens erit: & illud de illis sacris speciebus fiat, quod diximus supra cap. 2. §. 5. numer. 14.

Delugo *b* ex Medicorum placito probat formulam communem, quæ laicis ad Communionem distribui consuevit, corrumpi in stomacho mediocri, spatio minuti vnius horæ, hoc est, in sexagesima parte vnius horæ & maiorem Hostiam cū vini speciebus quæ solent sumi à Sacerdotibus corrumpi spatio femiquadrantis horæ, vel certè quadrantis. Hæc ex Delugo. Ex qua doctrina colligere aliquis duo posset. Alterū id quod dixi de ægroto post mediā horam sacrum orbem euomente fuisse valde per accidens: alterum prouocari vomitū etiam ante transactam horam, sine irreuerentia posse. Sed certè hæc non sunt facile colligenda: tum quia non est cer-

*b Delugo
de Euch.
disp. 10.
sect. 3. num.
54.*

tum, Hostiam laicalem vel maiorem digeri eo temporis spatio, quod dictum est, tum quia, vis concoctrix cum à stomachi calore, & robore pendeat, idque in variis personis pro circumstantiarum varietate sit varium, non videntur resolutiones ei principio nixæ adeo securæ, ut sine peritioris disquisitione vel excipi, vel in praxim deduci debeant.

c S. Tho in
3 p. qu. 83.
art. 6. ad
3^{am} 77.

§ Dixi iterum (regulariter) quia in casu veneni licet euomere etiam statim à Communione. Quando enim moneretur quis, quod species à se sumptæ venenatæ fuerint; poterit statim. Et quidem tunc de iis adaptari poterit illud, quod in simili dixit S. Thomas: *c Calix vitæ verti in mortem non debet.* Idem propter paritatem rationis esset, si venenum fuerit immistum in ablutione, vel quocumque cibo, quem quis post Communionem sumpserit.

6 Sed quid, si Fidelis iam proximè Eucharistia refectus incidat in febrim, vel similem morbum, propter repletionem v.g. diei externi, ac Medicus vomitum consulat:
vel

vel ipsemet experientia nouit vomitu sibi sedari malum consueuisse? Dico, si graue sit malum, ita vt, nisi statim à Communione euomat, iure timeatur mors, vel grauissima infirmitas; eandem esse rationem, ac de veneno: iam enim vicem, veneni gerunt ij prauī humores in stomacho: casum tamen raro euenire in facto posse censeo. Regulariter ergo erit tādīu expectandum, quādiu iudicabitur sacras species in stomacho fuisse corruptas, vt modo dictum est num. 4.

§. V.

An sit nouum, vel maius peccatum illud, quod ipsa die Communionis committitur.

7 **E**O die, quo communicas, diligentius in virtutum actibus te exercere, decentius esse, quis ambigit? At nec esse nouum peccatum, nec mortaliter saltem aggrauari illud, quando eo die patrat, quo communicasti; mihi, & omnibus certum esse debet; citra enim

contemptum (cum quo semper esset nouum mortale) vnde addi possit tam rigorosa grauitas non apparet.

§. VI.

*An post peractam Communionem
liceat eodem die ad uxorem
accedere*

8 **E**X bono fine, vt ex amore pro-
lis, vel ad euitandum inconti-
nentiæ periculum, vel ad reddendū
debitum, licere non est dubiū. Que-
stio igitur solum est: an sit veniale
debitum petere causa solius volu-
ptatis. Esse veniale docet Siluester,
Angelus, Beia apud Marchinum. *a*
Nullum esse peccatum tenet San-
chez: *b* & merito, quia, quamuis sa-
num sit consilium eo die abstinere;
tamen non est vnde prohibeatur:
dummodo non fiat statim à Cōmu-
nione: tunc enim magna videretur
irreuerentia.

9 Dices, idem Sanchez, *c* vt nos
supra *d* citauimus, docet esse regu-
lariter veniale accedere ad Eucha-
ristiam.

a March.
de ord. tr.
3 p 3. ca 2.
n. 16.

b Sanchez
de matr.
lib. 9 disp.

13. n. 17.

c Sanchez
ib. n. 8.

d Supra c.
2. §. 1. n. 5.
in fin.

rīstīam post copulā exactam ob delectationem: ergo per ipsum debet esse etiam veniale accedere ex voluptate ad vxorē post accessum ad Eucharīstīam: par enim irreuerētia apparet utrōbique, vel certē utrobique nulla. Respondeo negando adesse parem rationem: nam copula habita ex delectatione solet afferre, ut ibidem diximus ex eodem Sanchez, mentis hebetudinē, magnamque distractionem, quæ voluntaria distractio in bona sentētia superius eallata, ab eo qui communicat propter reuerentiam fugienda est: at, peracta iam Communionē, mētē ad alia negotia spōte distrahere non prohibemur.

e Cap. I. §. 2.
§. 2. 13.

CAPVT IV.

*De Præcepto Communionis
Paschalis.*

AD Sacram Eucharīstīam percipiendam siue præcepto humano, siue diuino, obligamur: Primò in Paschate: Secun-

a c. Omnis
vtriusque
de pæn. &
rem.

b Delugo
disp. 16. de
Euch. sect.
2. n. 331

dō, instante morte : b Quoniam
verò de singulis est figillatim agē-
dum ; initium facimus à præcepto
Communione Paschalis, quod fer-
tur in ca. Omnis utriusque, de pœn.
& remiss. ubi sic habetur. *Omnis
utriusque sexus Fidelis, postquam ad
annos discretionis pervenerit, semel sal-
tem in anno, confiteatur, suscipiens re-
uerenter, ad minus in Pascha, Eucha-
ristia Sacramentum : nisi fortè de pro-
prij Sacerdotis consilio, ob aliquam
rationabilem causam, ad tempus, ab
huiusmodi perceptione duxerit absti-
nendum: alioquin, & vivens ab Ec-
clesia ingressu arceatur, & moriens ec-
clesiastica careat sepultura.* Hæc Ca-
non Innocentii Tertii in Concilio
Lateranensi. Iam, si singulas eius
clausulas breuiter percurramus; om-
nia quæ huc pertinent, bono ordi-
ne, explicabuntur.

§. I.

Omnis utriusque sexus Fidelis,

Vbi, quid de non Baptizatis, Ener-
guminis, stolidis, & simi-
libus.

R Ecce (Fidelis) nam Eccle-
siæ præcepta nec Infideles,
nec Cathecumenos, utpote nondū
intra Ecclesiam per Baptismum in-
troductos afficiunt. Scio aliquos *a*
probabiliter opinari, non baptiza-
tos teneri sub mortali, se per baptis-
mum reddere aptos ad Communio-
nem: ni faciant, peccare dupliciter.
Primò, quia respuunt Baptismum.
Secundò, quia capaces se Euchari-
stia reddere negligunt. Verum, al-
ios *b* eiusmodi secundum præce-
ptum negare etiam scio: & merito:
hoc enim præceptum, quod Chri-
stus indeterminatè dedit, reliquit
determinandum pro tali, vel tali tē-
pore ab Ecclesia. Cum igitur Ec-
clesia non determinet pro non Ba-
ptizatis, qui ad ipsam non pertinet,

*a Delugo
de Euch.
disp. 16.*

sect. 2. 178

*b Solus ap-
ud eum-
dem.*

remanet pro his illa indeterminatio, atque adeo nulla obligatio: siquidem ad indeterminatum obligari potest nemo.

3 Iam verò ut sciamus, quinam ex Fidelibus obligentur in Paschate communicare; videndum est quibusnam ex iisdem communicare posse conceditur: hos enim omnes comprehendit illud (omnis utriusque sexus.)

De Energumenis.

c Vasquez
de Euch.
disp. 212. c.
4.

DVbitatur ergo primò an Energumenis dàda sit communio, & consequenter, an sint in Paschate ad illam obligandi. Sanè Energumenis olim, propter decentiam, negabatur communio: postea tamen concessa est, cùt patet ex Concilio Arausicano primo can. 14. semper intellige dummodo cetera requisita non absint, ut nimirum Energumenus deuotè petat, non sit periculum irreuerentiæ, &c.

*De Fatuis, Stolidis, Surdis,
Mutis &c.*

4 **D**Vbitatur secundo, an liceat semifatuis (nam omnino, & perpetuo amentibus numquam licet) dare Communionem, ut etiam stolidis: quales sunt multi Africani, simileque debilem vsum rationis habentes. Dico his non esse denegandam, *d* si non sit periculum irreuerentiæ. Idem censeo, de amentibus, quando habent *e* aliquod lucis rationis interuallum. Idem de mutis *f* & surdis, etiã à natiuitate: tũ quia hi solent esse perspicacioris ingenij: *g* tum quia satis est, si mediocri rationis vsum potiantur. Neque obstat prædictos omnes aliquando debiliore rationis vsum polle-
re, quã polleant pueri decēnes v. gr. quibus nonnulli, ut infra dicemus, Communionem interdiciunt: non obstat, inquam, nam pro his est spes perfectioris iudicij, quo habito ab Eucharistia non excluduntur: ac illis, cum non sperentur meliorandi, semper deneganda esset, quod
non

*d S Tho. p
p q. 80. ar.
9. aliquæ
communi-
ter.*

*e Io. San-
chez in
sel. disp. 38.*

*f Diana p.
5. tr. 6. res.*

7.

*g Sanchez
de matr.*

lib. 1. disp.

8 n. 12.

*H. Villalo-
bos in ma-
nual. c. 4.
n. 17.*

non patitur pia mater Ecclesia. Iis, qui vsum rationis habuerunt, quem deinde amiserunt, nec constat amississe in peccato mortali, non esse denegandam Eucharistiam in articulo mortis, immo & aliquoties extra illum, piè, & probabiliter, docet Villalobos, *h* præsertim si retinent reuerentiam huic Sacramento, luceque aliqua rationis, vt modo dixi, fruuntur aliquando: quales plerumque sunt Religiosi, qui quamuis in amentiam inciderint, retinēt fere semper bonos habitus.

Hi omnes, de quibus in hoc §. locuti sumus, ita demum obligantur communicare in Paschate, sicuti pro iudicio, quod participant, sunt obligationis capaces.

Dubitatur tertio de phreneticis, seu de iis, qui habuerunt vsum rationis, instante tamen morte amentes fiunt. Sed de his proprius locus est paulò post c. 5. §. 9.

Dubitatur quarto de pueris, de quibus iam subdo.

§. II.

*Postquam ad annos discretionis per-
uenerit.*

*Vbi an Impuberes subdantur legibus,
& poenis latis ab homine.*

INfantibus, nostra hac ætate,
non esse dandam Communio-
nem, saltem ex tacito Ecclesiæ præ-
cepto, certum est.

Dubium ergo superest, de pueris
vsum rationis iam attingentibus.
De quibus duplex est sententia: Pri-
ma dicentium a maioris discretio-
nis vsum requiri, vt puer Commu-
nicet, quam vt Sacramentaliter con-
fiteatur. Ratio est, quia in dicto ca.
Omnis vtriusque, præceptum con-
fessionis fertur absolute, *semel in an-
no confiteatur*. Vnde satis est com-
muniter ætas inter septimum, &
octauum annum, quando incipit dis-
cretionis vsum: at præceptum com-
munionis fertur cum restrictione
reuerentiæ, *suscipiens reuerenter Eu-
charistia Sacramentum*. Quare requi-
ritur

a Suarez
aliq. cit.
à Io. San-
chez, non
citando.

ritur (inquit hæc sententia) ætas inter decimum, & decimum quartum, quando scilicet, secundum iudiciū Confessariorum, & multo magis parentum, qui melius filios norunt, æstimantur sufficienter discernere inter cibum, & cibum, &c.

b To. Sanchez in
sel. disp. 16.
Castrop. de
legib. disp.
l. p. 24. §. 2.
n. 7.

6 Secunda sententia est dicentium b eandem ætatem ad Communionem sufficere, quæ ad Confessionem: nempe aliquanto plus, quam septennium: non enim minus debet puer pro confessione discernere, quis, qualisue debeat esse dolor peccatorum, quanta sit offensa Dei, quo animo petenda venia &c. quàm pro Communionem, quid sit cibus ille, quæ, quantaque deuotio requiratur, & similia. Cum ergo ad illa cognoscenda satis sit ætas intra septem, & octo annos; eadem sufficiet ad hæc.

Vtraque sententia est probabilis: unde sequitur à te posse obligari puerum post septennium ad Communionem Paschalem, cum posteriore sententia: posse eximi, vsque ad decennium, & aliquanto plus, cum priore.

*An pueri subiaceant legibus humanis,
quo ad culpam.*

7 **S**ed iam hic solemne illud resoluendum est dubium, an pueri, qui ob perfectum rationis usum in vtraque sententia possunt; debeant tamen sub reatu peccati mortalis, & sub pœnis ab Ecclesia inflitis ante pubertatem communicare in Paschate. Hæc difficultas petit vniuersales illas duas quæstiones. Primò, an ante pubertatem pueri subiaceant legibus humanis, quo ad culpam. Secundò, an iisdem subiaceant, quoad pœnam: quas breuiter discutere abs re non erit.

8 **Q**uò ad primam : fuerunt quidam, qui affirmarunt pueros, usque ad decimumquartum annum, & puellas, usque ad duodecimum completos (tunc enim est terminus, in quo incipit pubertas, ante semper dicuntur impuberes) non teneri legibus humanis, etiam Ecclesiasticis, ne quo ad culpam quidem: unde contra agendo, non peccare.

Nam propterea fortè Emma-
nucl

c Sà V. Cō
fessio nū 3.
in meo Co-
dice im-
presso ve-
nerijs

1602. apud
Jo Bapti-
stā Ciottū
sub signo
Aurora.

d Henr. l.
8. de Euch.
c. 42. n. 4.

e Idem l.
33. de ex-
com. c. 49.
n. 2. lit. N.

f Sotus in
4. dist. 12.
q. 2. ar. 11.
fauctque
ex parte S.
Antoni.
nus 2. p. tit.
9. c. 8. §. 6.

nuel Sà c in genuina antiqua im-
pressione sic habet. Et si, *quidam*
putant teneri ad confessionem, qui habet
usum rationis, scilicet cum pudet male-
facti; tamen Ecclesia non videtur obli-
gare ante pubertatem.

In hoc tamen Emmanuelis dicto
aduertendum est, in emendatis no-
uis impressionibus, addita fuisse a-
liqua verba satis restrictiua, in hunc
modum: *Tamen Ecclesia non videtur*
obligare ante pubertatem, quo ad poenas
non confitentibus impositas. Id quod
est longe diuersum à germano Em-
manuelis dicto.

9 Præterea Henriquez dputat
Ecclesiæ præceptis nō obligari pue-
ros statim, ac usum rationis ha-
bēt: & alibi e asserit, dari his lacti-
cinia, in die ieiunij, licet habeant
usum rationis. Quantum autem, ut
obligentur, expectandum sit; ne-
quaquam decernit. Denique Sotus
f affirmat vsque ad duodecimum
annum non teneri pueros vllis Ec-
clesiæ præceptis, & consequenter,
nec confessionis.

10 Veratamen sententia docet,
pueros statim ac usum habent ra-
tio-

tionis; humanis, atque adeo Eccle-
 siæ legibus astringi, nisi fortè ex-
 pressè eximantur: vt certè à præ-
 cepto ieiunij, vsque ad vigesimum
 primum completum, eximuntur.
 Ratio conuincens est, quia puer, eo
 ipso quòd vsum rationis partici-
 pat, est capax obligationis legis hu-
 manæ, sicuti est capax legis natu-
 ralis, & diuinæ: ergo non est vnde
 eximantur, quando lex fertur pro
 omnibus, nec ipsi excipiuntur. Ita
 communiter Doctores, g qui ex-
 pressè loquuntur de præcepto au-
 ditionis Missæ, de abstinence à car-
 nibus, de præcepto confessionis an-
 nuæ. Et quidem de hac confessio-
 ne videtur minus esse dubitandum:
 siquidem Canon *Omnis utriusque
 sexus*, videtur hos comprehendere,
 cum præcipiat, *ut omnes Fideles, cum
 ad annos discretionis peruenerint, semel
 in anno confiteantur, si sibi sint conscij
 peccati mortalis*: at hi pueri ad an-
 nos discretionis peruenerunt, vt sup-
 ponimus.

g Salas
 Suar. A-
 zor. alij
 &c. qui
 citant, &
 sequuntur
 Bonacin.
 disp 1. de
 leg q 1. pa.
 6. num 3.
 Sanc. lib 1:
 in decal. c.
 12. n. 6.

*An pueri subiaceant legibus humanis
quo ad poenas.*

II **Q**uo ad secundam, quæ est
difficilior disputatio, &
controuersa magis, triplex est sen-
tentia.

Prima *h* docet pueros vsum ra-
tionis ante pubertatē habentes non
astringi censuris, & pœnis ab homi-
ne latis: astringi tamen à latis in iu-
re communi. Ratio est (inquiunt)
quia in *i* iure eximuntur pueri à
pœnis latis (vt ipsi explicant) à iu-
dice: non verò à latis à iure. Addūt-
que, rationem conuenientiæ, cur
ipsi ita explicēt, esse, quia ad incur-
rendas pœnas latis ab homine re-
quiritur ordo iudiciarius, v. gr. cita-
tio, defensio &c. ad quæ apti mini-
mè sunt pueri: at verò ad incurren-
das pœnas latis à iure, cum hæc nō
requirantur, apti erunt pueri, ac
proinde illas legitimè incurrere po-
terunt.

II Secunda sententia *l* opposi-
ta est dicentium, nullam prorsus
pœnam, vel censuram siuè ab ho-
mi-

h Azor.
Sorus, Vas-
quez, Tho.
& Io. Sã-
chez ob
eodē Ioan-
ne cit. in
sel. disp. 51.
n. 31.
i c. 1. & 2.
de delictis
puerorum.

l Sã V. Cē-
surarum. 2.
& Fagun.
prac. Eccl.
2. lib. 1. c. 3.
n. 14.

ine, siue à iure latam incurri à
 ueris ante pubertatem. Ratio est,
 quia adest decisio clara cap. 1. & 2.
 de Delictis puerorum, ubi pueri in-
 tra decimū quartum annum à pœnis
 simpliciter eximuntur: quæ cum
 niuersaliter loquatur, & ex alia
 arte, odia restringi debeant; non
 est asserendum decisionem loqui
 umtaxat de pœnis latis ab homi-
 ne: ubi enim lex non distinguit, nec
 nos distinguere debemus: multo
 minus si distinguentes extendamus
 leges odiosas.

13 Ex qua secunda sententia se-
 quitur hos pueros clericos rixātes,
 que inuicem percutientes *m* non
 incurrere excommunicationem: Si
 iis suadente &c.

*m Molin.
 allatus à
 Fag. ib.*

Sequitur secundò eosdem omit-
 tentes confessionem annuam, vel
 communionem Paschalē non in-
 currere *n* excommunicationem,
 portè in aliqua Diœcesi, contra non
 confitentes, vel non communican-
 tes latam.

*n Io. San-
 chez in
 sel. dis. 260
 n. 18.*

*o. Auila
 Henrig.
 citati à
 Io. Sanch.
 ib. contra
 Tho. Sanez,*

Sequitur Tertiò eosdem aliquem
 occidentes non incurrere *o* irregu-
 laritatem.

*ehez, &
 Granadi
 ab eodem
 creator.*

Sequi-

p. Suarez
disp. 5. de
censuris
sect. 1. n. 19.

Sequitur Quartò, eosdem committentes crimen in Bulla Cœnz, non incurrere excommunicationem Pontifici reservatam, & similia, quæ multum dilatare poterunt conscientiam Confessariorum. Notatur etiam à Suario, p in Interdicto loci, tales impuberes, si illi contraeant, peccare quidem contra præceptum in Interdicto latum, non verò incurrere pœnam impositam. Ratio autem prædictorum illa est, quia licet eiusmodi pueri, cum sint rationis capaces, culpæ subiaceant; non subiacent tamen pœnis.

14 Tertia sententia docet prorsus omnia, quæ docet secunda sententia: addit tamen limitationem. Existimar enim solam excommunicationem latam ob percussione[m] clerici, in *cap. Si quis suadente*, contrahi à prædictis pueris, cæteras omnes non cõtrahi. Ratio est, inquiunt, quia in *c. Super eo, c. Pueris, c. Quamvis de sententia excommunicationis*. pueri doli capaces mittuntur ad Episcopum, ut absoluantur à percussione Clericorum: quamvis non ad Summum Pontificem, cui alias talis excom-

communicatio est reseruata. Si igitur mittuntur ad Episcopum, ut absoluantur; iam supponuntur excommunicati.

Tres viri insignes, ut alios doceam, tenent hanc tertiam sententiam: scilicet Thomas q Sanchez Ioannes Sanchez r & Castropalaus.

q Tho Sanch
chez in
decal. lib. 10
c. 12.

15 Quoniam verò hi textus, quibus ipsi innituntur, diligenter perpensi, rem aperte non decidunt; ideo iudico, secundam sententiam esse satis probabilem, nec tamē sua probabilitate carere primam, & tertiam.

r Io. Sanchez in
sel. disp.
26. n. 18.

f Castrop.
de leg.
disp. 1. p.

24. §. 2. n. 9.

Sed amabo te, expendamus prædictos textus: inueniemus enim germanam textus interpretationē vel à doctissimis ipsis viris, quando cursim loca leguntur, interdum efugere.

16 In c. Super eo primo de sententia excommunicationis sic habetur: *Quod si clerici infra puberes annos ad inuicem, aut unus alterum percusserint; non sunt ad Apostolicam Sedem mittendi: quia eos ætas excusat.* Aduertis? non dicit esse mit-

G

ten-

tendos necessario ad Episcopos, nec dicit eos incurrisse in pœnam excommunicationis : sed solum eos eximi à recurſu ad Pontificem. Ex quo dicto colligi bene potest, eos non incurrere excommunicationem Pontifici reſervatam: at vero, quod nihilominus incurrant excommunicationem ab Episcopo absolvendam, colligi non potest: absurda enim est hæc conſequentia. Non incurrunt excommunicationem à Pontifice absolvendam: ergo incurrunt excommunicationem absolvendam ab Episcopo. Vel, non incurrunt excommunicationem Papæ reſervatam: ergo incurrunt excommunicationem. Ego enim cōtendo, illos, si Papalem non incurrunt; nullam incurrere: quia nulli alia nisi Papalis hac in re fulminata est.

17 In c. Quamvis eodem, sic legitur. *Incidens in Canonem non nisi ab Apostolica Sede est absolvendus, nisi imminente mortis articulo, infirmitate, inimicitia, aut inopia, puerili, vel senili ætate, fragilitate sexus, alia corporis impotentia, siue quolibet impedimento*

canonico retrahatur. Et paulo post: Ceterum, qui temporali impedimento laborant (exceptis pueris) sub iuramento, ut cessante impedimento, ad Apostolicam Sedem accedant, sunt absol- uendi. Hæc ibi: ubi vides excipi pueros à recurſu ad Pontificem: certè, dicam ego, quia ſupponun- tur non incurriſſe in excommuni- cationem Papalem, vnde & in nul- lam, quia nullius alterius meminit ſacer textus.

Neque obſtat, quod pueri cum cæteris, qui Pontificiam excom- municationem incurrunt, numerẽ- tur ibi, *puerili, vel ſenili atate &c.* Non obſtat, inquam: id enim fa- ctum eſt, non quia ipſi incurrunt in excommunicationem Canonis, ſi quis ſuadente, ſed quia etiam ipſi verè contra dictum Canonem, quo ad culpam, (quod non negandum eſt de pueris, de quibus loquimur) peccant.

18 In c. Pueri eodem ſic habes. *Pueri, qui in Canonem inciderunt ſen- tentia promulgata (non dicit in excõ- municationem, ſeu cenſuram, ſed in Canonem, in quo ſententia ex-*

communicationis, pro adultis, promulgata est) *sive ante, sive post pubertatem postulent se absolui, potest diocesanus Episcopus absolutionis beneficium impertiri, cum propter defectum ætatis, in qua fuit commissus excessus, rigor sit mansuetudine temperandus.* Haftenus Canon. Notas? Dicitur ab Episcopo cuiusmodi pueros absolui posse: at posse etiam ab aliis legitimis Confessariis, qui Episcoporum sunt adiutores; non negatur. Merito igitur colligi potest, eos ab excommunicatione, licet non à culpa liberos esse.

§. III.

Semel in anno Confiteatur.

Ubi obiter de præcepto annua Confessionis.

19 **Q**Uamvis, id præsentis instituti non sit; nihilominus, ne pars aliqua omittatur Canonis, quem suscepimus enucleandum, etiam hoc de annua confessione præceptum, per hanc

hanc occasionem, explicare, non erit inutile.

Quos obliget hoc præceptum.

Hoc ergo præceptum omnes Fideles, etiam pueros, sufficientem usum rationis post septennium habentes comprehendere, iam patet ex dictis, præsertim num. 10. Dixi post septennium; nam si ante sint doli capaces, non comprehendi, docet Ioa. Sanchez & cum id per accidens sit, ad quod Ecclesia non respexit.

a Ioa. Sánchez in
sel. disp. 580
num. 310

Quid si post septennium dubium sit, an sufficiente rationis usu polleant? Respondeo nec obligari: quia præceptum Ecclesiæ est de Confessione absolute facienda: at hi, cum non possint ferre materiam certam, id est peccatum mortale certum, non possunt ab illo absolui, nisi sub conditione, ut dixi in Methodo Confessionis lib. 2. cap. 1. §. 3. numer. 18. Quare in illos cadere non potest dicta absoluta obligatio. Quod si ferant certum peccatum veniale, ad quod committendum

minor usus rationis requiritur, ex alio capite non obligantur, nempe quia ad venialia confitēda hoc pręceptum non obligat, vt iam subdo. Adde quod dicam cap. §. §. 8. nu. 14. fine.

20 Petes, an hoc pręceptum obliget eos, qui solis peccatis venialibus aggrauantur? Respondeo. Nō obligat. *b* Sicut enim Christus Dominus (licet indeterminatē quo ad tēpus) non tulit pręceptum, nisi de confitēdis mortalibus: hęc enim sola diuinam ab anima gratiam expellunt; ita Ecclesia, non nisi de iisdem pręceptum ad tale tēpus determinauit. Quod si in Iubilæis, quando requiritur confessio, intelligitur etiam, ex opinione probabili, *c* de venialibus; ideo est, quia tunc confessio, in eadem opinione, requiritur, vt vnum ex bonis operibus assignatis, sicuti eleemosyna, oratio &c. quod non est in casu nostro. Dixi (ex opinione probabili) qui nimirum id *d* alij, etiam probabiliter negant.

b Suar. de
pæn. disp.
36. sec. 2.
aliquę.

c Sanchez
de matr.
lib. 8. disp.
15. n. 19.

d Suar. de
pæn. disp.
52. sec. 3. n.
5. Fagn.
præc. Eccl.
2. lib. 2. c. 2.
num. 11.

De tempore huius obligationis.

21 **I**am vero quando obligat hoc præceptum? Respondeo. Cum Canon, quoad confessionem, dicat, *semel in anno*, quoad Communionem *in Paschate* patet, latius tempus in confessione, quam in Communione notari, nempe totius unius anni latitudinem.

Nec obstat praxis Fidelium confitentium in Paschate: id enim factum est, non animo introducendi consuetudinem obligatoriam, sed propter Communionem, quæ tunc peragenda est. Quare si quis mortalia confessus est, intra annum, non obligabitur confiteri in Paschate alia mortalia de nouo eodem anno fortè commissa, nisi per accidens, idest ob Communionem: & sic, si propter infirmitatem, vel aliud impedimentum, communicare tunc non poterit; confiteri non obligabitur: e parimodo, etiam si periculū sit obliuiscendi peccata, quæ deinde committit; non obligabitur confiteri ante sequentem annum: solum

e Layman
lib. 1. tra. 6 c.
5. n. 10. Co-
ninc. de
pæn. disp. 5.
n. 33 quid-
quid di-
cat, Nūnus
tra. 2. in 3.
p. 9. 6. art.
5. diff. 1.
concl. 4.

enim ad vnam confessionē de mortalibus faciendam in anno ex præcepto compellimur.

*f Hurtadus disp. 7.
de pœn.
diff. 11.*

22 Præterea, qui validè confitetur, sed siue per obliuionem, siue ex aliqua causa sine culpa, aliquod peccatum mortale omisit; non obligatur fex vi præcepti huius anni, eodem anno confiteri, quia iam impleuit præceptum: obligatur ergo solū illud fateri in anno consequenti, vel certè (vt impleat præceptum subdendi clauibus omnia mortalia) in periculo mortis, vel denique ante Communionem, iuxta dicta cap. primo §. 8.

*g Vasquez
pœn. 9. 90.
ar. 3. dub.
1. nu 16.
Hurtad de
pœn. disp.
7. diff. 11.*

23 Qui verò, quia solis venialibus peccatis erat obnoxius, illa sola in prioribus v. gr. sex mensibus anni confessus est, si deinde incidat in mortale, obligabitur ne in eodē anno illud confiteri? Respōdeo obligari docet Vasquez: g quia per hoc præceptum (inquit) determinatur præceptum Christi, quod fuit solū de mortalibus, vt supra dictum est n. 20. Ergo illi non satisficit nisi per confessionem mortalium, quæ fuit præcepta, non vero per confessionē venia-

venialium: Ergo cum prædictus illam mortalium non fecerit, in prioribus mensibus, in posterioribus facere obligabitur.

24 Ex qua doctrina sequitur eum, qui confessiones exhibuit, vel frequentissimas de venialibus in undecim mensibus, & viginti novem diebus anni; si in ultimo die mortaliter peccet; obligari eodem die, ni aliquo legitimo impedimento excusetur, (vt certè facile in tali angustia temporis inueniri poterit) antequam spiret annus, illud confiteri: quia per illas præcedentes venialium confessiones præcepto annuæ confessionis nō satisfecit. Hoc autem durum alicui videri posset. Scio Ochogauiam *h* putare per confessionem venialium satisfieri præcepto Ecclesiæ: in qua opinione, si vera esset, nō vrgeret hæc difficultas: sicuti etiam non vrgeret si annus in hac materia computaretur secundo modo, ex dicēdis mox num. 25.

25 Quatuor enim modis eiusmodi annus computari, seu incipere, ac terminari potest.

G 5

Pri-

*h Ochogauia de Sacram. 274
2. q. 9.*

Primò à confessione mortalium, quam tu quandocumque fecisti, ad aliam confessionem, quam facturus es: *i* ne scilicet intra vnam, & aliam intercedat plus, quam annus.

Secundò à tempore, quo peccatum mortale commisisti, vsque ad confessionem, *k* quam facturus es: ne scilicet intra peccatum commissum, & cōfessionem plus, quàm annus prætereat.

Tertiò à Pascha, *l* ad aliud Pascha, seu in aliquibus Diœcesibus à Quadragesima vsque ad aliã Quadragesimã; qui videtur esse pro hac re annus ecclesiasticus. Pascha autem, seu Quadragesima hic accipitur pro illis diebus, intra quos præcepta est Communio: ita vt omnis confessio, quæ fit ante Dominicam in Albis inclusiue, censeatur spectare ad annum præcedentem: quæ vero post, ad sequentem.

Quartò à primo Ianuarij ad finẽ Decembris, *m* qui est annus communis, & ciuilis.

26 Ex his annum computandi modis, primi duo prædicto Suario non placent, & merito: quia illa

verba

i Sotus in
4. dist. 18.
art. 4. Va-
lent. in 3.

p q 9 pun-
cto 4.

k Ioseph
de Aug.
in bressi
notitia

precep. Ec-
cl. 3. n. 1.

l Suar. de
pæn. disp.
36. sec 3.
Coninch.
de pæn.
disp. 5. nu.
54.

m Vasque
de pæn.

q. 90. ar. 3.
dub. 1. nu.
25.

verba (semel in anno) quibus latum est hoc præceptum, videntur significare certos terminos, & determinatos pro omnibus, non verò singulos pro libertate; seu determinatione singulorum: vt cum dicitur semel ieiunes in mense, semel ieiunes in hebdomada, non intelligitur nisi à determinato initio mensis, vel hebdomadæ ad determinatum finē &c. Dicendum igitur est, duos posteriores modos esse vtrosque probabiles. Ratio est, quia verba illa legis, *semel in anno*, vtunque sensum facere possunt: annus enim, & probabiliter, potest sumi ecclesiasticus, & probabiliter, civilis.

27 Dices, at sequitur posse, quēpiam confiteri in principio anni vnus, & in fine alterius, & sic differre quasi per biennium confessionem.

Respondeo, Etiam Sacerdos potest recitare, sine mortali, officium hodiernū, initio huius diei, & crastinum, in fine eiusdem diei crastini; & sic quasi per bīdium differre recitationem. Nec igitur id in casu nostro inconueniens est, posita ta-

li forma præcepti.

28 Porro, qui ne semel quidem, confitetur in anno, obligatur ne cōfiteri statim incepto anno sequenti? Respondeo. Quamuis multi n̄ probabiliter contendant obligari: unde ni statim confiteatur, nouo (inquiunt) & continuato peccato peccat; tamen probabile etiam est, o non obligari. Ratio huius est, quia hoc præceptum non est, vt putant aduersarij, primariò de confessione, & secundario de tempore, vt cum quis vouet, vel ei à confessario pro satisfactione, imponitur ieiunium, v.g. qui, si non potest, vno die, debet alio, ieiunare; sed est præceptum, Confessionem, & tempus æquè respiciens: est enim præceptum additum tempori, videlicet anno, seu duodecim mensibus, vt patet ex villius (semel in anno confiteatur) Illo igitur transacto; peccauit quidē Fidelis, sed non amplius præceptum præteriti anni illum vrget, vrget solum præceptum præsentis anni. Sic Sacerdos habet obligationem pro toto vno die, hoc est, pro viginti-quatuor horis recitandi diuinum

off.

n. Coninc.
de pæn.
disp. 5. nu.
61. Ioseph
de Aug in
breui noti.
tia præcep.
Eccl 3. n.
4.
o Valentia
tr. 4. disp.
7. q. 8. p. 4.
§. Tertio
notandū,
Filius 10.
1. tr. 7. c. 3.
n. 55.

officium: at illis transactis, non remanet obligatio præteriti diei, sed superuenit obligatio diei præsentis. Atque ex hac probabili sententia, sequitur eum, qui ob aliquod legitimum impedimentum, toto vno anno, v.g. propter inopiam Confessarij, non est confessus, non obligari in anno sequenti, nisi ad vnam confessionem intra ipsius anni latitudinem peragendam.

Causa excusantes ab annua Confessione.

29 **I**llud nunc superest breuiter addere, an aliquando ab eiusmodi annua confessione Fideles excusentur.

Dico excusari: p & primò quidem eos, qui physicè non possunt: vt qui carent Confessario &c. Secundò eos, qui prudèter timent reuelationem sigilli, aut ne ipse confitens incurrat in graue odium ipsius Confessarij. Tertiò eos, qui confiteri non possunt, sine notabili incommodo vitæ, fortunarum, &c. Nam, vt toties dictum est, præce-

p Coninch.
de pœni.
disp 5. nro.
73.

pta positiua non obligant cum tanto rigore. Incommoda, quæ oriuntur præcisè ex ipsa confessione, vt magna erubescētia, vel timor quòd teneatur quis à Cōfessario pro peccatore, non excusat: quia secus magni peccatores non tenerentur confiteri. Magnam erubescētiā excusare subditum ad confitēdum reservata apud Superiorem, docent Nauarrus, & Sylvester apud Ludouicum à Cruce: q̄ adde Henriquez: r̄ sed non placent: quia sic enervaretur vis reservationis. Quod si subditus per pium Confessarium petiit à Superiore, & non obtinuit licentiam alteri confitendi; diximus cap. i. nu. 18. iuncto nu. 28. quid habeat remedij.

30 Hinc sequitur, si non possum adire, vel vocare Confessarium, nisi conficiendo longum, ac laboriosum iter; me excusari. Quale autē tale sit; ex diuersis circumstantiis temporis, personarum, & similibus, iudicio prudentis, est expendendum. Vide quæ dixi supra cap. i. §. 6. num. 19.

31 Quod diximus de confessio-

q̄ Ludouicus à Cruce de Bulla Cruc. disp. 1. c. 3. dub. 3. n. 11. r̄ Henrig. lib. 3 de pœn. c. 19. n. 9.

ne, vt semel hic dicam, de Communionem Paschali dictū esto: par enim est ratio.

32 Illud benè aduertit Coninch, / facilius Fideles excusari ab hac annua confessione, quæ tantum est ex Ecclesiastico præcepto, quam à confessione facienda, urgente mortis periculo, quæ est ex præcepto diuino: tunc enim urgentior excusationis causa, vt per se patet, exposcitur.

33 Qui autem fecit confessionem inualidam, siuè ex defectu doloris, siuè ex defectu integritatis confessionis, siuè ex defectu absolutionis, &c. non excusatur: sed debet denuo, antequam annus euolet, validè confiteri. Ratio est, quia non fecit quod præceptū fuit: fuit autem præcepta cōfessio Sacramentalis, quæ si est inualida, confessio non est. Ni denuo confiteatur subiacebit // pœnis non confitentibus impositis.

34 Neque obstat quod ex communi doctrina, qui vel cum peccato mortali vel etiam excommuni-

catus x communicat in Paschate,

l Coninch
de pœn.
disp. 5. n. 146
74.

t Suar. de
pœn disp.
36. sec. 7.
nu. 3. Co-
ninch. de
Sacr. disp.
5. dub. 9.
Laym. lib.
5. tr. 6. c. 5.
n. 11. & au-
lū cōmuni-
titer.

u Fagun.
prac. Eccl.
2. libr. 1. c.
4 n. 12. cō-
tra Hēri.
qu. 11. 4. c.

4 §. 1.
x Fagun.
prac. Eccl.
3. li. 1. c. 6.
n. 50.

satis-

satisfacit præcepto; nec subiacer
pœnis contra non communicantes
inflictis: non obstat, inquam, quia
hic verè suscipitur Sacramentum,
licet illicitè, atque adeo fit quod
præceptum est: ibi non item.

35 Verum opposita opinio,
quod nimirum satisfiat præcepto
per inualidam confessionem esse
probabilem merito putant nonnul-
li. y Ratio est, quia Ecclesia solum
externum confessionis actum præ-
cipere potest, seu certè præcipit, &
remissio peccatorum est finis præ-
cepti, non tamen cadit sub præce-
pto.

Denique quādo quis ad aliquod
breue tempus excusatur, dicam nu.
55. sine: vt item an sit obligatio
præueniendi, dicam num. 37. & 38.
denique quando est obligatio tol-
lendi impedimenta, vt possit quis
confiteri, dicam à nu. 40.

y Fagun.
prac. Ec-
cl. 2. lib. 1.
c. 4. nu. 4.
citans Ga-
brielem,
Syluestrū
Victoriam
Alensem
Sā, Canū
Ledesmā
Paluda-
num.

§. IV.

Suscipiens reuerenter, ad minus in Pascha, Eucharistia Sacramentum.

Vbi de obligatione praueniendi, & tollendi impedimenta.

De loco Communionis, de tempore, deque ministeris praesertim Religiosis.

36 **I**N Pascha hoc est, vt iam consuetudo communis explicuit; à die Dominica Palmarum, & in aliquibus Dioccesibus, à Dominica prima Quadragesimæ, vsque ad diem Dominicam in Albis. Cum autem hoc præceptum sit addictum tempori Paschali; qui tunc non communicauit, peccauit quidem grauter, sed non habet *a* obligationem statim communicandi, nisi in sequenti Paschate: sicuti qui Missæ non interfuit, die Dominica, non obligatur audire statim die Lunæ. Aliquos *b* probabi-

a Tol. Val. Sa apud Delugo de Euch. disp. 16. sect. 4. n. 63.

b Suarez. Vsq. Fagn. apud eundem.

babiliter contrarium sentire non ignoramus. Quod per Communionem peccaminosam satisfiat præcepto, dixi modo num. 34.

De Prævidente impedimentum.

*e Ibidem
apud eun-
dem De-
Iugo.
d Ibidem
apud eun-
dem.*

37 **A**T, qui prævidet se non posse communicare in dicto Paschali tempore, obligaturne prævenire? Obligari docet Suarez. *c* Negat Vasquez: *d* quia præceptum non urget nisi in Paschate. Idem dic de eo, qui prævidet se, anno sequenti, confiteri non posse: non enim obligatur hoc anno, pro obligatione sequentis anni, confiteri.

38 Ex hac probabili sententia sequitur si quis communicavit ante Pascha, & contingat forte tolli deinde impedimentum adhuc teneri in Paschate: quia ante non satisfecit præcepto. At non teneri si in dicto casu Communionem anticipavit ex intentione præcepti, sequitur ex opinione Suarii (quæ certè probabilis est,) quia sic iam implevit præceptum.

39 Sed

39 Sed quid, si quis dum est in prima hebdomada, præuidet se non posse in secunda communicare: tenetur ne in prima hebdomada communionem peragere? Respondeo: teneri, quia iam vrget præceptum: vt qui die festiuo potest interesse Sacro mane diluculo, si præuidet non posse circa meridiem, mane tenetur: quia ex vno capite potest, ex alio præcepti obligatio adest. Idem propter paritatem rationis dic de præuidente, se non posse confiteri, in fine anni: obligatur enim si potest ipso anni initio.

De obligatione tollendi impedimenta.

40 **D**iximus de præuidente impedimentum: dicamus consequenter de eo, qui impedimentum tollere à se, ad communicandum in Paschate, vt etiam ad confitendum intra annum, obligatur. An excommunicatus v. gra. an carcere detentus, an infirmus, & similes impediti obligentur sub mortali, propter præceptum Communionis Paschalis, & an-

& annuæ confessionis, quærere solutionem ab excommunicatione, excarcerationem, sanitatem, ut scilicet in Paschate Communicare, & intra annum confiteri, licite, & expedite possint. Respondeo Excommunicatus obligatur: carcere detentus, & infirmus non obligantur. Ratio prioris dicti est, e quia præceptum communionis, & confessionis est magni momenti: cum confessio, & communio maxime conferant ad animæ salutem, & ideo rigide obligat, & consequenter obligat ad remouenda ea præsertim mala spiritualia; quæ possunt obstare ipsius præcepti adimplerioni: At, cum carcer, & infirmitas spiritualia mala non sint; non tam rigide ad illa remouenda præceptum confessionis, & communionis obligabit: ut ipsi etiam timoratae conscientiae ostendunt, qui non multum solliciti sunt de tollendo carcere, vel ægritudine ad hunc finem, ut possint confiteri, vel communicare. Enim verò naturalis, ad hæc mala corporalia auertenda, sollicitudo satis, superq; est. Dixi autem initio huius numeri

e Suar.

Anila

Fag. apud

Merollam

disp. 4. de

leg. cap. 3.

dub. 37. n.

433 Delu-

go de Euc.

disp. 16.

sect. 2. n. 16.

17. contra

Henric. li.

13. c. 7. n. 2.

40. (similes impediti) id est inuoluntariè impediti: nam voluntaria impedimenta, & ablatu non grauius difficilia, tolli, vt quis confiteri, & communicari possit, non est cōtrouersia dignum.

41 Illam etiam disparitatē hic assignant Doctores. *f. Curenim nō obligetur excommunicatus (ex vi præcepti de audiendo Sacro diebus festiuis) ad tollendam excommunicationem, vt ipsi liceat audire Sacrum; obligatur verò modò dicto, vt confiteatur, & communice?* Disparitas autem est, quia confessio, & communio sunt maioris momenti ad salutem, quam auditio Sacri: & ideo illorum præceptum rigidè, huius autem, non tam rigidè obligat Fideles ad tollenda obstantia impedimenta.

f. Suar.

Sayr. Hē-

rig. Conu-

ch apud

Merollam

loc. cit.

Vbi communicandum in Paschate.

42 **A** Quibus autem, & in quo loco accipienda sit sacra Eucharistia, Paschatis tempore, nunc est dicendum. Id quod, vt melius intelligatur, aduertendum est,
 ad

*g Delugo
disp. de
Euch. 18.
sect. 2. nu.
36.*

ad licitè ministrandum hoc Sacramentum requiri iurisdictionem: *g* pascere enim oues pertinet ad pastorem proprium, vel certè ad eius delegatum: quales, saltem extra Pascha, nunc in suis Ecclesiis sunt Religiosi mendicantes, ex priuilegiis: Dico (nunc ex priuilegiis) nam cæterum in Clem. prima de priuileg. excommunicantur Religiosi ministrantes Eucharistiam sine Parochi licetia. Præterea dico (saltem extra Pascha, & in suis Ecclesiis) nam, pro Paschate, dicam n. 48. itè à n. 51. & an extra suas Ecclesias dicam dicto nu. 51.

43 Sufficit tamen eiusdem pastoris, seu Parochi consensus interpretatiuus, seu præsumptus. Quis autem veniat nomine pastoris, seu Parochi, explicabitur §. sequenti num. 56. Neque dicas si requiritur iurisdicatio, ergo requiritur consensus expressus, vt accidit in Sacramento Pœnitentiæ. Ne id dicas, inquam: nam absolutio in Sacramento Pœnitentiæ, est actio Iudicis, quæ requirit validitatem sententiæ potentis condonare, quam potetiam, seu

ten auctoritatem non habet inferior, nisi illi actu à superiore cōmunicetur. At ad administrandam Eucharistiam, id non requiritur: quia semper validè Eucharistia ministrabitur.

44 Per Bullam Cruciatæ dari facultatem, vt extra Pascha à quocumque Sacerdote possit sumi Eucharistia, docet Vasquez: *h* Negat Suarez: *i* vtrumque probabile.

45 Hoc posito hic propria est difficultas pro tempore Paschali: nam pro hoc tempore videntur esse magis inuiti Parochi ad dandam hanc facultatem, vt extra suam Parochiam, Fideles communicent: quia tunc volunt recognoscere suas oues, vnde non facile tunc præsumetur eorum voluntas, sicuti præsumitur intra annum, quando satis est, si prudenter iudicetur, quòd si sciret, ratū Parochus haberet. Quo-
adhoc igitur

46 Certum est primò Vagos, & Peregrinos aduenas posse vbilibet *l* huic præcepto satisfacere. Ratio est, quia saltem adest tacita sui Parochi, vel Papæ licentia. Idem
dic

h Vasq. de
Euch. disp.
219. c. 5. n.

47.
i Suar. de
Euch. disp.
72. sect. 2.

l Colligi-
tur ex
Sánchez. l. 3.
de matr.
disp. 23.
n. 17. ibid.
Secundo
probat. ur.

m Teyr.
T. 1. Const.
1. Julij 2.
n 91. apud
Pell. 2. in
Man Reg.
T. 1. Tr 8.
e. 3. sect. 3.
qu. 3 Fa-
netq. Fag.
præc. Eccl.
3. lib. 3. m.
2. n. 21.

a C. officiũ
de Officio
Arch-
presbyr.

Bonac. de
Euch disp.
7. p. 2. m.
11.

o Suarez
dicta dis.
72. sec. 2.
Delugo
disp. de
Euch. 18.
sec. 2. m.
50.

p Portella
in dub.
Reg. V. Sa.

dic de legitime *m* impeditis, qui scilicet vel iusta laborat causa, qua ad Parochiam se conferre nequeat, vel Parochus eiusue substitutus absens est, quia in eiusmodi eventibus præsumitur à Parocho facta cōcessio. Idem censeo si Parochus vel exequi per negligentiam suam recusat munus, vel licentiam alibi communicandi per malitiam denegat, præsumitur enim tunc alibi communicandi facultatem à Summo Pontifice fuisse concessam.

47 Certum est secundò in Cathedrali posse *n* omnes, etiam de Diœcesi : quia in Cathedrali adest Episcopus totius Diœcesis Pastor.

48 Certum fit tertio prædictos Religiosos, etiam in ipso die Resurrectionis posse *o* ministrare in suis Ecclesiis Eucharistiam iis, qui vel antea satisfecerunt, vel postea satisficient in Parochia. Ratio est, quia illa exceptio (extra diem Paschæ) probabiliter intelligi potest formaliter, pro communione faciendâ ex præcepto, tempore Paschali. Illud etiam certum *p* videtur Regula-

gulares ex suis priuilegiis posse etiā ob satisfactionem præcepti Eucharistiam suis famulis sæcularibus in Monasterio degentibus ministrare. Id quod Portella q ad famulos coniugatos dormiētes noctu extra Monasterium extendit. Ratio est, quia Leo X. concessit r Minimos, atque adeo participantes in priuilegiis, posse in suis domibus, & Ecclesiis cōmunicare famulos suos in habitu sæculari seruientes, etiam Paschatis tempore, etiā in mortis articulo, immo & dare iisdem Sacramentum extreme Vnctionis.

Aduerte illud etiam Paschatis tempore coniunctum cum illo etiam in mortis articulo mihi indicium facere non de vulgari Communione quacumque, sed de ea, quæ ex obligatione exhibenda est Summum Pontificem indulsisse priuilegium.

Aduerte insuper Patribus Societatis Iesu huiusmodi indultum in hunc modum restringi. s. Hac facultas conceditur Superioribus, & quibus ipsi communicauerint.

49 Certum sit quartò etiam pro hoc tempore, seu pro hac vice satisfaciendi præcepto; satis esse præ-

H

sum-

cram ad-
ministra-
tio cum

Pelliz. 2. 4.
rio T. 1.

man. Reg.

Tr. 8. ca. 8.

sect. 3. q. 3.

q Portella
ib.

r Apud
eosdem.

s In Comp.
Priuil.

Soc. I. V.

Familia.

res §. 2.

sumptum consensum Parochi. Solum aduertendum erit, vt modò diximus, hîc difficilius, alio tempore facilius esse præsumendum.

50 Vnum igitur, aut alterum remanet incertum: an semper peccet mortaliter, qui, sine rationabili causa, sed sine contēptu, vel scandalo, solum propter suam commoditatem, velit in Paschate communicare alibi, quam in Parochia, & an peccet Sacerdos, si tunc scienter ministret huic Eucharistiam.

Puto quod Fidelis, qui paratus est suum Parochum recognoscere, & fortè, in anno, pluries recognouit communicando in sua Parochia, nō irrogat iniuriam grauem Parocho, semel, aut iterum, in sua vita, se subtrahendo in hoc ab eius iurisdictione: atque adeo non peccat mortaliter, si semel, aut iterum in vita, modo dicto, in aliena Ecclesia, cōmunicat in Paschate.

Idem puto, si Sacerdos secularis (nam de Religioso mox à num. 51.) vnum aut alterum, seu paucos tales communicet. Dico (paucos) si enim multos communicaret; irrogaret gra-

grauem Parocho iniuriam, perturbaretque grauitur ordinem Parochiarum. Ratio huius doctrinae est, quia recte rationi non apparet hæc grauis materia. Pascitur enim ouis, sed vna, vel altera vice, quasi in alieno campo ab alieno pastore. Non igitur delinquitur contra substantiam præcepti, sed contra accidentia: & id tam raro, vt multum iniurius rationabiliter, non debeat esse pastor. Scio quod Suarez & docet esse mortale ministrare hoc Sacramentum sine debita iurisdictione, & hanc obligationem esse mutua ministrantis, & fumentis: sed ipse notanter addit, esse mortale, ex genere suo. Sicut igitur furari v. gra. alienam rem est mortale, ex genere suo, & tamen datur leuitas materiae in furto; sic se veluti surripere, seu subtrahere à iurisdictione sui pastoris, erit in genere suo mortale: non tamen tollitur, posse dari materiae prauitatem, vt videtur esse in nostro casu.

*t Suarez
de Euch.
diss. 72.
sect. 2. §. 1
hinc sequitur.*

§. I De Mendicantibus, Mendicantiumque priuilegia participantibus, dico duo. Primò, licet aliqui

u Bauny
in Theolo-
gia moral.
p. 1. tr. 5. n.
13.

x Beta pa.
4. casu 4.

y Portell.
in resp.
Reg. p. 36
casu 39.
adducitq.
Ioannem
la Cruz
Rodrig.
Villalobos.

negent; aliqui & tamen concedunt apud illos, propter eorundem privilegia, posse Fideles satisfacere præcepto communionis Paschalis, in cæteris quidem diebus à Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis: at non in ipso die Dominico Resurrectionis: voluit enim Pontifex, ad quandam solemnitatem, in fauorem Ecclesiæ Parochialis, excipere pro satisfactione præcepti ipsum solum diem Dominicum Resurrectionis. Ratio huius sententiæ ducitur ex iis duabus propositionibus. Prima quod satis probabile est x in privilegiis dictis, cum excipitur dies Paschæ, solum excipi materialiter ipsum diem Dominicum Resurrectionis, idque ad satisfaciendum præcepto. Esto sit etiam probabile, excipi formaliter, vt supra num. 48. diximus. Secunda quod in cæteris diebus, immo, & toto anno, præter prædictum diem vnicum Resurrectionis Dominicæ, prædicti Religiosi sunt in suis Ecclesiis, immo & extra suas Ecclesias, atque adeo in alienis y delegati Parochorum, sic à Summo Pontifice instituti,

tuti, ut patet ex eorum priuilegiis. Lege Compendium priuileg. Soc. Iesu V. Eucharistia & ubi Pater Noster Generalis restringit nostros, ut in alienis Ecclesiis hoc priuilegio, sine licentia eorum, ad quos pertinet, non utantur. In suis vero excipit ipsum vnum diem Resurrectionis: intellige pro satisfactione præcepti.

*z Compēd.
priuileg. Soc.
ciēt. Iesu
V Euch.
§ 2. fine.*

52 Dico secundò & aliquos putare vniuersaliter, etiā pro ipso Paschatis die, posse satisfieri apud eosdem. Ratio est, quia absolutè sine restrictione Paschæ, id cōcessit Nicolaus Quintus, & Paulus Tertius Religiosis Beatæ Mariæ de Guadalupe, & consequenter per communicationem cæteris Mēdicantibus. Addunt alij alias concessiones Pij IV. & V. lege Pellizzarium in Man. Reg. T. I. Tr. 8. n. 8.

*a Idem
Bauny ibs.
lego Fagu.
prac. Eccl.
3. li. 1. c. 5.
nu. 13 &
Delugo de
Euch. disp.
28. sect. 2.
n. 49.*

At dices, hoc Priuilegium fuisse viuæ vocis oraculo concessum, ad eoque sublatum ab Urbano Octauo, qui omnia eiusmodi abrogauit. Respondent, aliquos dicere fuisse per Bullam.

53 Has duas opiniones relatas

H. 3.

num.

NUM. 51. & 52. non possum non vocare saltem speculatiuè probabiles: siquidem probabilibus rationibus nituntur, bonosque habent auctores. Et quidem prior videtur expeditior: ita tamè, vt neutram in vsum deducendam censeam, ne detur occasio, vel admirationis in populo, vel querelarum in Prælatiis.

54 Dices: extat nouissima declaratio Sacræ Congregationis, qua præcipitur Archiepiscopo Neapolitano, vt id sub censuris prohibeat Patribus Theatinis, & Societatis Iesu, quam adduxit, & timuit Diana. *b*

*b Diana
p. 6. tra. 7.
res. 58. finis*

Respondeo, De hac declaratione. Primo non constat authenticè. Secundò non est directà illis religiosiis, sed Archiepiscopo. Tertiò est, epistola particularis, pro Diocesi Neapolitana, vbi fortè aliquod peculiare suboriebatur inconueniens. Quartò principaliter, declaratio sic habet. *Conquesti sunt Parochi de Patribus Theatinis, & Societatis, quod asserere audent, personas laicas assumentes in eorum Oratoriis, seu Cōgregationibus Eucharistia Sacramentum, in die Pascha-*

in Ecclesia præcepto satisfacere: cumque id minimè permissum sit &c. Vides? loquitur de Cōgregationibus, seu O-ratoriis, utique priuatis, in quibus indicatum fuit inconueniens satisfieri præcepto: at nos loquimur in Ecclesiis publicis. Secūdo loquitur de die Paschatis, idest iuxta probabilem superiorem interpretationē de ipso die Dominico Resurrectionis: ergo saltem priori sententiæ, n. 51. relatæ hæc prohibitio nō obstat.

Confirmo. Docet, & quidem merito, Vasquez, c quando verba legis obscura sunt, locum esse opinionibus, & posse quempiam probabiliter verba legis interpretari, atque ita inuestigare mētem legislatoris. Iam, sub fumo: in hac declaratione, ut etiam in priuilegiis prædictis nō clarè constat, quid importet illud (dies Paschatis) atque adeo obscurum est: ergo poterit quilibet illud probabiliter quid significet interpretari, & consequenter nos modo iam dicto, interpretari potuimus.

c Vasquez
de Euch.
dis. 211. c.
§. n. 45.

§. V.

*Nisi forte, de proprij Sacerdotis consilio,
ob aliquam rationabilem causam,
ad tempus ab huiusmodi perceptione
duxerit abstinendum.*

*Vbi, quis hanc, & alibi quam in Paro-
chia communicandi, licentiam con-
cedere valeat, An Episcopus, Archi-
presbyter, Vicarius Generalis, Paro-
chi Montis Regalenses?*

*a Gloss. in
Clement. 1.
de priuil.
verb. Pres-
byteri.*

§§ **N**omine proprij Sacerdotis
intelligi Parochum est con-
stans *a* omnium sententia : ad-
huc tamen aliqua enucleanda su-
persunt.

*b Sà ver-
bo Euch.
c. 8.*

Dubitare enim quis posset, an
Parochus licentiam concedere ali-
cui Fidelium valeat, vt nō commu-
nicet in tempore Paschatis? Dico
non posse, id enim non cōcedit Ca-
non: sed solum quòd pœnitens, pro-
pter rationabilem causam, cū con-
silio tamen Parochi, possit ad tem-
pus Communionem Paschalē dif-
ferre. Vnde Sà sic habet. *b Qui post*

octo

octo dies, ante, vel post Pascha, commun-
nicat, precepto satisfacit: & qui longè
post, ex consilio Cōfessoris ex decreto Eu-
genij IV. apud Nauarrum, vbi obiter
nota illud (longè post.) Non infi-
cior causam posse esse aliquando tā
grauem, vt possit, vel ex se pœnitēs,
vel ex consilio prudentis ad tempus
differre. Lege Layman, c qui id
docet etiam de confessione. Si quis
(inquit) toto anno, numquam con-
fessus fuisset, & communionem ad bre-
ue tempus, ex causa, puta usque ad Pen-
tecosten differre deberet; probabile est,
grauiter non peccaturum: & si etiam
confessionem differret, si putaret po-
stea eam commodius peracturum esse,
verum si talis post Pentecosten morta-
liter peccet; obligatus erit eo anno ite-
rum confiteri: siquidem predicta con-
fessio fuit ob obligationē precedentis an-
ni, vt notauit Coninch. Hactenus Lay-
man.

c Laym.
lib. 5. tit. 6.
c. 5. n. 10.

Quænam sint hæ causæ ad dif-
ferendam, immo ad omittendam
Communionem; ex supradictis à n.
29. erit facile colligendum.

56 Sed quis licentiam alibi, quàm
in Parochia, communicandi, dare

H s

pote-

poterit? Solus ne Parochus, an etiā alij? Sanè solus Parochus, quique venit nomine Parochi, seu Pastoris. Quo nomine venit quicumque, qui curatum beneficium habet, respectu suorum Parochianorū, siue curatus vocetur, siue Archipresbyter, siue Vicarius ad curam, siue alio nomine: hi enim omnes, vel similes, respectu suarum ouium, sunt proprij Sacerdotes.

§ 7 Dubitauit autem glossa in Clem. prima V. Presbyteri, an Episcopus, & Archipresbyter Cathedralis Ecclesiæ possint licētiam cōcedere, vt Religiosi possint tale Sacramentum ministrare: & resoluit, post factum, posse approbari concessionē datam à prædictis: sed ante factum melius esse, vt ab his non concedatur.

§ Nihilominus non video, cur Episcopo id denegari possit, vt item concedere diœcesanis licentiam communicandi alibi, quàm in Parochia: cum enim ipse sit Parochus, & Pastor suæ Diœcesis, vt omnibus constat, & eademmet Glossa ibidem fatetur, immerito id illi denegari.

negari poterit.

59 Archipresbyterum Cathedralis, respectu totius Diœcesis, vltro concedo nequaquam posse: potest enim solum respectu suorum Parochianorum, quibus ipse Parochus est: nam licet in iure maior sit eius potestas; tamen iam in multis, ex antiqua consuetudine, eam esse restrictam, notant Doctores. *d*

60 De Vicario Generali (Nam Vicarius Foraneus, cum ad ipsum cura spiritualis animarum non spectet, nullo modo potest) quoniam facit vnum cum Episcopo, & est Pastor ex officio, dicendum est e posse (etiam sine mandato speciali) ex sola Vicariatus generalitate. Cū enim, etiam sine speciali mandato, ex probabiliore sententia *f* concedere possit licentiam Sacerdotibus ad excipiendas confessiones; cur hoc non poterit, quod est minus?

61 Illud à me, dum hæc scriberem, Parochi Ciuitatis Montis Regalensis in Sicilia quesierunt, quod, quia facit ad institutum nostrum, hic afferre abs re non erit.

*d Barbosa
de iure v-
niuerso li.
I. c. 25. n. 160
25.*

*e Suarez
de Euch.
disp. 72.
sect. 2. §.
sed inquisi-
res circa
finem.*

*f Sanchez
lib. 3. de
matrim.
disp. 29. n. 15.
Barbo-*

*sa de pot.
Episc. p. 36.
alb. § 4 n. 190
19.*

In dictæ Ciuitatis Cathedrali, & Matrice Ecclesia sex sunt Parochi, curam animarum totius Ciuitatis, gerentes, æquales in potestate, singulique, pro vt casus occurrit, officium Parochi exercentes: solum enim ad laborem minuendum, per hebdomadas, Sacramentorum administrationi assistunt: & solum, ad honorem, antiquior ex illis Archipresbyter appellatur. Iam, simul ne omnes, an quilibet ex illis, pro vt libuerit, sine dependentia à Sociis, poterunt hanc licentiam impertiri?

62 Respondi; quemlibet posse: siquidem quilibet est toto iure Parochus, nec vnquam tale ius amittere potuit, cum talis potestas sit imbibita in ipso iure Parochi. Facit ad hoc illud quod docet Sanchez. g. Dum Parochi (ait) duo in solidum alicui Parochiæ præsumt, potest vter illis altero inuito ministrare Sacramenta & interesse matrimonio; alii- que assistendi licentiam dare. Quia par in parem non habet imperium. h. Sanè hanc Ecclesiam puto esse eius generis, quo cura Animarum,

Eccle-

g. Sanchez

libr. 3. de

matr. d.

24. n. 6.

h. c. inna-

uit de e-

lectione &

L. Ille à

quo § in-

repestum

f. ad Tra-

bullia.

Ecclesiæ, vel Episcopo incumbit, & per plures administratur: de quo Ecclesiæ genere meminit Tridentinum. i

i Trid sess. 7

24. de ref.

c 18. eni-

tio.

63 Dices si hæc Ecclesia est eiusmodi, sequitur, quod ipsi prædicti sex, nō sint verē ordinarij Parochi sed delegati, merique coadiutores Episcopi: atque adeo possumus dubitare, an ipsis sit delegatum, posse dare prædictam licentiam.

Respondeo, cum ipsis detur potestas, & auctoritas ad vniuersitatē causarum pertinetium ad Parochi officium; hæc etiam potestas eisdē concessa erit, siue sint ordinarij, siue delegati: quod hic decernere non est laborandum: & sanè si illis conceditur officium ministrandi omnia Sacramenta, curamque animarum habendi, quod est maius; num potestatem concedendi eam licentiam, quæ potestas longè minoris momenti est, denegatam fuisse censebimus?

Audi Emmanuelem Sā, Cui generaliter (inquit) cōmittuntur omnia exercenda in Parochia; potest dare alteri Sacerdoti licentiam ad-

I Sā V.

Sacramē-

ta n. 60

mini-

ministrandi Sacramenta. Hæc Sà.

Adde quod in instrumento institutionis ipsorum, eos absolute Parochos nominat Archiepiscopus, seu Vicarius instituens: & in ritu, modoque accipiendi possessionem feruantur in iisdem solemnitates feruari solitæ in cæteris ordinariis Parochis. Quare non video, quoad rem nostram, dubitationi esse locum.

Actus institutionis vnus ex ipsis, quem authenticè exscriptum ego videre volui, sic habet: D. Hieronymus Rosado Coronel Vicarius Generalis Sede Vacante huius Ciuitatis &c. dedit, & dat Reuerendo D. Ioseph Gentili possessionem, & Canonici institutionem dicti canonici Parochi, & Curati dictæ maioris Ecclesiæ per impositionem bireti, stola, & annuli: ac etiam dictus Dominus Vicarius, accepit à dicto de Gentili iuramentum, & professionem fidei in forma &c.

64 Et in actu, seu instrumento immissæ, seu traditæ possessionis, sic habetur: Dictus de Gentili Canonicus, Parochus, & Curatus electus &c. fuit per me impositus, atque immissus in realem,

lem, actualem, & corporalem possessionem dicti Canonici, Parochi, & Curati intus dictam maiorem Ecclesiam per apertionem, & clausuram Custodia Sanctissimi Sacramenti, osculationem Altaris eiusdem, & fontis Baptismatis: per apertionem, & clausuram arce, in qua reponuntur libri Baptismatis, Sponsaliorum &c. & per alia signa denotantia ipsam possessionem.

Lege Barbosam, & qui non aliis, nisi his, vel similibus clausulis, & solemnitatibus, ut certè fieri solet, Parochos instituit, iisque possessionem Parochiæ tradit, ita ut ambigere nullus rationabiliter iam possit omnibus, & singulis Montis Regalis Parochis iura Parochorum vniuersa competere.

k Barbosa
de pot.
Tar. 1. p.
in fine ca.
2. form. 9.
& 12.

§. VI.

Alioqui & viuens ab Ecclesia ingressus arceatur: & moriens ecclesiastica careret sepultura.

65 **P**OENA non confitentibus semel in anno, & non communicantibus in Paschate, est, ut arceantur

antur ab Ecclesiæ ingressu, & ne sepeliantur in loco sacro; quia tamen est pœna, & quidem ferenda; non incurritur ipso facto, sed post sententiam. In iure, igitur non est pœna excommunicationis nec lata, nec ferendæ. Solum audio in aliquibus diœcesibus adesse excommunicationem ferendam: quæ, si est, timeatur.

66 Si quis Fidelis moriatur, nec cõstet an communicauerit, saltem in Paschate, est ne sepeliendus in loco sacro? Rẽspondeo, nisi cõstet non communicasse, iudicandus est obseruasse præceptum, atque adeo ritè sepeliendum. Adde neminem huic pœnæ (cum sit ferenda) subiici, nisi post latam sententiam. Cum igitur nunc vix in vfu sit, vt contra aliquem similis sentẽtia fulminetur; numquam ex hoc capite, erit Fidelis à sacra Sepultura depellendus.

CAPVT V.

De Præcepto Communis instante mortis periculo.

§. I.

An hoc præceptum omnes in eo periculo obliget?

Non modo nonnulli *a* docēt communionis præceptum, ut à Christo latum, obligare solum semel in vita: atque adeo, qui in vita semel communicauit, non obligari, *b* sub mortali, instante morte, iterum communicare: verum etiam alij *c* sunt, qui putant nullam absolutè esse obligationem sub mortali eo ingruentis periculi tempore communicandi. Sed tenendum est, adesse *d* obligationē sub mortali: Ratio potissima ducitur ex Fidelium, & Ecclesiæ sensu, sic iudicantium.

2 Idque verum est siue mors instans sit ex infirmitate, siue ex violentia:

a S. Bonau. Sylu. noster Ar. milla, apud Suarezium de Euch. disp. 69. sect. 3. initio.

b S. à V. Euch. n. 1. fauet non parum.

c Caet. Ledesma, Viç. Pal. l. d. allat. ib. ab eodē Suarior.

d Suarez ib. Vasq. de Euch. disp. 214.

c. 2. n. 3. & passim recentiores.

*e Ibid.**f Fag. 3.**Eccl. prac.**lib. 1. c. 4.**n. 4.*

lencia: par enim est ratio. Immo & quoties imminet periculum mortis, ut in prælio, longa & periculosa navigatione, & similibus: eandem adesse obligationem, docent communiter Doctores. e Iudex ergo, nisi fortè teneat opinionem f contrariam (quam non esse tenendam consulo) obligatur Reo tempus ad Communionem concedere. Excipe, nisi fuga eiusdem Rei, ex qua damnum publicum, vel mors ipsi iudici posset oriri, rationabiliter timeretur: nam tunc licebit contra vim vi se defendere.

*g Fagund.**Suarez,**aliq. apud**Dianam**p. 5. tra. 3.**res 34. esto**posse de-**ceat Ochao**gau. ibid.*

3 Non tamen præceptum eiusmodi adeo rigidè suscipiendum est, ut infirmo, qui nullo remedio (de quo infra §. 9. num. 21.) valet Sacram Hostiam deglutire, possit g propinari Sanctissimus Sanguis: quia hoc præceptum non obligat, nisi debito modo.

§. II.

*An obliget eos, qui paulo ante pericu-
lum communicarunt?*

¶ **Q**ui verbi gratia duos, vel tres, immo & octo, vel decem dies, antequam in periculum incidit, communicavit: obligaturne iterum communicare eo superueniente periculo? Obligari docent aliqui: *a* siquidē Communio antecedens, cum non fuerit exhibita, quando urgebat præceptum, præcepto non satisfecit. Ad eum modū, quo, qui Missæ interfuit die Sabbato, non satisfecit præcepto de Missa die Dominico audienda.

a Vasq. de Euch. disp. 2. 4. 6. 2. n. 12.

§ At non obligari melius docent alij. *b* Ratio præcipua est, quia hoc præceptum nō obligat nisi circum circa periculum vitæ, siue à me ignoratum, siue scitum: obligat enim, ut propè mortem inueniar Sacra Eucharistia refectus. Confirmatur, quia plura inveniuntur huius generis præcepta, quibus

b Suarez de Euch. disp. 69. sect. 2. §. Rogab. Delugo disp. de Euch. 16. sect. 2.

satis-

satisfit, si paulo ante quam urgeat præceptum, adimpleantur. Sic, si Novitius, vel Clericus recitet officium mane antequam professionem emittat, vel ordinetur in sacris; non illum obligabis eodem die, post emissam professionem, vel ordines susceptos, iterum recitare: sic, Sacerdos, qui celebravit mane in loco, ubi non erat festum de præcepto, si postea, eadem die, se conferat in locum, ubi festum celebratur, non obligabitur ad audiendum iterum sacrum. Idem de laico, qui mane sacro interfuit, in prædicto loco non festivo, & postea ad festi locum accessit. Eodẽ ergo modo in casu nostro &c.

6 Missa igitur, Dominica die ideo audienda est ex præcepto ab eo, qui audierat Sabbato; quia in honorem diei Domini latum est præceptum de Sacro tunc audiendo, qui honor tali diei addictus, non exhibetur die Sabbati. At in nostro, habetur finis præcepti, qui est refici spiritualiter circa mortis periculum: ut etiam habetur finis præcepti in prædictis casibus, qui est, il-

los obligatos orare quotidie, & Fideles, colere per Missam diem festum. licet enim finis non cadat sub præcepto, ostendit tamen præceptum hoc modo esse, & non alio intelligendum.

§. III.

An obliget eum qui communicavit in Paschate.

7 **S**I communicavit quis in Paschate, & post aliquod notabile tempus, puta, post mensem, incidit in periculum vitæ, obligatur *a* iterum communicare. Ratio est, quia ex vna parte hæc sunt duo præcepta, alterum communicandi in Paschate Ecclesiasticum, *b* alterum, communicandi in periculo mortis, ex communi sententia, Divinum & simul, & Ecclesiasticum: & ex alia parte per vnam sumptionem utrique, in casu dicto, satisfieri non potest: cum propter illam distantiam, i finis refectionis necessariae, instante morte, non habeatur per sumptionem tanto tempore

a Suarez, Vasq. Valer. alijque quos sequitur. Citat.

Hurtad. de Euch. disp. 10. diff. 2.

b Idem ib.

c Idem ib.

pore ante factam. Quod si, qui, in Paschate communicavit incidat in prædictum vitæ periculū post paucos dies, puta post octo, vel decem; non obligabitur denuo communicare. Ratio est, quia cum finis refectionis necessariae tunc habeatur, potuit per vnam sumptionem utriusque obligationi satisfacere: ut ex dictis §. præcedenti clarè consequitur.

§. IV.

An hoc præceptum obliget petere Eucharistiam ab hæretico, excommunicato, & similibus, si alius Sacerdos non adsit?

a Duran-
dus, Pa-
lud aliq.
apud Sua-
rium de
Euch disp.
72. sect. 4.
fmo.

8

QUamuis aliqui a conce-
dant à Sacerdote excom-
municato, etiam denun-
ciato, ab hæretico, schismatico, pu-
blico peccatore, licere in mortis
periculo petere, ac suscipere, quan-
do alius Confessor non adest, Sa-
cramentum Pœnitentiæ; non ta-
men concedunt Eucharistiæ Sa-
cramentum: quia necessitas (in-
quiunt)

quiunt) pœnitentiæ maior est, quam necessitas Eucharistiæ. Verum probabilius est, *b* posse, bono ministro deficiente, etiam Eucharistiam, idque licet infirmus aliud Sacramentum v.gra. extremam Vnctionem, vel Confessionem ab idoneo ministro susceperit. Ratio est, quia mater Ecclesia, pro illo articulo, creditur neminem à ministrando tantam infirmo refectionem velle repellere: & ex alio capite, necessitas excusat à cooperatione, quæ videtur esse cū peccato ministri, qui ex sua malitia aptum ad Sacramenta ministranda non se reddit. Suppono autem non fore scandalum, nec catholicæ Religionis contemptū, vt certe esset, si suscipere v.gr. communionem esset signum participationis cum illius erroribus, quod numquam licet.

At si licet, obligabiturne infirmus? Respondeo obligabitur: quia excusationem non habet. Si tamen nollet; posset priorem sententiā sequi, asserentem non licere, & consequenter non adesse obligationem: quæ sententia certè probabilis est,
c præ-

*b Sanchez
ibid.*

*c Chelison.
apud Dia-
nam pa. 3.
87. 3. 7. c. f.
43.*

c præsertim si alia Sacramenta ritè
susceperit, vel se esse in statu gratiæ
iudicauerit.

§. V.

*An in eadem instantis mortis necessita-
te, possit quilibet Sacerdos, etiam
Religiosus, ministrare
Eucharistiam.*

*a Suarez
de Euch.
disp. 72.
sec. 2. §. sed
quæres.*

b Ibidem

9 **N**Ec Religiosi, immo nec
quilibet Sacerdos, nisi pro-
prius, idest Parochus potest de iure
a ministrare sacrum Viaticum mor-
ribundis: quia nullo meliori tem-
pore præsumitur velle Pastorem re-
cognoscere ouem suam, quam in
tanta necessitate: tamen, si Paro-
chus absit, nec possit ab illo peti li-
centia; quilibet poterit. *b* Ratio est
tum quia præsumitur Parochi vo-
luntas, tum quia casus extremæ ne-
cessitatis semper intelligitur exce-
ptus. In eodem mortis articulo qua-
ratione liceat Regularibus suis fa-
mulis ministrare Eucharistiam di-
ximus per occasionem in superiori-
bus c. 4. §. 4. nu. 48. Addimus in præ-
sentia

sentia licere, & Hospitibus saecula-
ribus in eorundem Religiosorum
domibus forte decumbentibus, vt
etiam extremam Vnctionem libere
conferre ex priuilegio quod expē-
dit Peyrinus. c. Nostræ Societatis
Patribus id nondum communica-
uit R.P. Generalis, quamobrem se-
cundum nostra iura *d* ab eo erit, do-
nec illud communicet, abstinendū;
in seminariis tamen id omnino esse
concedendum inibi conuiuentibus
saltem ex vsu *e* recepto notat Pelli-
zarius.

Emergit ex dictis difficultas, An
Religiosus, immo quilibet Sacer-
dos non Parochus, si absente Paro-
cho vel nolente, potest ministrare
viaticum grauitur periclitanti, vt
dictum est, obligetur etiā sub pec-
cato? Dico (non Parochus) siquidē
ipsum Parochum obligari, quia ad-
hoc & similia ministeria stipendiū
recipit, fatemur omnes.

Respondeo nequaquam *f* esse
obligandum si absque notabili suo
incommodo ministrare non valet.
Ratio est, quia ex vna parte actualis
communio, non est regulariter ne-
cessa-

c. Peyr. T.

1. conf. 1.

Iulij 2. m.

92.

d. In pre-

fat. Comp.

Priuil.

Soc. I.

c. Pelliz.

T. 2. Man.

Reg. Tr. 8.

c. 3. sec. 3.

q. 11. fine.

f. Idem T.

1. Man.

Reg. Tr. 5.

c. 9. sect. 10.

q. 6.

cessaria spirituali ægrotantis saluti, cum ad hanc satis superque sit confessio, & ex alia Sacerdos, qui non est Pastor, solum ad id urgere-
 tur à Caritate: hæc autem, quando
 necessitas minus imminet, dictum-
 que vrget notabile damnum, non
 obligat. g

g. *Castro. T.*
1. disp. de
Carit. p. 9.
Bonac. de
Carit. dis.
3. p. 4. ali-
que.

h. *Pelliz.*
T. 1. Man.
Reg. Tr. 5.
ca. 9. sec. 1.
g. 3.
i. Val.

Malder.

Reginal.

aliq. apud

Castrop.

Bonac.

Pelliz. ci-
tator.

Peste infectis qua ratione siue
 Parocho siue non Parocho incum-
 bat onus Eucharistiam porrigendi,
 præter id quod ex dictis colligi po-
 test, vide apud Pellizzarium b a-
 liosque. i

§. VI.

An, qui, mane, ex deuotione Communi-
cavit, & deinde in periculum mor-
tis incidit, possit, eadem die,
pro Viatico commu-
nicare?

a. *Hurtad.*
de Eueh.
disp. 10.
diff. 2.

10 **N**On solum posse, a sed de-
 bere, docent nonnulli, eo
 nixi fundamēto, cuius mo-
 dō meminimus §. 2. quia nimirum,
 quando hic mane communicauit,
 non urgebat præceptum. Commu-
 nicet

nicet igitur adueniente periculo, quando præceptum iam vrget, vt illi satisfaciat. Nonnulli vero solum dicunt *b* posse, non autem sub obligatione: si quidem prohibita est duplicata eodem die communio.

b Apud Delugo de Euch. disp. 16. sect. 3. n. 54.

Communis, & vera sententia est, nec debere nec posse. *c* Ratio primi est, quia iam est præcepto satisfactum mane, vt constat ex dicto §. 2. Ratio secundi est, quia prohibemur bis eodem die communicare.

c Suar. de Euch. disp. 69. sect. 3. §. Rogabit in fine Fag. Granada Praepos. Laym. Delugo eos citans dicta seq. §.

§. VII.

De sumente Viaticum, in mortali, deque mortaliter peccante post illud.

II **S**I quis Sacrum viaticum, existens in peccato mortali, sacrilegè sumpsit, licet alias peccauerit, huic tamen præcepto iam satisfecit, prout constat, ex dictis c. 4. §. 3. num. 34.

12 Quòd si ritè, & putè Viatico refectus est, sed post ipsam refectiorem incidit in mortale; aliqui

a Sot in
4 d. 12. q.
1 art. 11.

b Hurtad.
de Euch.
disp. 10.
diff. 2. De-
lugo de
Euch. disp.
16. sect. 2.
n. 46.

a putant astringi iterum, in eodem mortis periculo communicare, ut non moriatur sine auxilio Eucharistiae. Verum consilium id quidem bonum est, non obligatio: b quia iam, per priorem sumptionem, præcepto factum est satis. Ad confessionem autem talis peccati obligatur, etiamsi contritus sibi videatur: quia debet observare præceptum subdendi clauibus omnia peccata mortalia.

§. VIII.

An pueri communicandi sint pro Viatico.

13 **P**RO pueris, usum perfectum rationis habentibus, non est dubium adesse præceptum, & non adesse pro rationis expertibus, ut patet ex dictis supra ca. 4. §. 2. Solū ergo est difficultas de pueris intra latitudinem decimi, & quartidecimi anni existētibus: qui habent quidē aptitudinem ad confessionem, non verò, ex aliquorum sententia, ad reuerenter suscipien-
dam

dam Eucharistiam.

14 Dico, his posse, immo debere *a* dari Viaticum, sicuti iisdem dari solet extrema unctio: id enim suadet præceptum diuinum, in tanta instantis mortis necessitate: esto, non esse dandum contendant alij, *b* probabiliter. Immo Delugo, *c* merito, propter eandem rationem, contendit, etiam puero, de quo sit dubium, an doli capacitatem habeat, posse (licet non debere) dari Viaticum, sicuti datur confessio, & extrema unctio, licet hæc, propter periculum irritandi Sacramentum, sub conditione.

a Sua. de Euch disp. 70. sect. 6. & passim.

b Vasq. de Euch disp. 214. c. 4. n. 46. Hur-
c id. de Euch disp. 10. diff. 4. alijque.
c Delugo de Euch. disp. 1. sec. 4. n. 44.

Dices, cur pueris benè discurrentibus, potest, & debet, his verò sub dubio discurrentibus solum potest? Respondeo quia illi subduntur legibus, atque adeo huic præcepto: hi verò, cum sit dubium, an discurrant, dubium etiam est, an subdantur legibus, & consequenter, ex doctrina Doctorum *d* in materia de legibus, ad obseruandam legem non obligantur, quia in tali dubio est possessio pro libertate.

d Castrop. de consc. disp. 3. p. 7. n. 1.

§. IX.

*An amenti temporaneo, ac Phrenetico
dandum sit sacrum Via-
ticum.*

25 **D**iximus cap. 4. §. 1. perpetuò
amentibus, non esse dan-
dam Eucharistiam: nunc conse-
quenter dicendum, nec esse dandū
sacrum Viaticum: semisatis ve-
rò, ut etiam stolidis, & mutis, &
surdis, sicuti Eucharistiam in vita
esse concedendam, dummodo ab-
sit periculum irreuerentiæ, ibidem
diximus; sic & in morte Viaticum
esse dandum, nunc consequenter
asserimus.

a S. Tho. 3.
p. 9. 80. ar.
2.

At verò illis, qui prius usu ratio-
nis potiti sunt esse porrigēdam Eu-
charistiam in articulo mortis, si
prius voluntatem habuerint eam
recipiendi, docet cum communi o-
pinione S. Thomas, & idque vni-
versaliter, siue paulò, siue multò
ante mortis periculum (cum eadem
sit ratio) usum rationis amiserint.
Addo non solum posse porrigi, sed

debere, *b* quando non est periculum irreuerentiæ, sicuti iisdem dari etiam solet extrema unctio: Vide quæ dixi ibidem numer. 4. circa finem.

b Colligitur ex Sumario de Euch. disp. 69. sec. 1.

16 Petes qualis voluntas requiritur, vt præcedat ante amenciam. Respōdeo alij exigunt, vt petierit: alij *c* melius satis esse docēt, quod piam, ac religiosam voluntatem præ se quis tulerit: atque ita, si non constet de peccato mortali cōmisso, & non absoluto; præsumendum in bono statu, & communicandum. Nec est par ratio de confessione: nam, præter quam quod, aliqui concedunt *d* etiam non petenti moribundo, sed tamen, qui Christianè vixerit posse, immo debere dari absolutionem, saltem sub conditione; est dispar ratio: *e* quia actus pœnitentis sunt materia necessaria Sacramēti pœnitentiæ, quod non est in communione. Ad hoc facit illa probabilis doctrina Nauarri *f* dicentis infirmo alienato à ratione, etiam si nō petiisset Sacramentum, sed tamen dederit aliqua signa contritionis, tollendo manus,

c Delugo de Euch. disp. 13. sec. 3. n. 25.

d Apud Dianam p. 3. tit. 3. res. 8.

e Lege Delugo de pœn. disp. 17. sec. 3.

f Nauarri in Man. c. 26. num. 27.

¶ *Exe Io.*
Sanchez
in sel. dis.
44 n 32.

percutiendo pectus, dicendo Misere-
 rere, dandam esse Eucharistiam,
 etiam si obstinatus multo tempore
 in peccato mortali vixisset, nec per
 multos annos confessus fuisset: po-
 terit enim absolui, & saltem sub
 cōditione, & communicari &c. Vi-
 de quæ dicam c. 6 §. 3.

§. X.

*Quando licet dare infirmo non ieiuno
 Communionem.*

¶ *Suar de*
Euch disp.
69. sec. 3. §.
Rogatus
inst. o.

17 **P**riuilegio sumendi Eucharis-
 tiam non ieiunum, tunc de-
 mum quis, instante morte, vti
 valet, cum necessitas exposcit. Vi-
 di ego timoratos quosdam non ie-
 iuno dedisse Viaticum, cum facil-
 limè potuissent ieiuno. Sanè non
 ritè, eosque modestè monui, priui-
 legium eiusmodi non esse Viatico
 absolutè concessum, sed sub condi-
 tione necessitatis & illud non ieiun-
 nè sumendi. Quoniam verò arti-
 culus mortis est, quando breui ine-
 vitabiliter moriturus est agrotus.
 periculum verò quando probabili-
 ter

ter dubitatur, non post multum tēpus de eiusdē morte, quæ frequenter in tali casu accidere soleat; hoc priuilegium habet Fidelis, tum in articulo, *b* tum in periculo: sicut etiam habet posse absolui à reseruatīs à quocumque Sacerdote. Quale autem, & quantum debeat esse periculum, potius ex Medici prudentia, vel astantium arbitrio cognoscendum erit, quam aliundē. Illud certum est, minus periculum hic requiri, quàm requirat extrema vñctio: vt, ex praxi communi constat, illi rationi innixa, quod morti non valdē proximus maiori cum deuotione sacram refectiōem suscipere poterit.

18 Non est tamen scrupulosē prædicta necessitas expendenda. Vnde, si commodē non potest expectari quādo is communicandus sit ieiunus, siue sit infirmus, siue sit iustē, vel iniustē occidendus; communicetur non ieiunus. Immo Iudex non tenetur expectare executionem mortis in reo, vt is communicet non ieiunus.

19 Simili ratione *d* incommoditas,

*b Delugo
de Euch.
disp. 19.
sec. 3. n.
74.*

*c Idē Delugo
dis.
cit. 15. sec.
3. n. 72.
d Ibid. n. 74.*

ditas, quæ esset in iis, qui communicare infirmum debent, excusat à ieiunio. Hinc excusantur, qui ne statim post mediam noctem surgāt, ad dandum infirmo ieiuno Communionem; dant. Vesperī non ieiuno.

• *Ibid.*

20 Parochus item excusatur, qui impeditus manē in Ecclesia, expeditiūs sero accedit ad ægrotum non ieiunum communicandum. Inuenio etiam excusari Parochum ex eo capite, quod Vesperī, cum maiori decentia, comitantibus laicis Sacramentum deferret, quàm manē. Ratio autem prædictorum est, quia non tam rigorosè accipiendum esse eiusmodi præceptum, in occasione Viatici, ipsa priorum praxis docet. Nam propterea idem priuilegium extendi probabiliter ad Sacerdotem, ut possit non ieiunus celebrare, si non adsint alię particulæ consecratæ, ad dandum alteri Viaticum diximus supra ca. 2. §. 8. num. 32.

21 Illud denique huc reduci potest, quod si infirmus res fccas, atque adeo Sacratissimam Hostiam de-

deglutire non potest, etiam sumpto post illam vino, vel aliquo liquore; aptum remedium fore putant aliqui, Hostiam Sacram intinctam vino à Sacerdotis manibus infirmo porrigi: porrigi enim per cocleare, vel aliud aptum instrumentum argenteum, vel aureum vino plenum, indè difficile aliquibus *f* fit, quia etiam peste infectis non conceditur per similia instrumenta Sacram Hostiam porrigere; cum consuetudo Ecclesiæ Latinæ sit à manibus sacri ministri esse Eucharistiam immediate suscipiendam. Quamvis non improbabiler, si sine scandalo, & periculo lapsus Eucharistiæ in terram fiat, posse *g* non nemo censeat.

Alia quædam pertinentia ad Parochum deferentem Viaticum habes infra cap. 6. §. 1. sicuti etiam quid fiet cum infirmo. patiente vomitum, habuisti c. 2. §. 5. & c. 3. §. 4.

*f Bonac.
disp 4. de
Euch 9. §.
p. 2. n. 10.
lege Suar.
de pœn.
disp. 44.
sect. 3. n.
17.*

*g Posseni-
nus apud
eundem
Bonac.*

§. XI.

*An qui semel Viatico refectus fuit, pos-
sit intra eandem aegritudinem,
sapius non ieiunus com-
municare.*

22 **T**ribus dictis, quæ ad propo-
sitam difficultatem perti-
nent, meo more, hoc est, breuiter
expediam. Dico primo, si morbus
statum mutet, vt, si ægrotus in vi-
tæ periculo versabatur, & deinde
conualuit, cui postea simile pericu-
lum rediit; potest *a* in posteriore
hoc periculo, non ieiunus commu-
nicare (licet in priore similiter
non ieiunus communicauerit) Id-
que toties, quoties simile quid e-
uenerit.

*a Delugo
dis. de
Euch. 1.
sec. 3. nu.
61. & cō-
muniter.*

*b Ibid nu.
13 contra
Vasq. de
Euch disp.
211. s. 4. n.
38.
c Colligi-
tur ex eo-
dem.*

23 Dico secundò quando idem
periculum perseuerat: si heri v. gra.
communicauit (etiam sub titulo
Viatici) ieiunus; poterit *b* hodie
nō ieiunus. Et è contra si heri com-
municauit non ieiunus, poterit *c*
hodie ieiunus.

24 Dico terriò in eodem casu,
quando

quando idem periculum perseue-
rat, si heri non ieiunus pro Viatico
quis communicavit; aliqui conce-
dunt etiam hodie, idest sequenti
die, non ieiunum iterum pro Viati-
co communicare posse: alij *e* verò
negant. Sanè vtrumque probabili-
ter dictum est: licet non ignorem
negantium sententiam esse com-
munioem. Quorum negantium a-
liqui docent posse post multum
tempus *f* alij *g* post triginta solum
dies, alij *h* post decem, vel octo
dies, alij post *i* septem, alij post sex
l alij post *m* tres. Ratio harum
opinionum est, quia, cum moribun-
dum, non ieiunum communicare
sit ex pia Ecclesiæ vel concessione,
n vel consuetudine *o* introductum;
alij mitius, alij rigidius, eiusmodi
concessionem, vsumue interpre-
tantur.

d Laymā
lib. 4. tit. 4.
c. 6. num. 20.
Horta de
Sacram.
disp. 9. diff.
1.
e Apud
citat.
f Navar.
apud De-
lugo cit.
g Villal a-
pud eum-
dem.
h Suar. &
Nunius
ib. citat.
i Silu. ibi.
l Armilla
Filline ib.
m Ludou.
de S. Io ib.
n Vaseq. de
Euch. disp.
2. c. 4. n.
3.
o Delugo
cit. num. 32.
fine.

§. XII.

*An eadem die, qua quis occidendus est,
possit communicare. Et quid de
Infideli, qui eodem, quo ba-
ptizatur die, est su-
spendendus*

25 **P**Anormi in Sicilia, & in Re-
gno Castellæ morte eadem
die puniendos, non solent ministri,
sed pridie communicare. Ego ta-
men non video sufficientem talis
consuetudinis rationem: tum quia
eodem die interficiendum commu-
nicare nullo modo cedit in irreue-
rentiam Christi Domini: tum quia
interficiendus melius ad mortem
vicinam disponitur: tum quia Ro-
mæ *a* eadem die eiusmodi interfi-
ciendos communicant. Immo ali-
qui *b* eiusmodi damnatis, etiam
si pridie communicauerint, conce-
dunt iterum die sequenti, quo mo-
rituri sunt, communicare posse. Id-
que aliqui *c* dicunt fieri posse, una
hora ante patibulum: si quidem v-
na hora regulariter sufficit ad spe-
cies

*a Corse-
tus apud
Dian p. 3.
ar. 4. res.*

*59. & p. 5.
ar. 3. res.*

38.

*b Io. San-
chez in
sel. dis. 40.
n. 4.*

*c S. V.
Ench n. 2.
aliq. apud
Io. San-
chez cit.*

cies digerendas, vt supra cap. 3. §. 4. num. 4. vidimus.

26 Quod si puniendus fit infidelis eodem die baptizatus; bene, pro vt tempus permittit, instruendus post baptismum de hoc Sacramento est, & communicandus: *d* quia iam est capax illius, nec vlla ratio dictat eum esse tanto bono priuandum.

d Io. Sanchez ib. d. n. 3.

CAPVT VI.

De Ministro Communionis.

I **D**E Communionis ministro (qui est solus Sacerdos, & ex commissione ipsius, urgente aliqua causa, *a* & semper, quando instat mors alicuius, deficiente tamen Sacerdote, Diaconus) aliqua tetigimus in præcedentibus. Verum nunc in proprio loco nonnulla sunt, ad complementum tractationis, addenda.

a Suar. de Euch. disp. 72. sect. 1. Delugo de Euch. disp. 18 sect. 1. n. 27.

§. I.

*Quo habitu, quo die, qua hora, quibus
circumstantiis est ministranda
Eucharistia.*

2 **D**E statu gratiæ an requira-
tur in ministrante tantum
Sacramentum, diximus, per occa-
sionem, supra c. i. §. 7. n. 59. Nunc er-
go cætera quædam, ad exteriorem
cultum pertinētia, sic breuiter per-
curramus.

a. Bonac.
de Euch.
disp. 4. q. 5.
p. 2. n. 6.

3 Primò, non opus est, a vt Sa-
cerdos hoc Sacramētum ministrās,
sit ieiunus: si quidem id nullo iure
præcipitur.

b Delugo
de Euch.
disp. 20.
sec. 1. n. 14.
c Hurtad.
de Sacrifi.
disp. 4.
diff. 2. ci-
tante Suar.
Vasq. Lai-
mano

4 Secundò, omni anni tempore
ministrari potest. Dubitatur tamen
an possit die Parasceue, hoc est Ve-
neris Sancti, quando certum est nō
licere b Sacerdoti celebrare, sed
solum, ex præconsecratis die ante-
cedenti, communicare. Dico pos-
se: c at extra periculum mortis non
esse passim in usu (in illo enim pe-
riculo posse, immo debere non est
dubium.) Hic tamen non usus ne-
qua-

Quaquam induxit obligationē peccati eo die communicanti, sed decentiæ dumtaxat, propter mœrorē passionis Domini nostri : & sic ubi vsus est communicandi, iam ea decentiæ ratio, ipso vsu sic interpretante, cessat.

5 Tertiò, mane ministrari solet: sed Vesperi, vel intempesta nocte, posset *d* ieiunis ministrari, etiam extra mortis necessitatem: quod tamen non est facile concedendum, e propter populi admirationem.

d Sà V.
Euch. n. n.
 19 Suar.
de Euch.
disp. 69.
sect. 4.
e Coninch.
apud Bonac. de Sac.
cr. disp. 4.
q. 7. p. n.
l. 1. n. 14.
f Bonac.
ib q. 5. p. 2.
à n. 8.
g Bonac.
ib.

6 Quartò, Parocho non licet *f* Eucharistiam ad infirmum deferre, sine stola, & superpelliceo, & non præcedente lumine: nec idem tenetur, si timeat præproperam infirmi mortem, valdè festinato currere: quia videntur hæc reuerentiæ debitæ repugnare: quamvis possit *g* extremam vnctionem sine tanta solemnitate deferre: quia Sacrum Oleum materia est Sacramenti, nō vero Sacramentum. At ad baptizandum, vel absoluendum infirmum, qui secus creditur in mortali moriturus; non solum posset, sed etiam currere minister deberet: *b* quia

h Idem ib.

id

id non cedit in vllius Sacramēti irreuerentiam: & ex alia parte, maxime proximi charitas vrget.

§. II.

An ministrari Eucharistia possit indigno.

*a Suar. de
Euch disp.
67 sect. 1.*

*b Idem ib.
c Idē disp.
18 sec. 2. 6.
sed quæres
Bonac disp.
1. de Sac.
9. 6. p. 4. n.
6.*

7 **I**N hac quæstione, qua quæritur: An ei, qui cognoscitur esse in statu peccati mortalis porrigi à Sacerdote, sine peccato, communicatio possit. Certum est Primò, Ministrum, per se loquendo, quando saltem commodè, & sine vllò inconuenienti valet, non posse ei quem mortaliter indignum positiuè certo cognoscit (nam in dubio quilibet præsumendus est bonus, & communicandus) saltem ob regulam generalem, qua obligamur vitare, & impedire proximorum peccata, quando commodè possumus. Rursus certum est, nec posse inuitare, *b* aut alicui indigno suadere, vt recipiat Sacramentum, saltem quando non adest *c* necessitas. Ratio est, quia id esset mouere directè ad

ad peccandum.

8 Certum est Secundò Publico peccatori petenti siue publicè, siue secreto Sacramētum, non posse *d* sine peccato ministrari. Ratio est, quia obstat illud Matth. 7. *No- lite Sanctum dare canibus*: obstat reuerentia Christo Domino debita: obstat fidelitas ministri sanctè tractandi hoc Sacramentum: obstat cooperatio cum alieno peccato.

d *Suar ib.*
& passim
recentio-
res.

9 Iuuabit tamen hic exscribere quæ affert pro praxi circa publicū peccatorem Caramuel. *e* Usurarij (inquit) publici & communes peccatores aliquando tanguntur à Deo & resipiscunt, &c. vnde, me consule magno consilio & examine vtaris antequam publicè petenti Eucharistiā neges publice, & quia in Altari nec tempus examinandi superpetit, nec dantur quos consulere possis, ubicūque præuia resolutione antequam eo veneris, sancte, & coram Deo non statueris negare Eucharistiam tali personæ, si peter, concedito, nam negare est res grauissima, quæ non debet fieri impetu extemporaneo. Ego quidem pri-

e *Ioa. Ca-*
ram. lib 3.
Th. mor.
n. 1393.

ma.

ma vice nemini mortali negarem, quem non scirem certo esse in omnium opinione nō baptizatum, delirum, aut arbitrij impotē. Si certo scirem Meretricem habitare in lupanari, Vfurarium in teloneo, & ex Altari ad has domos iterū peccaturos & populum scādalizatuos reuerti (sed quando similia monstractionum data!) audacter Cōmunionem negarem.

10 Certum est Tertiò, Peccatori occulto publicè ~~ponitur~~ Eucharistia siue à simplici Sacerdote, siue à Parocho, cum par sit ratio, denegandam non esse: *f* quia omnes habent obligationem non lædendi famam proximi, & ex alio capite, sibi imputet peccator, quod indignè sumit, cum Minister totū, quod ex se facit, sit tale, vt possit *g* esse bonum, & sine peccato.

11 Certum est Quartò, peccatori occulto, secretè petenti denegandam esse: *h* quia tunc nulla sequitur peccatori infamia, & consequenter Sacerdos non habet excusationem vnde concedere cogatur. Illud igitur hic maximè est, pro
pra-

petenti

f Suarez
aliq. quos
cit. & se
quitur
Delugo de
Sacr. disp.
§ sec. 10.
g Idem
Delugo ib.
sec. 11. num.
181.

h Doctores
citati.

praxi considerandum, ecquisnam dicatur in hac materia publicus, quis occultus peccator. Placet modus id explicandi traditus à Suariorio, i quem vt faciliorem reddam, & breuiorem, his sequentibus regulis, distinguo.

i Suar de
Euch disp.
67, à. sect.
5. Vide etiā
Fagund.
prac. Eccl.
3. lib. 3. ca.
10.

Regula Prima.

12 **S**I peccatum petentis Sacramentum sciatur ab his, coram quibus petitur, dicetur publicum, sanè respectuè ad hos: quare illi denegandum erit Sacramentum, semper præ oculis habendo ea, quæ numer. 9. insinuauimus. Ratio est, quia iam non sequitur infamia ex denegatione. Certò autem tunc, licet occultè, dicetur his constare petentis peccatum; quando vel ipse extra confessionem Sacramentali illud fassus est (nam si intra illam, dicam mox numer. 20.) vel ipsi astantes viderunt, vel à fide dignis audierunt, certoque sciunt petentem nondum fuisse illud Sacramentaliter confessum: id enim est certò

certò constare illum esse grauitèr indignum.

Secunda Regula.

13 **S**I peccatum petentis Sacramentum sit euident, euidentia iuris, vel euidentia facti; tunc licet aliquibus præsentibus sit ignotum, dicetur petens publicus peccator: atque adeo denegandum erit illi Sacramentum, dum tamen dictorum nu. 9. immemor non sis. Ratio est eadem, quia iam non sequitur simpliciter noua infamia, cum per eam publicitatem amiserit ille omne ius ad suam famam.

14 At, quænam est euidentia iuris, quæ facti? Respondeo, iuris est, quando iuridicè, quis conuictus est de crimine per propriam cōfessionem, vel per sententiam, declarationemue Iudicis, siue id sciatur à multis, siue à paucis. Facti est, quando notitia facti peccaminosi tā publica est, vt iuridicæ manifestatio- ni æquiualeat: quod contingit, quando tam publicum est delictum; vt nulla tergiversatione celari possit.

Ac

At hoc ipsum quæro: & quando est tale, vt nulla tergiuersatione celari queat? Dico, id non posse vniuersaliter colligi ex numero personarum, vt aliqui censent, sed prudentia opus esse: vt pensata qualitate loci, delicti, & personarum, quibus est peccatum notum, iudicetur, an sit tale, vt moraliter nulla ratione possit in occulto retineri.

15 Vnum hic dubitari potest, an quādo peccatum est publicè notum in vno loco, dicatur etiam, pro hac nostra materia, notum in alio: ita vt peccator per sententiam, vel per euidētiam facti Romæ v.g. publicus, si petat hic Panormi, vbi eius peccatum diuulgatum non est, repelli debeat à Sacramento: videtur enim non esse repellendus ex illa communiori *k* sententia, qua tenetur esse illicitum, si non propter iustitiam, certè propter charitatem, crimen alicuius in aliquo loco publicum, in alio, vbi nescitur, manifestare: dico (communiori sententia) nam est alia sententia sanè probabilis, *l* quæ docet non esse illicitum mortaliter, neque contra iustitiam,

k Lessius
lib. 2. c. 11.
dub. 13. 4.
l^a que.

l Fagunda
prac. Ec-
cl. 2. lib. 5.
c. 3. num. 14.
c. 16.

stetiam, neque contra charitatem, saltem quando nondum recuperavit bene viuendo bonam famam: quia per publicitatē amisit ille omne prorsus ius ad famam suam.

16 Respondeo tamen ad dubitationem. Primò difficulter in praxi occurrere posse fortasse casum iuxta ea, quæ nu. 9. attulimus: tum quia non facilè credendum est rumoribus populi: tū quia potest rationabiliter à Christiano præsumi talem peccatorem iam fuisse emendatum, atque adeo concedendum illi Sacramentum. Respondeo Secundò. Si fortè occurrat aliquando casus; dico debere repellī à Sacramento: quia, in hoc casu, etiam iuxta communioem prædictam sententiam, cessat ius charitatis pro illo. Ratio est, quia charitas, dictat quidem, non debere propalari illius crimē, sine causa rationabili: at hic adest causa rationabilis manifestandi, cum iniquè talis se gerat, & sacrilegè, petēdo indignè Sacramentum. Scio Fagundez *m* contendere hunc non debere repellī: quia si repellatur (inquit) certò infamabitur.

At

m Fag. 3.
Eccl. præc.
lib. 3. c. 10.
n. 7. & 8.

At iam vidimus illum non illicite infamari, seu, vt melius loquar, non simpliciter infamari, cum supponatur iam amisisse famam, & nūc cessare etiam ius charitatis. Scio etiam Henriquez ab eodem Fagundez citatum dare optionem ministro, vt possit admittere, & possit repellere, cum pro vtraque parte sint rationes probabiles: scio, inquā, hæc: sed tamen nostra sententia videtur probabilior.

Tertia Regula.

27 **S**I peccatum petentis Sacramentum alioquin non sit publicum, sit tamen notum aliquibus ex præsentibus, vbi sit petitio, aliquibus autem notum non sit (etiam si vni tantum ex præsentibus non sit notum, quia par est ratio) non potest denegari Sacramentum. Ratio regulæ est: quia solum per publicitatem, idest per euentiam iuris, vel facti amittit quis ius famæ. Ergo in aliis casibus, licet facillimæ probationis, seruanda est proximi fama. Dices at, qui norunt

K

ex

ex astantibus scandalizabuntur, quod detur à te Sacramentum illi, quem ipsi indignum cognoscunt. Respondeo hoc fore scandalum passivum, quia scire debent hunc non amisisse ius petendi, cum nondum sit publicus peccator: & item iudicare debent inter ipsos aliquem adesse, qui crimen petentis nesciat.

Quarta Regula.

18 **P**ROPTER suspicionem probabilem, multo minus si suspicio sit temeraria, hoc est, sine fundamento, non potest denegari Sacramentum. At verò propter peccati suspicionem violentam, debet Sacramentum, modo explicato, denegari: hoc est si suspicio violenta sit publica, debet negari tum publice, tum priuatim petenti: si occulta, occultè &c. Ratio est, quia temeraria, & probabilis suspicio illi peccatori ius famæ non tollit: violenta verò suspicio, cum æquiualeat euidentiæ, ius famæ tollit.

19 At quænam est violenta suspicio? Est illa, quæ innititur talibus

bus signis, & indiciis, vt, ex nulla probabili ratione, id, quod ex illis enasci videtur, depelli, seu obscurari valeat: siue quæ tales habet coniecturas, vt nihil appareat, quod contrarium suadere probabiliter possit. Tale est commune exemplum, nudum cum nuda inuenire, ad suspicandum turpem congressum &c.

De peccatore cognito ex Confessione.

20 **P**etes Primò, qui ex confessione Sacramentali nouit penitentem existere in statu peccati mortalis, potest ne illum repellere? Respondeo. Quamuis alij doceant, *n* posse, immo debere repellere; verius puto *o* non posse: immo oportere ei, vel occultissime petenti, Communionem concedere. Ratio est, quia sigillum confessionis, ita rigidè obligat; vt nihil externè fieri possit, per quod videatur pœnitentis peccatum exprobrari, etiam si solus ipse pœnitens aduertat. Hinc inferunt aliqui: *p* Si Parochus v.gr. ægrotum non ab-

K 2

soluit,

n Suar. de
Euch. disp.

67 sect. 3.

§. sed dubium est.

o Fag. Eccl.
cles. præc.

3. lib. 3. ca.

10. n. 23.

p Io. Bap.

Novatus

in decis.

moral. ibi

lib. 2. ca. 4.

q. 17.

soluit, quia non erat benè dispositus, & deinde vel ægrotus ipse, vel consanguinei petant ab ipso, vt Eucharistiam deferat ad infirmum: posse (adde & debere) deferre nulla prorsus habita ratione notitiæ in confessione habitæ. Recole quæ in Appendice præcedētis opusculi dixi de Sigillo Confessionis præsertim cap. 6. §. 2.

Quotupliciter peccat qui communicat indignum.

21 **P**Etes Secundò. Qui peccatori publico porrigit Eucharistiam, vnicum ne, an duo peccata committit: alterum cooperando cum alterius peccato, alterum infideliter suum officium exhibendo? Respondeo. Puto vnicum, q̄ quo scilicet confert Sacramentum indigno: vtraque enim illa malitia vnum conflatur, saltem in ordine ad confessionem, mortale peccatum.

q̄ Prep. de
Euch. qu.
80. n. 23.

De Ministrante Hostiam non consecratam.

22 **P**etes Tertio. Licet ne peccatori occulto ministrare Hostiam non consecratam, quo exterius appareat illum communicari : ut vitetur sic eius infamia? Respondeo. Quidquid dicant aliqui, censeo non licere, *r* siue ostendēdo astantibus consecratam, & dando peccatori non consecratam, siue quocumque alio modo. Ratio est, quia semper adest periculum Idololatriæ, saltem materialis.

*r Lege
Delugo de
Sacr. disp.
8. sec. 1. n.
188.*

Haftenus egimus de ministrante indignè petentibus : nam quid dicendum de petente ab indignis ministris, colligi potest ex dictis supra cap. 5. §. 4.

§. III.

*Quam debeat poenitentiam exhibere
siue publicus, siue occultus pecca-
tor, ut ad communionem
admitti possit.*

*a Suar. de
Euch. disp.
67. sec. 2.
§. inquiri
autem.*

b Idem ib.

23 **S**I peccator sanus, occultè pe-
tat; sufficit *a* egisse occultè
pœnitentiam, seu confessum
Sacramentaliter esse: idque Sacer-
doti, aliisque, qui fortè adsunt, no-
uerantque peccatum, constet. Si
vero publicè petat; necesse pari mo-
do est, ut publicè *b* constet pœni-
tentia, siuè confessio, pro ratione
status peccati, ita ut bona ipsius di-
spositio manifesta sit. Ratio vtriuf-
que dicti est, quia sic Sacramentum
dignè coram Deo, & hominibus
tractabitur. Dixi, cōstet; nam si du-
bitetur de pœnitentia, non sufficit:
quia possidet certitudo peccati: cū
contra, si dubites de peccato; potes,
ac debes illum communicare: quia
possidet bona fama petentis, atque
adeo petens præsумitur bonus, ut
supra innui nu. 7.

24 **At**

24 At si peccator, quantumvis publicus, (qualis est v. gra. meretrix publica) in mortis articulo sit constitutus; satis erit, c si pro temporis opportunitate, & angustia, vel ritè confiteatur, vel si hoc nequeat, signa cōtritionis exhibeat, iuxta ea, quæ diximus cap. 5. §. 8. numer. 16. & ad evitandum scandalum publice-
tur, quantum fieri potest, dicta confessio : de cuius publici peccatoris cōfessione vide quæ dixi in metho-
do confessionis lib. 3. cap. 3. §. 5. Ratio est, quia tunc, propter periculū, urgentemque necessitatem, non est maior diligentia extorquēda, quam illa, quæ commodè exhiberi potest: & ex alia parte de quolibet Fideli præsumitur, eo in articulo facere pro sua salute quantum potest. Ad-
dunt aliqui ad meretricem graui-
ter decumbentem in lupanari, seu loco publico peccati, etiam si con-
fessa ritè fuerit, non esse d' deferen-
dam Sacram Eucharistiam: esse, si in domo priuata iaceat, propter re-
uerentiam Sacramēti. Puto tamen, vbi hæc loca publica sunt esse ser-
uandam cōsuetudinem eius Eccle-

c Idem ib.

d Io. Bap.
Novatus
in decis.
moralib.
lib. 2. cap.
4. q. 13.

fiæ, quæ potuit declarare, quid melius expediret, fortè ad terrorem a-
liarum: Nam cæterū Christus Do-
minus ad peccatores, præsertim cō-
tritos, libenter diuertit.

§. IV.

*An laicus, vel inferior Diacono mini-
strare unquam possit Eu-
charistiam.*

a Delugo
de Euch.
disp. 18.
sec. 1.

25 **D**Ocent aliqui, a numquam,
ne ex commissione quidem
Sacerdotis, nec urgente vlla mortis
necessitate, hos posse, vel sibi, vel a-
liis ministrare hoc Sacramentum.
Ratio est saltem antiquissima, &
constans consuetudo Ecclesiæ in
contrarium. Aliqui, b in extrema
necessitate, etiā aliis, & multo ma-
gis, sibi, concedunt, quando nullus
esset Sacerdos, vel Diaconus, & in-
firmus, sine Viatico, moreretur. Ra-
tio est, quia non videtur id prohibi-
tum, nec iure humano, nec diuino:
cum semper excepta intelligatur
extrema necessitas.

b Suar. de
Euch disp.
72. sec. 1. §.
ultimo di-
cendum, &
sec 3 sine.
Val to. 4.
disp. 6. qu.
10 pa. 1. §.
mihi vero.
c Faues
Layman
Suarez, a.

26 Aliqui c denique concedunt
in-

inferioribus Diacono, vt etiam laicis, ad se ipsos, instante morte, communicandos, non vero ad alios. Ratio est; quia sic interpretantur hi consuetudinē in contrarium. Prædictæ sententiæ, cum habeant bonos auctores, nec spernendas rationes, sunt omnes, saltem propter auctoritatem extrinsecam, probabiles.

*lūq cit. à
Delugo di-
sta sect. 1.
qui item
fatetur id
esse proba-
bile.*

27 At, quot peccata committit, qui se ipsum in mortali communicat? Respondeo. Suarez *d* docet in hoc peccato adesse duas malitias, alteram sacrilegæ receptionis, alteram infidelis administrationis. Illud certum iudico (quod nobis satis est) ex his conflare vnicum peccatum, adeoque satis esse in confessione sic manifestare: Communicaui me ipsum grauiter indignè. Sicuti qui celebrat in peccato mortali, satis se explicat, dicendo: celebraui indignè grauiter.

*d Suarez
de Euch.
disp. 67.
sect. 1. §.
sed quare
aliquis.*

§. V.

*An extra sacrificium possit se ipsum,
Sacerdos communicare.*

a Fillius

10. 1. 17. 4.

c. 9. n. 28.

b Suarez de

Euch. disp.

72. sec. 3.

28 **L**icet probabiliter aliqui a-
gent, probabiliter etiam &
alii *b* concedunt, posse Sacerdo-
tem, non solum in extrema mortis
necessitate; sed etiam deuotionis
caussa se ipsum, extra sacrificium,
cōmunicare, si nō adsit alius Sacer-
dos, qui ipsum communicare possit.
Ratio est, quia cum non adsit, pro
hoc Sacramēto, praeceptum distin-
ctionis personæ eius, qui recipit, &
eius, qui dat Sacramentū; sufficiens,
& rationabilis caussa iudicanda est.
absente alio Sacerdote, Sacerdotem
refici velle Sacra Eucharistia. An id
possit Sacerdos facere non solum
mane, sed etiam post meridiem, vi-
de supra §. I. n. 5.

c Fagnan.

præ Eccl.

3 lib 3. c. 3.

n. 7.

d Suarez

dicta disp.

72. sect. 3.

vide De-

lingo de

Euch. disp.

72. sect. 1.

29 Quid si adsit Diaconus? De-
bere à manibus Diaconi accipere
docent aliqui: *c* sed & alij posse, *d*
docent, suis manibus: vtrique pro-
babiliter. Ratio prioris sententiæ

est.

est, quia nulla rationabilis causa est sibi ministrandi. Ratio posterioris est, quia ex praesentia Diaconi, cui solum competit, ex commissione Sacerdotis, ministrare hoc Sacramentum, non impeditur ius Sacerdotis sibi ministrandi : nam potest uti iure suo, & non committere, & sic aderit carentia legitimi ministri. Id quod non potest dici, quando adest alius Sacerdos : hic enim de iure ordinario ministrat, atque adeo, praesente ipso, qui potest, ille prior Sacerdos, cum non careat legitimo ministro, non iudicabitur habere rationabilem causam non observandi consuetudinem accipiendo Communionem, extra sacrificium, à manibus legitime porrigentis.

§. VI.

*An Sacerdos possit communicaturo
ministrare partem suae
Hostiae.*

30 **P**uto id aliquando fieri convenientissime posse. a Ratio optima ducenda est ex ipso Christi in-

a Sd V.

Euch. mss.

15. Io San-

cher in sel.
disp. 22 n.
21. Hēriq.
Syluester
Granadus
cit. à Dia-
na p. 5 tr.
3 res. 14.
b Delugo
de Eucha.
disp. 20.
sec. 1. n. 69.

stituentis *b* exemplo, qui fregit panem, & dedit. Cum igitur nihil in hoc Ecclesia expresse prohibuerit, si adsit causa rationabilis, non est cur à nobis damnetur. Non nego, si adsint aliæ particulæ consecratæ, decentius particulam porrigi, cum ita ferat consuetudo: sed solum, illud non esse inconueniēs, ex ipsa Christi primaria institutione, doceo.

c Hurtad.
de Euch.
disp. 2 diff.
9. loquens
de consue-
tudine cō-
secrandi in
Missa.

Neque obstat consuetudo in cōtrarium : tum quia ego cum essem iunior, vidi Sacerdotes id faciētes, sine vmbra, vt tunc mihi videbatur, scrupuli: tum quia, etiam si alicubi sit, non constat an habeat vim prohibitionis, cum non cōstet, an eiusmodi cōsuetudo obseruetur, vt necessaria, & obligans (id quod constare debet *c* ad hoc vt consuetudo habeat vim legis) an vero tantum vt quid decentius, seu, vt castigatius loquar, vt quid expeditius: fatemur enim, quod per formulas minores, quæ sint in promptu, facilius expediatur fidelium laicorum communionem, quam per partem Hostiæ Sacerdotis.

31 Obiicies. At in Missali Romano

mano de defectibus Missæ iubetur, quod si Sacerdos post consecratam Hostiā incidat in morbum, debeat ab alio Sacerdote finire Missa, & cōmunicari infirmus Sacerdos, parte ipsius Hostiæ consecratæ, quamuis, si sit alia formula cōsecrata, hæc potius infirmo porrigenda sit : Hæc ibi: Ecce requiritur summa necessitas: nam solum conceditur, infirmo Sacerdoti, deficientibus aliis formulis. Respondeo hanc Rubricam esse benè intelligendam: nam tota intentio Ecclesiæ, in hoc euentu est, vt infirmus Sacerdos participet de Sacrificio à se inchoato. Vnde Gauantus in hanc Rubricam, ibi (Diuidat Hostiam) sic habet. *d Ita conuenit quia partem habuit ille prior in consecratione. Ergo etiam in sumptione. Hæc Gauantus. Et sane id videtur statutum in C. Relatum II. de consecr. dist. 2. ibi. Nam quale erit illud Sacrificium, cui nec ipse Sacrificans particeps esse cognoscatur? Hoc posito, sic te debes rite hac in re gerere. Si adsint in Altari particulæ consecratæ, simul cum Hostia grādiore: consecratæ, inquam, ab ipso Sa-*

*d Gauantus
in Rubr.*

Missalis p.

3. tit. 10. n.

3. litt. a

Sacerdote infirmo (de quo casu solum loquitur Missale) potest dari ipsi, vel pars Hostiæ grandioris, vel melius (hoc est expeditius) vna ex dictis particulis. At si non adsint particulæ consecratæ ab ipso infirmo Sacerdote, sed fortè ab alio seruatae in sacrario; certè non dàda est vna ex illis particulis, sed pars Hostiæ grandioris: vt nimirum sic Sacerdos infirmus participet de suo sacrificio. Et de hoc casu nō expressè hic loquitur Missale, cum satis ipsi fuerit innuere intentionem Ecclesiæ esse : vt Sacerdos, quantum fieri potest, de suo Sacrificio, vt dictum est, participet.

32 Atque ex his patet responsio ad obiectionem : non enim absolute prohibetur, sed solum vt quid decentius notatur, quando adsunt alia formulæ ab infirmo consecratæ, illas, & non partem grandioris Hostiæ Sacerdoti, multo etiam magis laico communicaturo distribui: id quod contra traditam à nobis doctrinam, non est.

§. VII.

*An tempore Interdicti generalis mini-
strari communio possit?*

33 **P**Otest solum pro Viatico *a* si-
ue infirmis, siue morte pu-
niendis: quia casus necessi-
tatis exceptus est: vt etiam excipi-
tur confessio. Immo confessio, pro-
pter maiorem eius necessitatē, sem-
per *b* nec solum instante morte, ex-
cipitur: modo, si quis dederit caus-
sam Interdicto, etiam & ille, qui es-
set specialiter interdictus, satisfa-
ciat, vel det sufficientem cautionē,
c pignoratitiam, fideiussoriam, vel
si talem non possit, iuratoriam, an-
te absolutionem. Quod si non sa-
tisfecit, propter inaduertētiam, vel
aliud antē absolutionem; puto sa-
tisfaciendum esse ante Viatici sum-
ptionem.

*a Suarez
de Cens.
disp 33. sec.
1. n. 27. a-
liq. pas-
sim.*

b Idem.

*c Layman
lib 1. tra 5.
p 4. c. 2. n.
1.*

34 Parochus ergo, & hoc im-
pedito, aliquis ex Sacerdotibus,
Eucharistiam, cum solito comita-
tu, &c.

tu, & luminariis, propter Christi reuerentiam, ad infirmos, etiam tali tempore, deferre tuto poterit. *d* Solum aduerte eos Sacerdotes, qui causam dederunt Interdicto, quia ab Eucharistia ministranda, peculiari iure prohibentur, tempore Interdicti; ideo, secluso necessitatis casu, *e* esse omnino à tali ministerio excludendos.

35 An Religiosis, vel Monialibus, qui causam non dederunt Interdicto, concedatur, eodem tempore, ministrare, vel recipere Eucharistiam; quisque sua consulat *f* priuilegia. Vide Suarium, & Sà doctes *g* Religiosis & monialibus concedi tunc Communionem, quia hi communiter habent ad hoc speciale priuilegium.

36 In die Paschatis denique an liceat etiam laicis communicare? dic, *h* secundum communem opinionem, non licere: licere autem secundum probabilem. *i* Putat tamē Filliuccius, *k* in praxi, seruandam esse loci consuetudinem. Quid si nulla appareat introducta consuetudo?

d Bonac.
de Inter-
dict. disp.
5. pa. 3 §. 2.
nu. 1 &
passim.

e Layman
ib.

f Bonac.
ib. n. 9.

g Apud
Layman.
lib. 1. Tr. 5.
p. 4. §. 2. n.
2.

h Sayrus,
Aula,
Alterius,
apud Bo-
nac. ib. §.
2. n. 12.

i Suarez,
Coninch.
apud eisd.
Bonac. ib.
k Fill. 10.
1. tr. 18. c. 2.
n. 21.

tudo? Iam alterutram ex dictis opinionibus sequi potes.

37 Quod dictum est de die Paschatis, dic de die Natalis Domini, Pentecoste, Assumptione Virginis totaque octava Venerabilis Sacramenti, non posse scilicet tunc à Fidelibus communicari ex probabili sententia *l* multorum, sed est etiã probabilis sententia *m* aliquorũ, quod possit. Ratio vtriusque sententiæ est, quia dum in *c. Alma Mater* addita Martini V. extensione cõceditur pro dictis festiuitatibus solemniter diuina officia celebrari, multi inter diuina officia non comprehendunt Communionem: aliqui comprehendunt: certe vtrique vt dictum est probabiliter.

Pari modo ex communiore sententia *n* hæc festa, in quibus licet diuina officia celebrare solum comprehendunt vnum ipsum primũ dictum diem festi, quia ille solus in rigore est festum Paschatis, Natiuitatis &c. At aliqui *o* etiam probabiliter Paschæ, & Pentecostes nomẽ extendunt in materia interdicti ad

duos

l Citati à
Coninch.
disp. 17. de
interdicto
d. 2. n. 36.
m Coninch.
l c. citans
Suariũ de
Censuris n.
35.

n Suarez
de Cens. d.
34. sec. 1. n.
39.

o Soto. A.
nila aliq.
apud Co-
ninch. *l* 2.
n. 37.

duos sequentes: Natalis vero ad sequentes tres, quia omnes dies hi vere sunt festiui (maximè in fauorabilibus) pertinentes ad eandem solemnitatem.

E I N I S.

INDEX

Rerum, & Verborum.

Libri de Communione
expeditè peragenda.

A.

*Crualis deuotio. Vi-
de Deuotio actua-
lis.*

*Ægrotus. V. Infir-
mus.*

*Ætas qua requiritur
ad communicandum. pag. 125.*

Qua ad confessionem. ibid.

*Affectus ad peccatum veniale an no-
ceat communicanti. 9. & 11.*

*Altari dum quis adstat communicatu-
rus, an liceat confiteri Sacerdoti Eu-
charistiam ministranti. 28.*

Amentibus an danda Eucharistia. 123.

*An habentibus lucem interualli.
ibid.*

*Anglia Regina communicauit se ip-
sam.*

Index Rerum,

- sam.* 62
Annua Confessionis praeceptum 136. &
deinceps. Quando, quos, ad quid obli-
gat? *ibid.*
Annus quomodo computandus in prae-
cepto Confessionis. 141
Annus à Pascha ad Pascha est annus
Ecclesiasticus: à primo Ianuarij ad
finem Decembris est, civilis. 142
Archipresbyter an concedere licentiam
possit Religiosis ministrandi Eucharis-
tiam. 167
Aromata in ore ruminata, an violent
ieiunium naturale. 80
Articulus mortis quomodo differt à pe-
riculo vitae. 188
in Azymo communicare. V. Sacerdos
Gracis.

B

- B** *Baptismus non requirit statum gra-*
tiae in suscipiente. *pag. 3*
Baptizatus eodem die quo morte plectē-
dus est, an communicandus. 193
Bezzuar an violet ieiunium naturale.
Vide Ieiunium naturale.
Bulla Cruciate an det facultatem ac-
cipiendi Eucharistiam ab alio quam
à Pa-

C

C Appellania onus. Vide Onus Cap-
pellania.

Carcere detentus, an obligetur querere
excarcerationem, ut possit communi-
care, & confiteri. 152

Carta an violet ieiunium naturale. 74

Casum reservatum habens quomodo se
gerat absente eo, qui potest absolvere.
16.

Casum reservatum habens Religiosus,
cui praelatus neget licentiam absoluē-
di quid faciet? V. Religiosus cui nega-
tur licentia.

Causa qua, requiritur, ut communicee
qui copulam habuit. 65

Causa excusantes à communione, & cō-
fessione. 145

Quid pro brevi tempore, 165

Causse excusantes infirmum, ut non ie-
iunus sumat Viaticum. 188

Celebrare sine vestibus sacris nūquam
quis potest. 69

Nec sine altari consecrato. ibi.

At sine confessione cum cōtritione po-
test aliquando. 27 & deinceps.

Quid

Index Rerum,

- Quid si recordetur peccati in ipsa
Missa. 28
- Quid si recordetur esse excommuni-
catum. 29
- Quid si recordetur se non esse ieiunū.
85
- Cera an violet ieiunium naturale. 76
- Cibum esse digestum non est necessarium
ad communionem. 81
- Cibus modicissimus frangit ieiunium
naturale. 73
- Cibus quid sit. ibid.
- Clerici pueri rixantes an incurrant ex-
communicationē: Si quis. Vide Pueri
impuberes.
- Comedi an possit statim à communio-
ne. 112
- Communicare in grauiore peccato, an
sit maius peccatum. 5
- An id in confessione explicandum.
ibid.
- Communicare post lautas epulas, an sit
gravius peccatum, quam post modicū
cibum. 6
- An id in confessione explicandum. ib.
- Communicare contra præceptū huma-
num an addat nouam malitiam. 7
- Quomodo in Confessione id erit explicā-
dum. 8

Commis-

& Verborum.

*Communicare an possit per Viaticum,
qui eadem die communicavit ex de-
votione.* 182

*Communicare cum veniali an venia-
le.* 9

*Communicare in mortali, an aliquan-
do non mortale.* 58 & deinceps.

*Communicare, an teneatur statim, qui
non communicavit in Paschate.* 149

*Communicare an iterum teneatur, qui
post Viaticum peccavit mortaliter.*
184

*Communio quotidiana. V. Quotidianæ
communio.*

Communio sacrilega satisfacit precepto.
148

Confessarius quando iudicatur deesse. 15

Confessio est premittenda communioni.
14 & deinceps.

*Confessio invalida non satisfacit prece-
pto.* 147

*Confitēs in principio unius anni, & ite-
rum in fine alterius, an satisfaciat
precepto.* 143

*Confiteri aliquando an possit cum sim-
plici Sacerdote, & absolui indirectè à
mortalibus.* 18

*Confiteri an possit inferiori peccata re-
servata, quando non est copia Supe-
rioris.*

Index Rerum,

rioris.

ibidem & deinceps.

Confiteri quamprimum. Vide Quamprimum confiteri.

Confiteri an statim obligetur? qui precedenti anno non communicavit. 144

Quid si oblitus fuit alicuius peccati mortalis. 140

Confiteri quando teneatur, qui toto fere anno confessus est venialia & in fine cecidit in mortale. 141

Confiteri teneatur, qui post Viaticum incidit in mortale. 184

Confiteri ante communionem an quis obligetur peccatum oblitum. 53 & deinceps.

Copula siue licita, siue illicita, an prohibeat communionem. 64

Corporea sordes. Vide Sordes corporeae.

Contritionem elicere an teneatur quis ante communionem de peccato oblito in confessione. 52

Contritionem non valens elicere, & nec potens confiteri, an urgente necessitate possit communicare. 59

Crimen notum in uno loco, an possit alibi propalari. 203

Debet

D

Debet, quid importet. Vide Verbum
Debet.

**Declaratio Sacre Congregationis de non
communicando extra Parochiam.**
162.

**Deliquium simulare, an teneatur Sa-
cerdos, si in Missa recordetur se esse in
mortali.** 60

**Detrimentum spirituale, vel temporale
an afferant urgentem necessitatem
ad effectum communicandi. 31 & de-
inceps.**

**Deuotio actualis, an requiratur in com-
municante.** 11

**Deuotio sola ad tuum Confessarium ab-
sentem, non te excusat à Confessione
ante Communionem si alium habes.**
15.

**Die eadem communicare per Viaticum,
qui mane communicauit ex deuotio-
ne an quis possit.** 182

**Dimidiari confessio quando possit. 18 &
deinceps.**

**Dispensare Eucharistiam in mortali an
sit mortale. V. Ministrare Eucharis-
tiam.**

L

Dispo-

Index Rerum,

Dispositio spiritualis requisita ad communione. 3 & deinceps.

Disposito corporalis ad eandem requisita. 63 & deinceps.

Dispositio ad eandem non requiritur tanta quanta potest. 11

Distantia confessoris quanta esse debet, ut dicatur non esse confessoris copia. 17

Distractio voluntaria, an noceat communicanti. 12

Dubia verba. Vide verba dubia.

Dubia peccata an ante communionem necessario fatenda. 54 & deinceps.

Dubius de Ieiunio an communicare possit. 83

Quid in dubio de hora, qua quis comedat. ibidem.

E

in Ecclesia Cathedrali omnes de Dioecesi satisfaciunt praecepto Communionis Paschalis. 146

Energumenis an danda Eucharistia? 122

Episcopus dare potest licentiam Religiosis ministrandi Eucharistiam. 166

Erubescencia magna an excuset à confessione.

- fessionis integritate.* 146
- Eucharistia Sacramentum per accidens
potest causare primam gratiam.* 4
- Eucharistia an dāda pueris. Vide Pueri.*
- Eucharistia an danda Amentibus, Sto-
lidis, Energumenis. V. predictas voces.*
- Eucharistiam dispensare in mortali. Vi-
de Ministrare Eucharistiam.*
- Eucharistiam sumere in mortali, an ali-
quando non mortale.* 58 & deinceps.
- Eucharistia an porrigi possit per instru-
mentum.* 191
- Eucharistia an possit indigno ministrari.
Vide Ministrari an possit.*
- Eucharistiam petere ab hæretico, excom-
municato, & similibus an liceat in-
stante morte.* 178
- An sit obligatio.* *ibid.*
- Eucharistiam sumere an liceat post red-
ditum coniugi debitum.* 65
- Evidentia Iuris quanam sit.* 202
- Quæ evidentia facti.* *ibid.*
- Excommunicationem habens, si desit
potens absolvere, an urgente necessi-
tate communicandi communicare
possit.* 22
- An confiteri.* 23
- Et quanta debet esse necessitas.* 35
- Excommunicatus communicāns an pec-
cet*

Index Rerum,

- cet duplici peccato. 19
Et quomodo se debeat in confessione explicare. ibid.
Quid si excommunicatus existens, communicet in statu gratiae. 20
Excommunicatus an obligetur procurare absolutionem ut possit communicare. 152
Quid ut Missam audiat. 153
Excusantes causae à Confessione, & Cōmunionē. Vide Causae excusantes.
Expuere an liceat statim à communione. 113
Extrema victus necessitas, an iudicetur vrgens necessitas ad celebrandum, cū contritione, sine confessione. 33

F

- F**amem patiens quando communicandus. 81
Famina non obligantur recurrere ad Pontificem pro absolutione excommunicationis. Siquis suadente. 134
Filum ex ferro, vel serico, vel lana, an violet ieiunium naturale. 74
Quid de filo ex lino, ibid.
Fragmentum Sacrae Hostiae inueniens post peractum Sacrificium, siue in Altari,

& Verborum.

tari, siue in Sacristia, quid faciet.

88

Frustum unguis an violet ieiunium naturale. Vide unguis.

Fumus an violet ieiunium naturale. Vide Tabaccum.

G

Gladio accinctus an peccet quis cō-
municando. 70

Granum unum anisi, an violet ieiunium naturale. 73

*Gratia status requiritur ad communio-
nem.* 3

*Gutta aquae, an violet ieiunium natu-
rale?* 77

Græcus Sacerdos. Vide Sacerdos Græcus,

H

Hora qua ministranda Euchar-
stia. 196

*Horologium notat horas per primum
pulsus.* 82

*Horologiorum diuersitas quomodo faciat
probabilitatem mediæ noctis.* 84

*Hostia sua partem an possit Sacerdos cō-
municaturo dare?* 217 & deinceps.

L 3

Hostiam

Index Rerum,

*Hostiam non consecratam porrigere non
licet occulto peccatori.* 209

I

I*eiunium naturale requiritur ad Cō-
munionem.* 72 & deinceps

Et quale. ibid.

Quando violatur. 82

non Ieiuno quando licet communicare.

85. & deinceps.

*Impediti non recurrunt ad Pontificem
pro absolutione excommunicationis Si
quis.* 134

*Impedimenta tollere ut confiteri, vel cō-
municare possit, quomodo, quis obli-
gatur.* 151

*Infamia notam ne quis incurrat est ur-
gens necessitas ad communicandum
cum contritione, si desit confessor.* 27
& deinceps.

*Infamia nota quando excusat commu-
nicaturum à Ieiunio.* 85

*Infidelis an peccet peculiari peccato non se
reddendo aptum per baptismum ad
communionem.* 121

*Infirmus an obligetur sanitatem quare-
re, ut possit confiteri, & communica-
re.* 152

Infir-

& Verborum.

*Infirmus Sacerdos debet participare quā-
tum potest de suo sacrificio. Vide Sa-
cerdos infirmus.*

*Infirmus ex vomitu an communican-
dus?* 71

*Indigno an ministranda Eucharistia.
Vide ministrari an possit.*

*Interdicti tempore an ministranda Infir-
mo Eucharistia.* 219

Et qua solemnitate deferenda. ibid.

*Et an die Paschatis alijsque solemnio-
ribus omnibus ministrari possit.* 220

*Interdictus an possit urgente necessitate
communicare.* 23

*Quid de Irregulari, ut item de suspē-
so?* 14

*Interpretatiuus consensus Parochi sufficit
ad alibi, quam in Parochia commu-
nicandum.* 155 & 156

*Iubilaeum an requirat ex necessitate con-
fessionem.* 138

*Iudex tenetur dare tempus ad commu-
nionem Reo damnato.* 174

*Iurisdictio requiritur ad ministrandam
Eucharistiam.* 154

L

L Aicus, vel inferior Diacono, an aliis, vel sibi ministrare in necessitate possit Eucharistiam. 212

Leges humanas diminuire optabile est. 42

Lepra an noceat communicaturo. 67

Licentiam in Paschate communicandi alibi, quam in Parochia quis concedere potest. 166 & deinceps.

Longa confessione indigens, si urget communio, quid faciet? 34

Longum iter quando excusat à confessione annua. 146

Quando à communione. 147

M

M Astice in ore ruminata an frangat Ieiunium naturale. 80

Medicina an violent ieiunium naturale. Vide Ieiunium naturale.

Mendicantes. Vide Religiosi.

Metus mortis an excuset communicantem non ieiunium. 95

Meretrix publica, instante morte, an communicanda. 211

Miles

& Verborum.

*Miles an decenter comunicet accinctus
gladio.* 70

*Ministrare Eucharistiam in mortali, an
mortale.* 50

*Minister communionis quis, quo habitu
qua hora, quibus circumstantiis?* 196

*Ministrari an possit indigno Eucharistia.
198 & deinceps.*

*Missam audiens, aut celebrans, mane, in
loco non festivo non obligatur iterum
audire adiens, eodem die, ad locum
festivum.* 176

Missam celebrare. V. Celebrare,

*Missam ut alij, vel ipse Sacerdos audiāt
an siturgens necessitas.* 31

*Montis regalis Parochi sex. V. Parochi
sex Montis Regalenses.*

*Motivum universale doloris, quæ ratio-
ne necessarius ad iustificationem.* 51

& 52

*Mors alterius, an siturgens necessitas, ut
si non adsint particula consecrata,
possit Sacerdos non ieiunus celebrare.*

25 & 26

Quid mors propria. *ibid.*

*Mulier cerussata an peccet sic commu-
nicando.* 68

Quid de superfluo ornatu. *ibid.*

Musca deglutita an violet ieiunium na-

N

Necessitasurgens quam sit. 25
Necessitate urgente, an possit quis
peccata reservata confiteri inferiori.

21

Necessitasurgens an excuset communi-
caturum à Ieiunio. V. non Ieiuno.

An concedat interdicto posse celebra-
re. V. Interdictus an possit.

An excommunicato. V. Excommuni-
cationem habens.

An extremè indigenti. V. Extrema
victus necessitas.

Necessitas an concedat laico se communi-
care posse. V. Laicus.

An Sacerdoti extra Missam V. Sacer-
dos an possit se ipsum, &c.

Notum crimen in uno loco, an possit alibi
propalari. 103

Nux pinea an violet ieiunium naturale.

V. Pinea nux.

O

Occultus peccator, qui sit. 31 &
deinceps.

Officium qui mane recitavit, non obliga-
gatur post susceptos ordines, vel emis-
sam professionem; iterum eadem die
recitare. 176

Onus Capellariae, an siturgens necessi-
tas ad celebrandum. 32

Oportet, quid importet. V. verbum Opor-
tet.

Ordinis Iudiciarii non sunt capaces im-
puberes. 130

Ornatus superfluis mulierum an noceat
ipsis sic communicantibus. 68

Ossiculum an frangat ieiunium natura-
le. 74

P

Poenae non communicantibus in Pa-
chate. 172

Poenitentiae Sacramentum non requirit
statum gratiae praecessisse in suscipien-
te. 4

Papyrus an violet ieiunium naturale.
V. Carta.

- Index Rerum,
- in Parasceue an liceat communicare.*
196
- Parochi nomine, quis veniat.* 166
- Parochi sex Montis Regalenses, quid possint.* ibid.
- Parocho non licet immodestè currere dū fert Communionem infirmo.* 197
- in Parochia non communicare semel, aut iterum in vita, an mortale.* 158
- Paschatis nomine quid intelligatur.* 149
- Paschatis die an ministrari possit Eucharistia tempore interdicti.* 219
- Paschalis Communionis praeceptum.* 149
& deinceps.
- Paschalis Communionis praeceptum, an iudicanda urgens necessitas.* 33
- Peccata dubia. V. Dubia peccata.*
- Peccatum reservatum. V. Casus reservatus.*
- Peccatum patratum ipso die Communionis an gravius.* 117
- Peccatori occulto, an liceat Hostiam non consecratam porrigere. V. Hostiam nō consecratam.*
- Peccatum porrigendi Sacramentum indigno an duplex.* 208
- Quid de peccato, quo se ipsum quis in necessitate indignè communicat.*
214

Quid.

& Verborum.

*Quid, quo Sacerdos indignè celebrat,
ibid.*

*Peccatum oblitum. V. Confiteri ante Cõ-
munionem.*

*Peccator siue publicus, siue occultus quã
poenitentiam exhibere debeat, ut cõ-
municet.* 210

*Periculum mortis an idem, atque ar-
ticulus mortis.* 188

*Petenti publicè indigno an neganda Eu-
charistia.* 200 & deinceps.

Quid petenti secreto, ibid.

*Quid si peccatum solum ex confessione
sibi innotuerit.* 207

Phrænetico an dandum Viaticum. 186

*Pinea nux integra deglutita, an violet
ieiunium naturale.* 76

*Pollutio inuoluntaria an prohibeat Cõ-
munionem.* 64

*Quid de voluntaria, siue copula lici-
ta, siue illicita.* ibid.

Potus quid sit. 77

*Potus modicissimus frangit ieiuniũ na-
turale.* 77

*Præceptum communionis instante mor-
te.* 173 & deinceps.

*Præceptum communionis obligat debito
modo.* 34

*Præceptum communionis instante morte,
an*

Index Rerum,

an obliget eos, qui in vita communi-
cauerunt. 173

An, qui paulo ante periculum mor-
tis. *ibid.* 2

Præceptum Communionis Paschalis. V.

Paschalis Communionis præceptum.

Præcepta humana an inducant urgentē
necessitatem in re nostra. 34

Præceptum Confessionis annua. V. An-
nuæ Communionis præceptum.

Præuenire an obligetur Communionem,
vel Confessionem, qui prævidet tem-
pore præcepti se fore impeditum. 151

Proprij Sacerdotis nomine quid intelliga-
tur. 164 & deinceps.

Pueris an, & quando danda Eucharis-
tia. 125

An, & quando obligandi ad commu-
nionem Paschalem. *ibid.*

Pueri impuberes an subdantur legibus
humanis, quoad culpam. 127

Quid quoad pœnas. 130

An incurrant excommunicationem, Si
quis. 131 & deinceps.

An pœnam impositam contra non cō-
municantes & non confitentes, ibid.

An excommunicationes latas in Bul-
la Cens. 132

An pœnas in Interdicto latas. *ibid.*

Pueri

& Verborum.

*Pueri ante, vel post septennium, si sint
doli capaces, an teneantur ad annuā
confessionem.* 137

Quid si dubitetur? ibid.

Pueri an communicandi pro Viatico.

181

An iisdem danda extrema unctio.
ibid.

*Purgationis dies, non remouent ex obli-
gatione à licita copula.* 45

Q

Q*uamprimum confiteri an quis ali-
quando obligetur. 40 & dein-
ceps.*

*An sit aliquando preceptum latum à
Tridentino.* 42

Esse consilium aliqui docent. ibid.

Et quidem merito. ibid.

*Quam primum confiteri post cōmunio-
nem ritè peractam non est materia
grauis.* 46

*Quando debet elici actus contritionis à
communicaturo urgente necessitate
sine confessione.* 48

*An satis sit dum in ore est sacra Ho-
stia.* ibid.

*An in Memento, vel ante consum-
ptionem.*

ptionem. 49
Quotidiana communio an omnibus li-
ceat. 62

R

Regina Anglia. V. Anglia Regina.
 Regulares. V. Religiosi.
Religiosi an in necessitate possint mini-
strare Eucharistiam moribundis. 180
Religiosis in iure prohibetur: sed Men-
dicantibus ex priuilegio nunc conce-
ditur ministrare Eucharistiam 154
 & 157
Quid in tempore Paschali. 153 &
 seqq.
Religiosus, cui negatur licentia circa ca-
sum, vel excommunicationem reser-
uatam quid faciet. 16 & 24
Reliquia coena deglutita an violent ieiun-
ium naturale. 79
Reservatum peccatum. V. Casus reserva-
tus.
Reservata excommunicatio. V. Excom-
municatio reservata.
Respiratio non est comestio. 78
Reuerentia Christo debita, an aliquan-
do excuset communicantem in mor-
ali. 61
 An

& Verborum.

An non ieiunum. 88

*Reuerentia Christo debita compensa-
tur in necessitate per actum contritio-
nis.* 25

S

S Accarum in ore vesperi positum. Vi-
de Tabella.

*Sacerdos an aliquando teneatur confiteri
dum Missam celebrat.* 27. & seqq.

*Sacerdos vocatus ad infirmum commu-
nicandum, si inueniat illum indigere
longa confessione, quid faciet.* 31

*Sacerdos propter onus Cappellania, an ce-
lebrare possit cum contritione absente
confessario.* 32

*Quid propter extremam victus neces-
sitatem.* 33

*Sacerdos an sine stola extra Sacrificium
rite communicet.* 69

*Sacerdos quando non ieiunus communi-
care potest.* 85

*Sacerdos quid faciet aduertendo esse ace-
tum in Calice pro vino.* 86

*Et quid si haferit Sacra Hostia in Ca-
lice?* 94

*Sacerdos an possit se ipsum extra Sacrifi-
cium communicare.* 212

Quid

Index Rerum,

- Quid, presente Diacono?* ibid.
Sacerdos an possit communicaturo dare partem suae hostiae. 215
Sacerdos infirmus debet participare quantum potest de suo sacrificio. 217
Sacerdos Graecus in azymo, vel Latinus in fermentato an consecrare possint.
97 & deinceps.
Sacra vestes quomodo prohibeantur, non tangi nisi à sacris hominibus. 45
Sacramenta omnia viuorum requirunt in suscipiente statum gratiae, & cur. 3
Sacramentum Eucharistiae. V. Eucharistiae Sacramentum.
Salua quid immistum deglutitum an violet ieiunium naturale. 78
Sanitas an requiratur à communicaturo. 71
Sanguis Christi Domini non est dandus infirmo non potenti deglutire res siccas. 174
Sanguis deglutitus an frangat ieiunium naturale. 77
Semifatuis an danda Eucharistia. 123
Senes non obligantur recurrere ad Pontificem pro absolutione ab excommunicatione. Si quis suadente. 134
Sigillum confessionis rigide obligat. 207
Signa contritionis in phrenetico. 187
Solem-

& Verborum.

Solemnitates quibus instituuntur. & in possessionem immittuntur Parochi.

171

Somnum precessisse, non est necesse ad communionem. 81

Sordes corporeæ an noceant communicaturo 67

Stola an requiratur à Sacerdote communicaturo. V. Sacerdos an sine Stola.

Stolidis an danda Eucharistia. V. Semifatuis.

Suspensus an celebrare possit, necessitate urgente. 29

Suspicio temeraria probabilis, violenta quænam sint. 206

T

T *Abaccum an violet ieiunium naturale.* 74 & 78

Tabella in ore vesperi posita an violent ieiunium naturale. 74 & 80

Tangi à Sacerdote Sacram Hostiam in mortali an sit mortale. 50

Tangi à laico potest Eucharistia, quando id requirit reuerentia Christo debita. 62

Terra an violet ieiunium naturale. 75

Timor grauis mali, vel reuelationis sigilla

V

V Agi, & Peregrini ubilibet possunt
satisfacere praecepto Communio-
nis Paschalis. 155

Venialibus peccatis solum grauatus an
obligetur ad annuam confessionem.
138

Veneris sancti die an liceat communica-
re. Vide Parasceue.

Verba imperatiui modi an indicent pra-
ceptum. 40

Verba dubia legis quilibet probabiliter
interpretari potest. 163

Verba dubia an contineant praeceptum:
illud non continent. 42

Verbum (debet) an importet praeceptum
obligans. 44

Verbum (oportet) an importet praeceptum
obligans. ibid

Vestes externa quae requirantur à com-
municaturo. 69

Viaticum datur non ieiunio, & quomo-
do. 188 & deinceps.

Viaticum an detur phranetico. V. Phra-
netico.

Viatico semel refectus, an in eadem in-
firmi-

& Verborum.

- firmitate possit iterum refici.* 192
*Viaticum an possit à morte damnatis su-
mi eadem die.* 194
*Vicarius Generalis an concedere possit
licentiam Religiosis ministrandi Eu-
charistiam.* 167
Quid Vicario foraneo. *ibid.*
*Vnguis frustum an violet ieiunium na-
turale.* 74
*Volūtas quæ requiritur præcessisse in a-
mente ut possit communicare.* 187
*Voluntaria distractio an noceat commu-
nicaturo. V. Distractio voluntaria.*
*Vomere quando licet infirmo post Com-
munionem.* 115
*Vomitum patiens an, & quomodo com-
municandus.* 71
*Votum communicandi an inducat ne-
cessitatem, ut quis cum contritione,
absente confessario, communice.* 34
Vrgens necessitas. V. Necessitas vrgens.

F I N I S.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

1. The first of these is the fact that the
 2. second of these is the fact that the
 3. third of these is the fact that the

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

25 I. N. T. 4

This image shows a blank, aged, light brown page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a textured, slightly mottled appearance with some minor discoloration and small dark spots, characteristic of old paper. There is no text or other markings on the page.

Tamburini, Tommaso

Methodvs Expeditae Commvnionis Tum Pro Sacerdotibvs, Tum pro omnibus
fidelibus communicaturis ; Liber Vnicvs

Antverpiae 1656

Mor. 1007#Beibd.1

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10597553-0